

EKONOMİK RAPOR

2 0 1 1

ANTALYA TİCARET BORSASI

Cumhuriyet Caddesi Borsa İşhanı Kat 2

P.K. 101 07040 Antalya /TÜRKİYE

Tel: 0 242 244 26 70, 241 11 25, 241 28 28

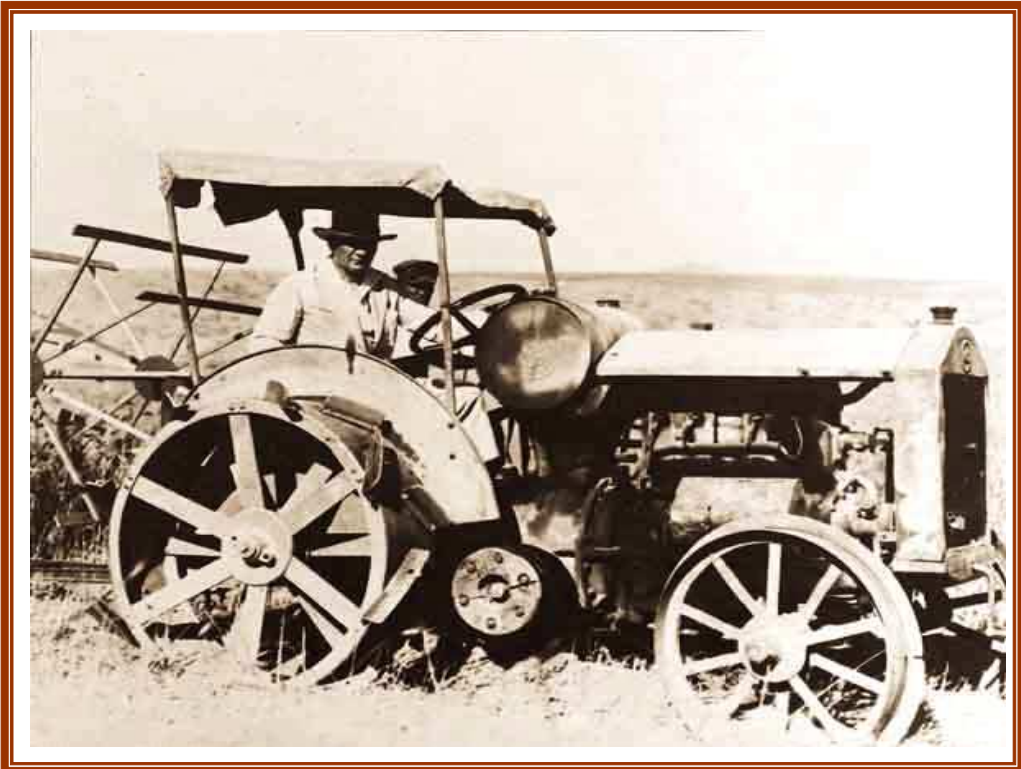
Faks: 0 242 241 11 58

<http://www.antalyaborsa.org.tr> antalyatb@tobb.org.tr

**TÜCCAR, MİLLETİN EMEĞİNİ VE ÜRETİMİNİ KIYMETLENDİRMEK İÇİN
ELİNE VE ZEKÂSINA, EMNİYET EDİLEN VE
BU EMNİYETE LİYÂKAT GÖSTERMESİ GEREKEN ADAMDIR.**

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

Sunuş

Ekonomik rapor hazırlama işlevimiz, son dönemde belirli bir standarda getirilmiş bulunmaktadır. Bu çalışma; küresel, ulusal ve yerel ekonomik büyüklüklerin, eğilimlerin ve özelliklerin belirlenmiş bir bütünlükle ele alındığı sentez bir çalışmadır. Böylece, kurumsal olarak ekonomik gidişata farklı bir pencereden bakabilme görevimizi yerine getirmede önemli bir unsur olarak yerini alan bir çalışma yapılmıştır.

Antalya, ülke ekonomisinde yaşanan dalgalanmalardan genel olarak daha fazla etkilenir olmasına rağmen, ülke büyüme eğilimine her zaman turizm, tarım ve ticaret boyutlarıyla ciddi katkıda bulunmayı becermiş bir kent konumunda olmuştur.

Gerek kendi iç dinamikleri, gerek dışsal pozitiflikleri ile gelişimini artırarak sürdürecektir olan kentimiz, sahip olduğu potansiyelini sadece turizmde değil özellikle tarım ve ticaretle de harekete geçirecek güce sahip bulunmaktadır.

93 yıllık bir birikimin ve deneyimin avantajları ile hazırlanan 2011 Yılı Ekonomik Raporu; son dönemdeki standarda uygun olarak dünyadaki, bölgemizdeki ve ülkemizdeki makro-ekonomik gelişmeleri ve eğilimleri incelemekte, kentimizin bu koşullardaki durumunu değerlendirmeye çalışmaktadır. Böylece ekonomik raporun; istatistik veri sunma fonksiyonunun yanı sıra girişimciler, profesyoneller ve ilgililer için bilgiye dayalı karar desteği sağlama ufku da gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Borsamızın faaliyetleri, araştırmaları ve raporları da bu yaklaşımla gerçekleştirilmiştir.

Ülke ve toplum olarak sağlıklı, mutlu ve başarılı olmamız dileği ile bu çalışmayı sizlerle paylaşmak isterim.

Ali ÇANDIR

Yönetim Kurulu Başkanı

ANTALYA TİCARET BORSASI
YÖNETİM KURULU

Başkan : ALİ ÇANDIR

Başkan Yardımcısı : RECEP ÖZKUL

Başkan Yardımcısı : ERDOĞAN EKİNCİ

Sayman Üye : CÜNEYT DOĞAN

Üye : ATA SÖNMEZ

Üye : MAHMUT R.ALPAĞOT

Üye : HALİL BÜLBÜL

ANTALYA TİCARET BORSASI
MECLİSİ

Başkan : HÜSEYİN CAHİT KAYAN

Başkan Yardımcısı : TEFİL BAŞKAYA

Başkan Yardımcısı : ALİ ÇETİN

Katip Üye : MUSTAFA ERÜST

Üye : ALİ ÇANDIR

Üye : RECEP ÖZKUL

Üye : ERDOĞAN EKİNCİ

Üye : CÜNEYT DOĞAN

Üye : ATA SÖNMEZ

Üye : MAHMUT RUHİ ALPAGOT

Üye : HALİL BÜLBÜL

Üye : YUSUF KARASU

Üye : VELİ KARASU

Üye : SÜLEYMAN ERSAN

Üye : İSMET KEREM

Üye : RAGİP GÖK

Üye : HÜSEYİN SİMAV

Üye : OSMAN YARDIMCI

Üye : ADNAN İNGEÇ

Üye : İBRAHİM YILMAZ

Üye : HERGİN CİVAN

Üye : ABDULLAH İNAN

Üye : MEHMET ÖZMEN

Üye : HÜSEYİN GÜLŞEN

ANTALYA TİCARET BORSASI MESLEK KOMİTELERİ

1. HUBUBAT VE MAMÜLLERİ

Başkan	İBRAHİM SERİN
Başkan Vekili	YUSUF SARICALAR
Üye	YUSUF KARASU
Üye	HÜSEYİN CAHİT KAYAN
Üye	MEHMET ÖZMEN
Üye	ALİ GÖK
Üye	MUSTAFA YILDIRIM

2. ÇEŞİTLİ GIDA MADDELERİ

Başkan	RAMAZAN ÇETİN
Başkan Vekili	HASAN BERBEROĞLU
Üye	HÜSEYİN GÜLŞEN
Üye	VELİ KARASU
Üye	SÜLEYMAN ERSAN
Üye	MUZAFFER AYDOĞAN
Üye	ALİ YILDIRIM

3. KURU VE YAŞ MEYVELER

Başkan	MEHMET GÜVEN
Başkan Vekili	ADEM ÖZAYDIN
Üye	RECEP ÖZKUL
Üye	MUSTAFA ERÜST
Üye	İSMET KEREM
Üye	M.ALİ CAN
Üye	MEHMET YİĞİT

4. ÇEŞİTLİ MADDELER

Başkan	CENGİZ TULÜBEN
Başkan Vekili	RAGİP GÖK
Üye	HALİL BÜLBÜL
Üye	HÜSEYİN SİMAV
Üye	İRFAN AKBAŞ
Üye	YAŞAR KOCAOĞLU
Üye	ALİ SARI

5. KASAPLIK HAYVAN, ET VE MAMÜLLERİ

Başkan	SÜLEYMAN KAÇAROĞLU
Başkan Vekili	ŞADİ BAYRAM
Üye	OSMAN YARDIMCI
Üye	ATA SÖNMEZ
Üye	ADNAN İNGEÇ
Üye	NURİ CENGİZ
Üye	İLHAN AYHAN

6. KESME ÇİÇEK

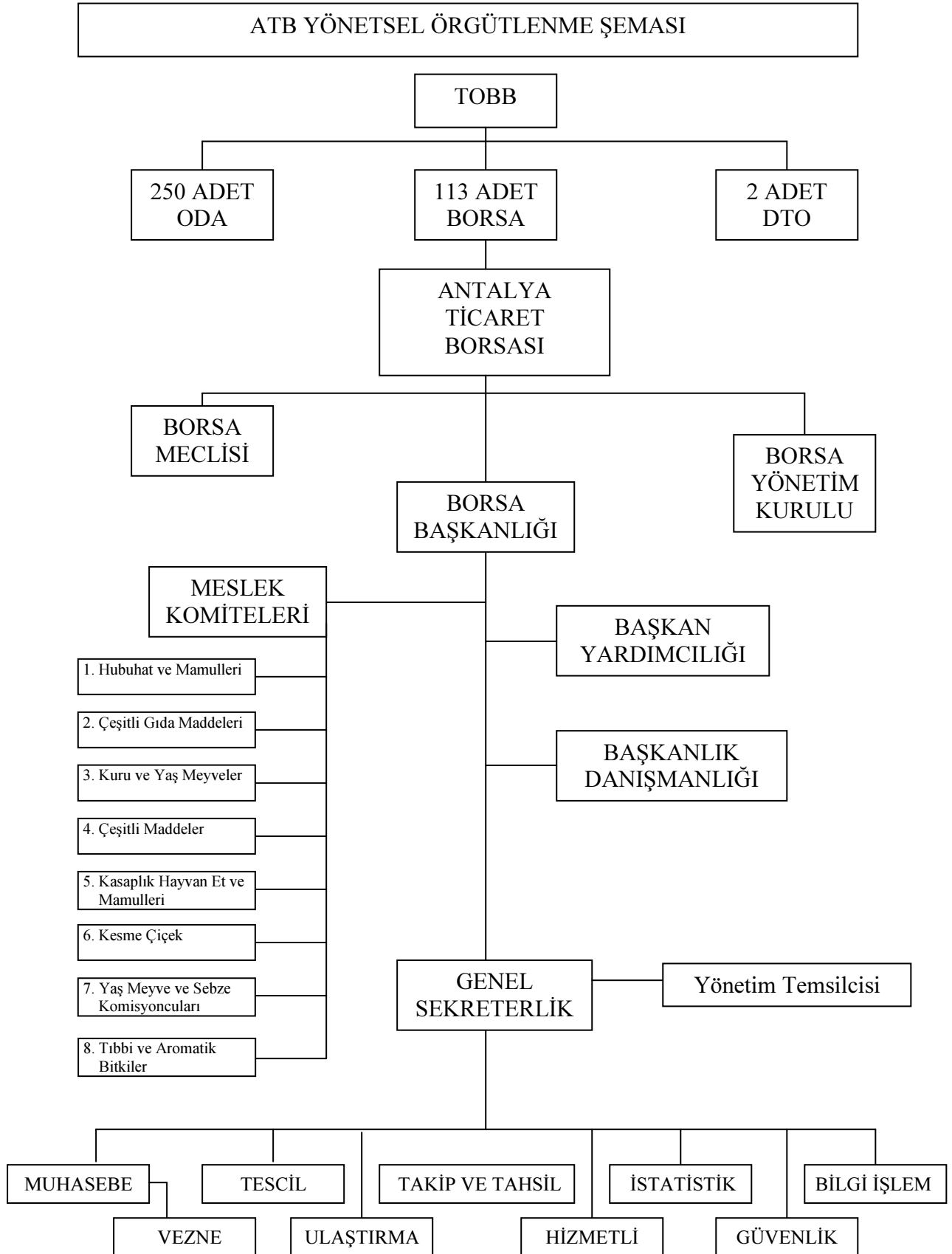
Başkan	TUNCAY ÖZDEN
Başkan Vekili	MEHMET KURBAN
Üye	ALİ ÇANDIR
Üye	İBRAHİM YILMAZ
Üye	TEFİL BAŞKAYA
Üye	MEHMET BULGAN
Üye	ÖMER OSMAN

7.YAŞ SEBZE-MEYVE KOMİSYONCULARI

Başkan	FATİH EKİNCİ
Başkan Vekili	ALİ DEMİR
Üye	ERDOĞAN EKİNCİ
Üye	CÜNEYT DOĞAN
Üye	ALİ ÇETİN
Üye	FEVZİ ATŞAN
Üye	İBRAHİM GÖK

8. TIBBİ VE AROMATİK BİTKİLER

Başkan	ARİF İZMİR
Başkan Vekili	ŞABAN ACAR
Üye	HAKKI ERGİN CİVAN
Üye	MAHMUT RUHİ ALPAGOT
Üye	ABDULLAH İNAN
Üye	SALİH ALP FİDAN
Üye	OSMAN ÖZKAN

İÇİNDEKİLER

Sunuş _____	4
Giriş _____	10
1. Dünya, Türkiye ve Antalya Ekonomilerindeki Gelişmeler _____	12
2. Ekonomik Coğrafya _____	44
2.1. Coğrafi Yapı _____	44
2.2. Topoğrafik Yapı _____	45
2.3. Dağlar, Akarsular, Irmaklar _____	45
2.4. Bitki Örtüsü _____	46
2.5. İklim Yapısı _____	46
2.6. Demografik Yapı _____	48
3. Tarımsal Yapı ve Ticareti _____	50
3.1. Tarımsal Alanlar ve Kullanım _____	52
3.2. Tarımsal Üretim Değeri ve Ticareti _____	57
4. Tarımsal Üretim _____	60
5. Antalya Ticaret Borsası _____	61
5.1. Kuruluş ve Tarihçe _____	61
5.2. Temsil, İmza Yetkisi ve Ehliyet _____	62
5.3. Borsa Komiseri _____	62
5.4. Gelir Kaynakları _____	63
5.5. Yayın Faaliyetleri _____	63
5.6. Borsa Tescilleri _____	63
5.7. Ticaret Borsaları Kotasyonuna Dahil Maddeler _____	64
(Ana Grup İtibariyle)	
5.8. Borsanın İşlem Hacmi _____	66
5.9. Yönetmelik Proje ve Ar-Ge Faaliyetleri _____	66
5.10. Sosyal ve Kültürel Etkinlikler _____	66
6. 2009 Yılı Hedefleri ve Planları _____	67
Sonuç ve Değerlendirme _____	68

Giriş

Küresel finans krizinin 2008 yılı Ağustos Ayı'nda patlak vermesiyle dünya ekonomisi, etkilerini hala üzerinden atamamış bir durağanlığın, hatta gerilemenin içine girmiştir. 2011 yılı da bu etkilerin her düzeyde hissedildiği bir yıl olmuştur.

Bu süreçte küresel finans krizi, reel ekonomik yapıya derin olumsuz etkiler yapmış, dünya ticaret hacmi ve emtia piyasaları ciddi bir biçimde daralmıştır. OECD raporlarında 1999-2008 döneminde örgüt üyelerinin yıllık ortalama reel büyümesi %2.5 düzeyinde iken 2009 yılında % -3.8 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye ekonomisi ise 2009 yılında % - 4.8 ile tarihinin en kötü ikinci daralmasını yaşamıştır. Bu daralma, OECD ortalamasından %50 daha kötü bir daralmadır.

2011 yılı küresel ekonomik görünüm, 2010 yılına göre daha olumsuz dönen bir yapıda geçmiştir. Zira, 2010 yılında yeniden ekonomik toparlanma sürecine girilmiş ve küresel ekonomide yüzde 5.1 ve gelişmiş ekonomiler genelinde de yüzde 3.1 oranında büyüme gerçekleşmiştir. Ancak, bu büyüme sürdürülememiş ve bazıları önceden tahmin edilen risk faktörlerinin devreye girmesiyle başta gelişmiş ülkeler olmak üzere 2011 yılında küresel düzeyde ekonomik büyüme belirgin biçimde yavaşlamıştır. Ekonomik krizin hafifletilmesi ve kriz sürecinin kısaltılması amacıyla alınan genişletici parasal ve mali önlemler, bütçe açığı ve yükselen kamu borçluluğu sorunlarına yol açarken, bu önlemlerle yaratılan efektif talebin özel kesimlerce devir alınarak canlı tutulması süreci beklenen düzeyde gerçekleşmemiştir. Bunun yanı sıra özellikle gelişmiş ülkelere izlenmiş olan gevşek para ve kamu maliye politikalarının bir sonucu olarak ortaya çıkan kamu borç stoku sorunları ve bunun bankacılık kesimi üzerine olan yansımaları gelişmiş ekonomileri, özellikle Euro Bölgesini beklenenin çok üstünde olumsuz biçimde etkilemiştir.

Ülkemizde ise 2011 yılında ekonomik büyüme %8.8 olarak gerçekleşmiştir. Bu büyüme 2010 yılındaki %9.2'lik büyümeye göre düşük de kalsa, dünya ortalamasının üzerinde bir büyüme olarak kayıtlara geçmiştir.

Kriz ortamından çıkma çabaları, bu çabaların tarımsal ve ticari hayata sayısal yansımaları; Raporun temel konusunu oluşturmaktadır.

İlk bölümde, yukarıda sözü edilen yaklaşımla bir tümden gelim uygulaması ve değerlendirmesi yapılmaya çalışılmıştır. Bu bölümde IMF, OECD, WTO ve WB gibi uluslararası, TÜİK, DPT, DTM ve HM gibi ulusal kurumların verilerinden ve araştırma raporlarından yararlanılmıştır.

ANTALYA TİCARET BORSASI
2011 YILI EKONOMİK RAPORU

28/11/2012

Ver:1.0

11 / 69

İkinci bölüm Antalya'nın Doğal ve ekonomik coğrafya özelliklerine ayrılmıştır.

Üçüncü bölümde ise Antalya'nın tarımsal yapısı ve ticareti; uluslararası, ulusal ve bölgesel karşılaştırmalarla değerlendirilmiştir.

Dördüncü bölüm doğrudan tarım kesimi üretimi ve üretim değerleriyle ilgili 2011 yılı değerlendirmelerini kapsamaktadır.

Beşinci bölümde Borsamız 2011 yılı ekonomik, sektörel, sosyal ve toplumsal faaliyetleri ile çeşitli konular hakkındaki görüş ve değerlendirmeleri yer almaktadır.

Altıncı bölümde Borsamızın 2012 yılı hedefleri ve planlarına yer verilmiştir.

1. Dünya, Türkiye ve Antalya Ekonomilerindeki Gelişmeler

2011 yılı; küresel, bölgesel, ulusal ve yerel ekonomiler bakımından ciddi ayrışmaların sözkonusu olmaya başladığı bir yıl olmuştur. Özellikle bölgesel ve gelişmiş-gelişmekte olan ekonomiler bakımından değerlendirildiğinde, farklılaşmaların daha berrak bir şekilde ortaya çıktığı görülmektedir. Tablo-1.1. de 2009-2011 dönemi için büyüme ve ticaret eğilimleri, bölgesellik ve gelişmişlik düzeylerine göre verilmektedir.

Tablo-1.1. Küresel Ekonomik Büyümler ve Ticaret

	2009	2010	2011
Dünya Hasılası¹	-0.7	5.1	4.0
Gelişmiş Ekonomiler	-3.7	3.1	1.6
A.B.D.	-3.5	3.0	1.5
Euro Bölgesi	-4.3	1.8	1.6
Almanya	-5.1	3.6	2.7
Fransa	-2.6	1.4	1.7
İtalya	-5.2	1.3	0.6
Avrupa Birliği	-4.2	1.8	1.7
Japonya	-6.3	4.0	-0.5
İngiltere	-4.9	1.4	1.1
Diğer Gelişmiş Ekonomiler	-1.1	5.8	3.6
Yeni Sanayileşen Asya Ekonomileri	-0.7	8.4	4.7
Yeni Yükselen Piyasa ve Gelişmekte Olan Ekonomiler	2.8	7.3	6.4
Merkezi ve Doğu Avrupa	-3.6	4.5	4.3
Bağımsız Devletler Topluluğu	-6.4	4.6	4.6
Rusya	-7.8	4.0	4.3
Gelişmekte olan Asya ülkeleri	7.2	9.5	8.2
Çin	9.2	10.3	9.5
Hindistan	6.8	10.1	7.8
Latin Amerika ve karayipler	-1.7	6.1	4.5
Brezilya	-0.6	7.5	3.8
Meksika	-6.2	5.4	3.8
Orta-Doğu ve Kuzey Afrika	2.6	4.4	4.0
Dünya Hasılası ² (% değişim)	-2.3	4.0	3.0
Dünya Ticaret Hacmi (mal ve hizmetler)	-10.7	12.8	7.5
Emtia Fiyatları (\$)			
Petrol (değişik cins ortalaması)	-36.3	27.9	30.6
Yakıtdışı (ihracat ağırlıklı ortalama)	-15.7	26.3	21.2
Tüketici Fiyatları			
Gelişmiş Ekonomiler	0.1	1.6	2.6
Yük. Piyasalar ve Gelişmekte Olanlar	5.2	6.1	7.5
Libor (%) (\$ mevduatı üzerinde)	0.1	0.5	0.4

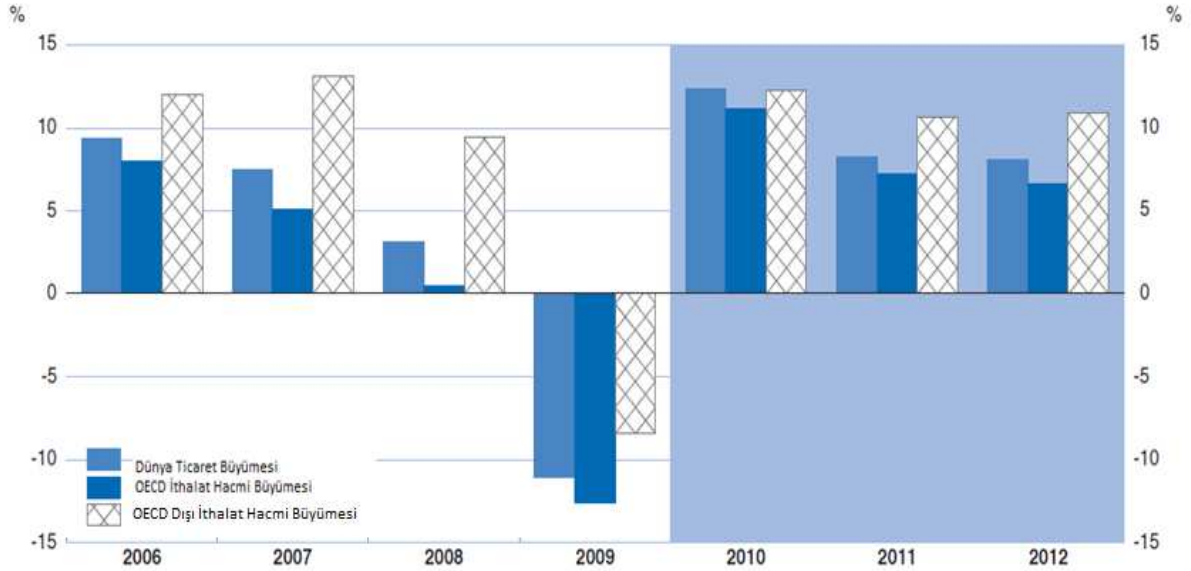
Kaynak: IMF WEO Güncelleme Raporu, 2012

1 Satınalma gücü paritesine göre

2 Piyasa döviz kurları bazında

2003 yılı ile 2008 yılı ilk yarısı arasındaki 5.5 yıllık sürede küresel ekonomilerde sıra dışı olumlu gelişmeler yaşanmış, mal ve faktör piyasalarında ciddi kırılmalar söz konusu olmuş, para ve sermaye piyasalarında ise baş döndürücü hareketlilikler yaşanmıştır. İnsanoğlunun özellikle finansal piyasalar ve türev ürünler konusundaki icatçılığı tavan yapmıştır. Küresel dış ticaret bu dönemde 7 trilyon \$'dan, 14 trilyon \$'a yükselmiş, yani kendini ikiye katlamıştır. Düşen enflasyon ve faiz ile yükselen serbestleşme ve büyüme, dış ticareti küresel düzeyde adeta coşturmuştur. Şekil-1.1. de açık mavi renkle dünya ticaret hacmi, koyu mavi renkle OECD ithalat hacmi ve beyaz kareli renkle de OECD dışı ithalat hacmi büyümeleri verilmektedir.

Şekil-1.1. Dünya Ticaret Hacmi Büyümesi

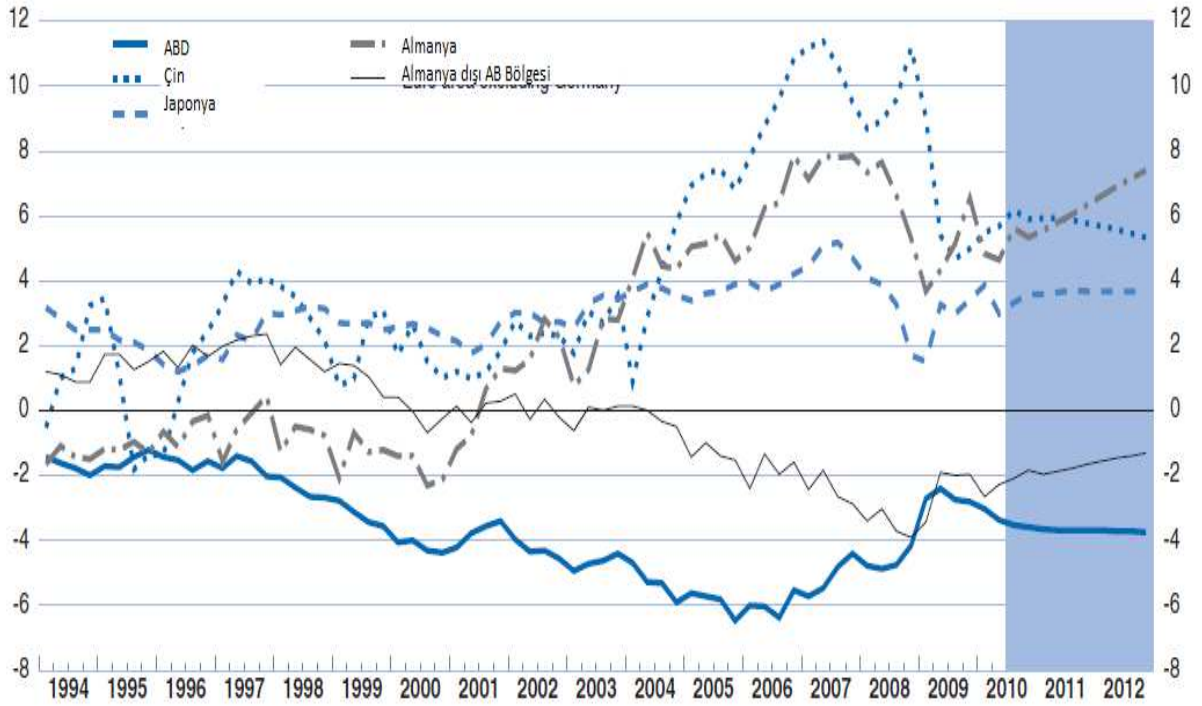
Kaynak: OECD

2008 yılı Ağustos Ayı'na geldiğinde, önceden bazı belirtilerine kulak tıkamış gelişmiş ekonomiler, bir ay içerisinde panik halde tepetaklak olan finansal sisteme sahip olmuşlardır. Onca yıl boyunca finansal sistemleriyle övünen bu ekonomiler, diğer ekonomilere yansıttıkları uzantılarıyla da tüm dünya ekonomileri üzerinde, etkileri hala süren bir derin kriz ortamı yaratmışlardır.

2011 yılı, işte bu sürecin yeni bir aşamasının olduğu yıl olmuştur. Hep birlikte daralmaya giden dünya ekonomileri, özellikle gelişmiş ekonomilerin merkez bankalarının rekor düzeyli geniş para politikası uygulamaları sonucunda farklı öbeklenmelere başlamıştır. Rekor düzeyde basılan ve finansal sisteme pompalanan paralar, reel kesim ya da sokaktaki insan yerine, mali sistem içinde hızla buharlaştırılmıştır. Önemli bir kısmı da merkez bankalarınca yine finansal icatlarla geriye alınmıştır.

2011 yılında özellikle finansal ve bankacılık sistemi çöpleşmemiş gelişmekte olan ülkeler, çılınca basılan ve küresel finansal sistem tarafından emilen paralardan nasibini tahminlerin çok ötesinde fazlaca almıştır. Bu durum, aralarında bizimde olduğumuz ülkelerin cari açıklarının kapatılmasında aşırı miktarda sıcak para akımlarına yol açmıştır.

Şekil-1.2. GSYİH % si Olarak Cari İşlemler Dengesi

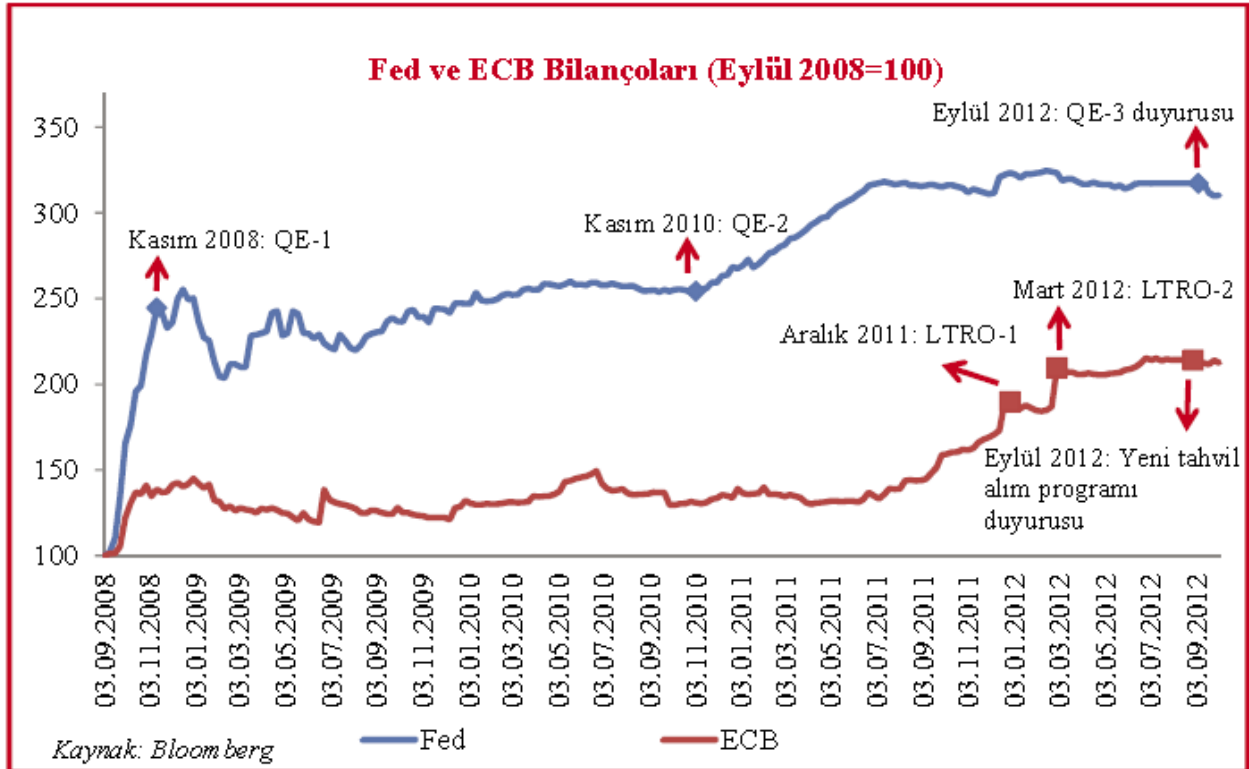
Ülkelerin dış dünya ile tüm ekonomik ilişkilerinin parasal bir bakiyesi (mahsubu) olan cari işlemler dengesi bakımından gerek gelişmiş ekonomiler, gerek aralarında ülkemizin de bulunduğu OECD ülkeleri 1994 ve 2011 yılları bakımından değerlendirildiğinde ortaya Şekil-1.2'deki görünüm çıkmaktadır.

Buna göre gelişmiş ekonomiler içerisinde ABD ve Almanya dışı AB Alanı ülkeleri, ciddi cari işlemler açığı vermektedir. Bu açık düzeyi de son 17 yıldır devam etmektedir. Üstelik ABD'nin cari işlemler açığı rekoru, GSYİH'sının %6'sı düzeyinde gerçekleşmiştir.

2010-2011 döneminde OECD ülkeleri içerisinde en fazla açık veren 3. ülke Türkiye olmuştur ve ABD'nin 2006 yılındaki rekoruna yakın bir açık düzeyi gerçekleşmiştir. Bu gerçekleşme, bizim son yıllardaki en iyimser gerçekleştirmemiz olmuştur.

Gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomilerin tamamını doğrudan etkilemeleri bakımından Amerikan Merkez Bankası (FED) ve Avrupa Merkez Bankası (ECB) politikaları ve bu politikaların sonuçları birinci dereceden önem taşımaktadır. Finansal krizin patlak ettiği 2008, Eylül Ayı temel alındığında, FED ve ECB'nin parasal genişleme politikalarının bilançoları üzerindeki sonuçları Şekil-1.3. de gösterilmiştir. 03.09.2008 tarihi 100 kabul edildiğinde, 2011 yılı sonunda FED bilançosu 3 kattan fazla, ECB bilançosu ise 1.5 kattan fazla büyümüştü. Normal koşullar altında, aşırı basılan bu paralar reel piyasalara ve sokaktaki insanlara sirayet edeceğinden akıl almaz derecede yüksek bir enflasyonla karşılaşılmasına sebep olacaktı. Ancak şimdilik böyle olmamaktadır. Zira küresel finansal sistem ve merkez bankaları karşılıklı para alış-verişinde bulunmakta ve aşırı basılan bu paralar, reel ekonomiye ve sokaktaki insana ulaşmadan buharlaşmaktadır.

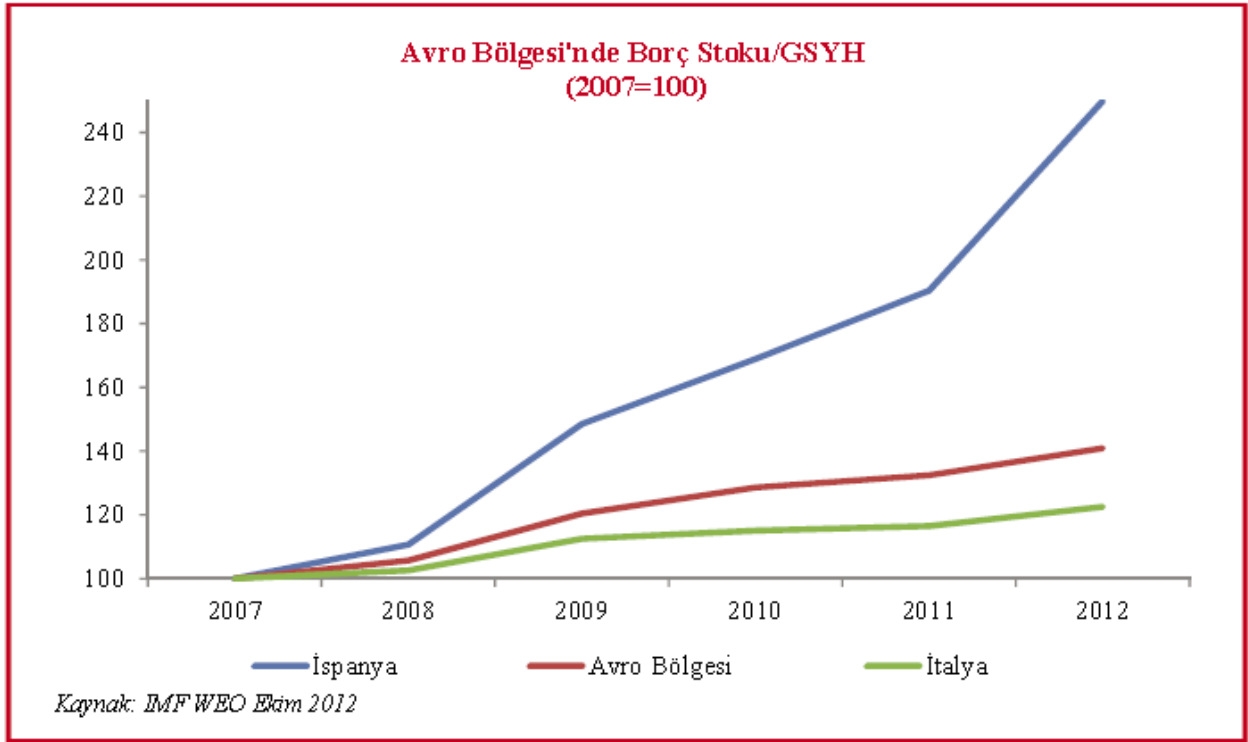
Şekil-1.3. FED ve ECB Bilanço Büyüklüklerindeki Eğilimler.

Her iki dev ekonominin merkez bankalarının bilançoları, finansal piyasalarda oluşan ve dünya hasılasının 14 katı büyüklüğüne ulaşmış olan balonun havasını indirmek amacıyla aşırı şişirilmeye başlamıştır. Bu küresel strateji, kısa-orta ve uzun vadede tüm dünya için ciddi sarsıntı ve bozulma

gibi yan etkilere sebep olacaktır. Nitekim, Şekil-1.4. de görüldüğü gibi zaten son derece kötü olan borçlanma yapısı, Avro Bölgesi'nde aşırı ilave borç stokuna neden olmaya başlamıştır. 2007 yılı 100 temel olarak alındığında, toplam Avro Bölgesinin borç stoku/GSYİH oranı, 2011 yılında %30 artarken, İtalya'nın %20 ve İspanya'nın ise %100 artmış durumdadır. Borç stokunun kötüleşme eğilimi 2012 yılında da devam etmiştir.

Şekil-1.4. Avro Bölgesinin Borç Stoku Eğilimi.

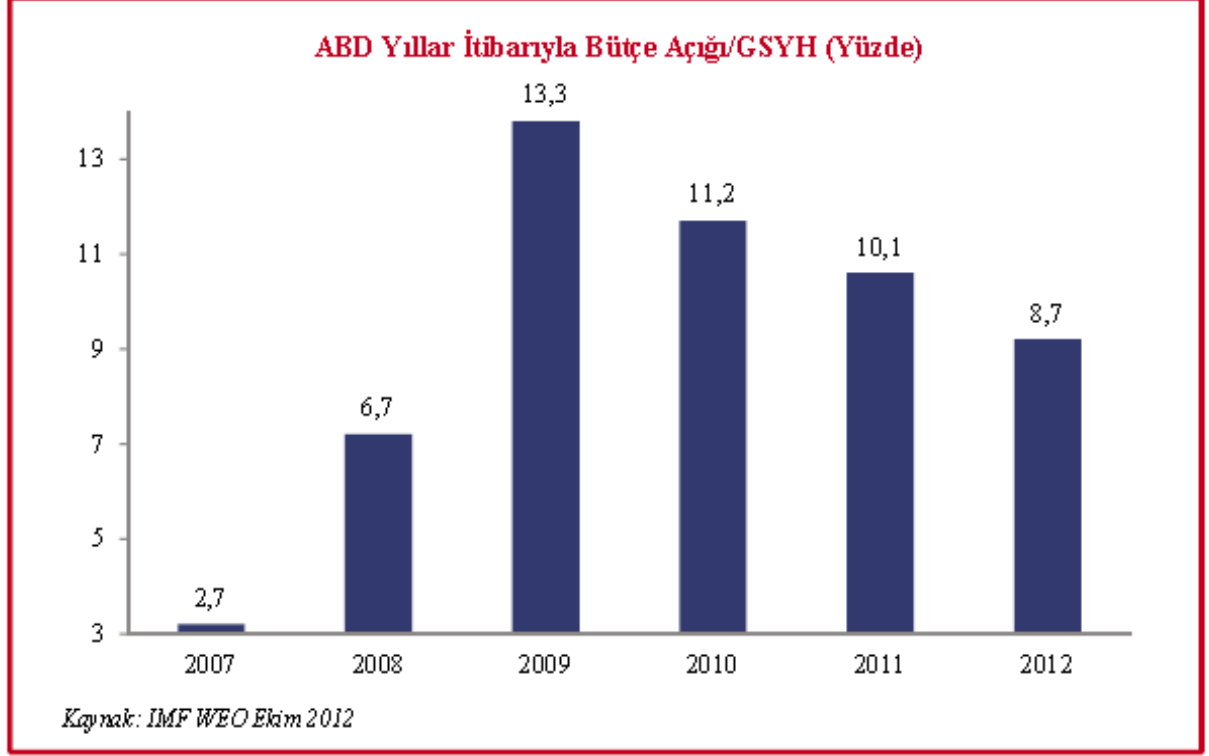

ABD'nin borç stokundaki eğilim de Avro Bölgesi'ndeki ortalama eğilimden daha kötü bir seyir izlemektedir. Zira 2007 yılı 100 kabul edildiğinde ABD'de Borç stoku/GSYİH oranı %65 artmış durumdadır. Yani FED ve ECB'nin aşırı parasal genişlemeci politikaları aynı zamanda ve yönde kamunun borç stoklarında büyütme etkisi yaratmıştır.

Parasal genişleme politikalarının bir diğer sonucu da bütçe açıkları üzerinde gerçekleşmiştir. Örneğin ABD bütçe açığının GSYİH'ya oranında önce bir patlama etkisi yaratmış, 2012 yılından itibaren ise bütçe açığının GSYİH'ya oranında nispi bir gerileme yaşanmaya başlamıştır. Ancak Şekil-1.5. de gösterildiği gibi açık oranı, henüz kriz öncesi düzeye getirilememiştir.

Cari işlemler ve bütçe açıklarındaki düzeyler hala devasa boyuttadır ve uluslararası standartlardan uzaktır. İkiz açıklar olarak da adlandırılan bu durum, son yıllarda bizde de kendisini göstermeye başlamıştır.

Şekil-1.5. ABD Ekonomisinde Bütçe Açığı/GSYİH Oranı Eğilimi.

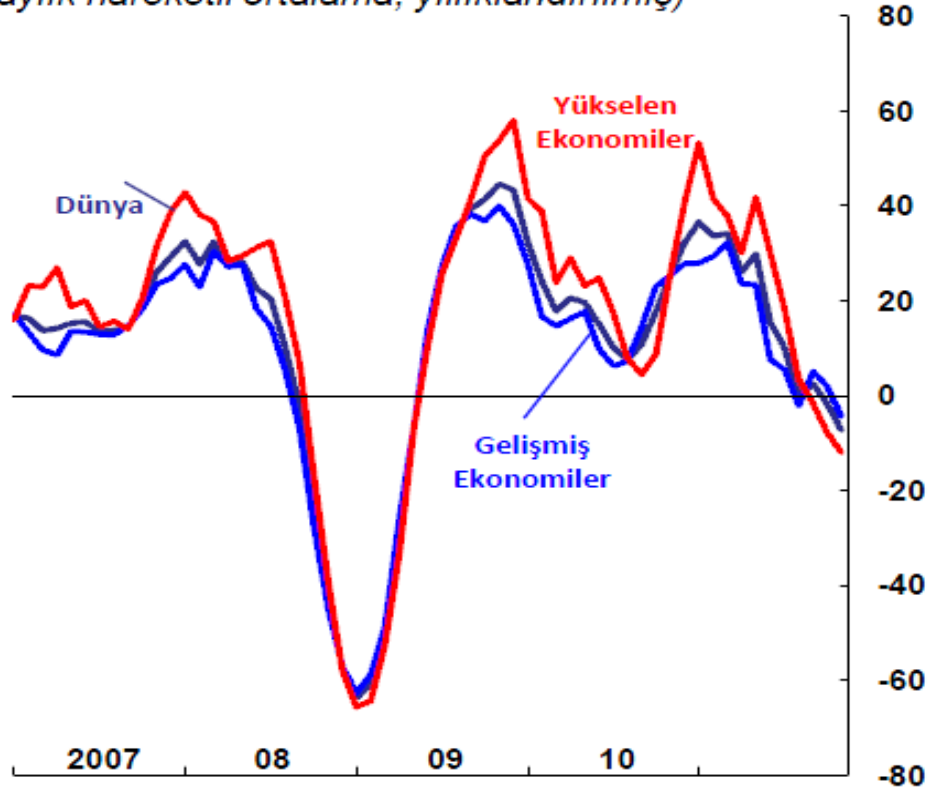
Kriz öncesinde %2.7 düzeyinde bulunan bütçe açığı oranı, 2009 yılında %13.3 ile rekor kırmış ve 2011 yılında %10.1'e gerilemiştir. Ancak hala 2.7'den 4 kat büyük bir oran söz konudur. Avro Bölgesi'nde ise durum ortalama %5 gibi nispeten daha iyi bir düzeydedir.

Merkez bankaların genişleyici para politikaları her iki ekonominin mali yapıları üzerinde bu etkileri yaratmakla kalmamış, diğer ülkelerin ekonomik göstergelerinde de ciddi değişimlere yol açmıştır.

Dünya ticaretini belirlemede baskın ve belirleyici konumda olan ABD ve Avro ekonomilerindeki yaşananlar, tüm dünya ticaretini tamamen etkilemiştir. Özellikle ihracat ve ithalat eğilimleri, emtia fiyatları ve benzeri göstergeler üzerinde şok etkiler yaratmıştır. Şekil-1.6. da üçer aylık verilerle dünya, gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomilerdeki ortalama ihracat değişimleri yüzde olarak verilmiştir. Burada, 2008-2009 döneminde yaşanan büyük ihracat daralması açıkça görülmektedir.

Şekil-1.6. Üçer Aylık İhracat % Değişimleri, (yıllıklandırılmış).

(yüzde; önceki üç aylık ortalama üzerinden üç aylık hareketli ortalama, yıllıklandırılmış)

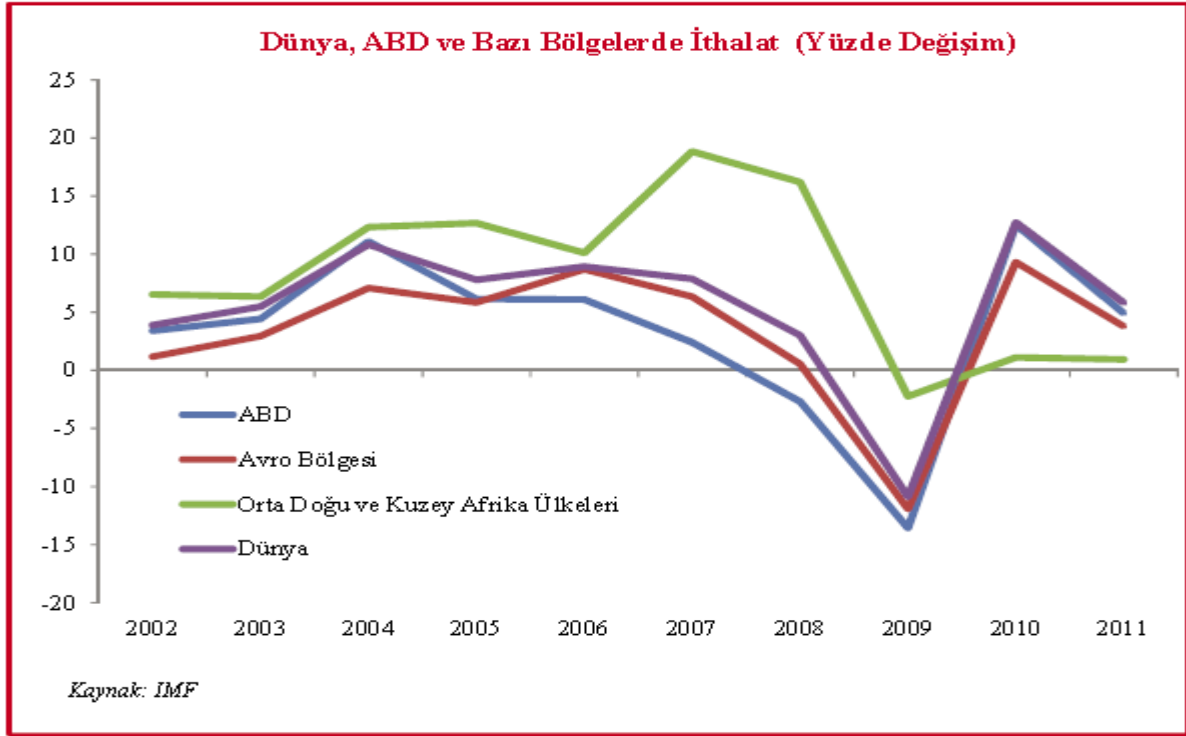

11

2007 yılında %40'lık rekor bir artış yaşanmışken, 2008-2009 döneminde %60'a varan bir daralma söz konusu olmuş ve takip eden 2 yılda dalgalı bir seyir takip ettikten sonra 2011 yılında yaklaşık % -10 düzeyinde yine bir daralma yaşanmıştır.

Diğer taraftan küresel düzeyli ithalatta da doğal olarak benzer bir eğilim yaşanmıştır. Şekil-1.7. de görüldüğü gibi 2008-2009 dönemine kadar ortalama yıllık %10 yaklaşan artışlar kaydeden ithalat eğilimi, bu dönemde %15 civarında daralma yaşamıştır. 2010 yılında %10 civarında artış yaşanmış olsa da, 2011 yılında bu artış ivmesi kaybedilmiş ve yaklaşık %5'lik bir artış ancak yakalanabilmiştir.

Şekil-1.7. Küresel İthalat Düzeyi % Değişimi.

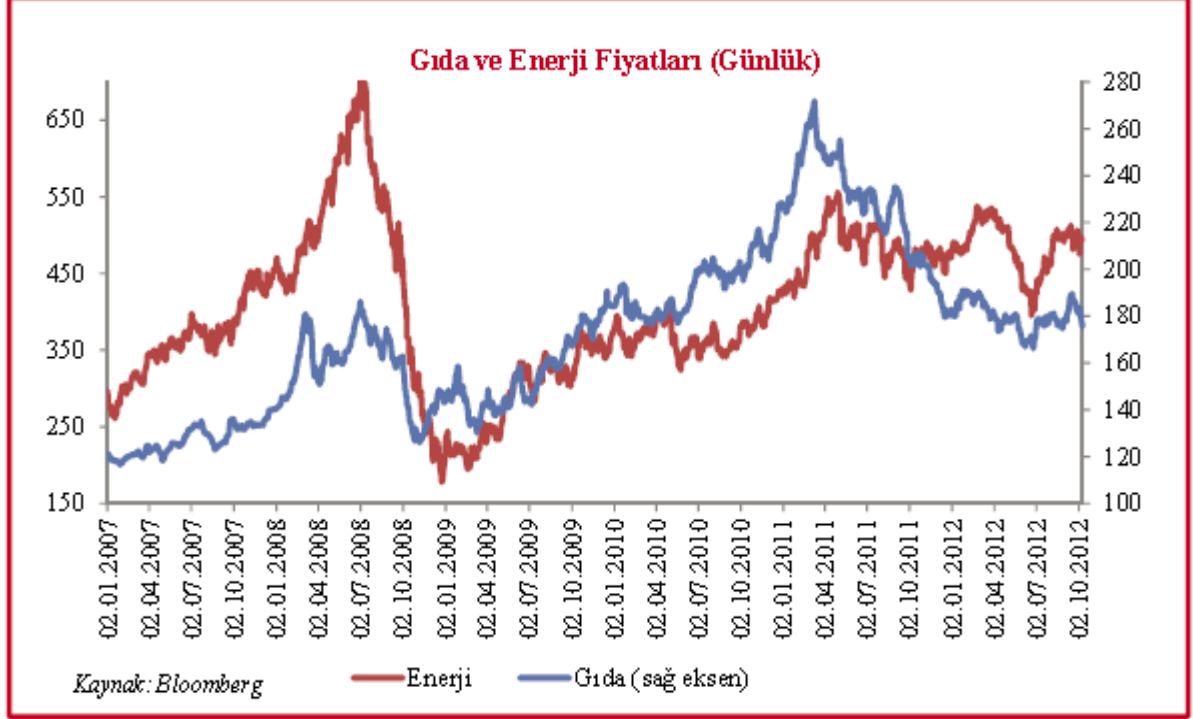
Küresel dış ticarete yukarıdaki eğilimler yaşanırken, yine küresel gıda ve enerji fiyatlarındaki eğilim de Şekil-1.8. de gösterilmiştir. 2008 yılında enerji ve 2011 yılında ise gıda fiyatlarında rekor artışlar yaşanmıştır.

Önümüzdeki dönemde emtia fiyatları bakımından en büyük iki risk; petrol arzındaki kesintiler ve jeopolitik nedenler ile ABD ve Hindistan'da baş gösteren kuraklık olarak görülmektedir. Petrol fiyatları son dönemde zayıf küresel ekonomik faaliyete rağmen, arz yönlü sıkıntılar sebebiyle oldukça yükselmiştir. ABD ve Hindistan'daki kuraklık dolayısıyla yükselen temel gıda fiyatları yüzünden ise yeni bir "gıda krizi" oluşabileceği ifade edilmektedir.

Küresel ekonomilerde ciddi daralmalar yaşanırken, borçlanma ve cari açık düzeyleri artarken, emtia fiyatlarında yaşanan yükselmeler ve benzeri bozulmalar varken, işlerin iyiye doğru gittiği yönünde ikna olan bulunmamaktadır.

Dünya emtia ticareti içerisinde gıda ve enerji kalemleri her zaman temel göstergeler niteliğinde olmuştur. Nitekim son onbeş yıldır bu temel göstergeler, dünya ticaretinin eğilimini de belirler nitelikte seyretmiştir.

Şekil-1.8. Dünya Gıda ve Enerji Fiyatları Eğilimi.

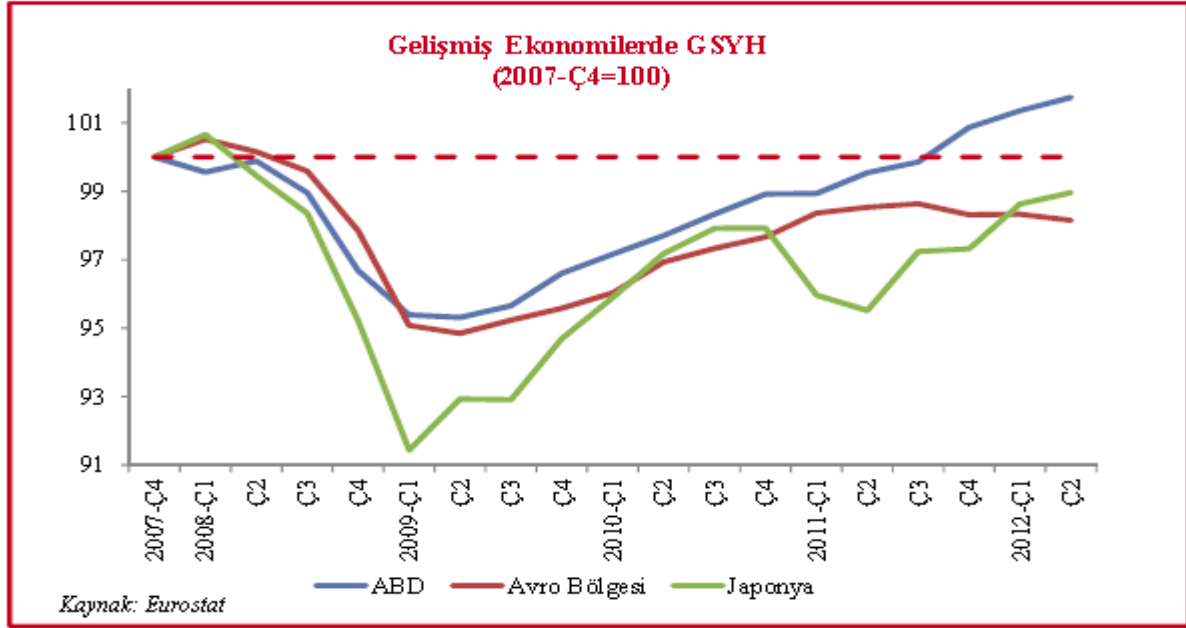

2007-2011 döneminde dünya gıda fiyatlarının yaklaşık %100 artış gösterdiği görülmektedir. Gıda fiyatlarındaki %100'lük artışa karşın, aynı dönemde dünya enerji fiyatları da yaklaşık %80 artmış görülmektedir. Finansal krizden bir yıl önceki seviyeye göre, 2011 yılında gıda ve enerji fiyatlarında yaşanan bu fahiş artışlar, dünya genel enflasyonuna ciddi bir etki yapmamış durumdadır. Fiyatlarda geriye gidiş olmazsa, bu etkiyi önümüzdeki dönemde yaşamamız dünya olarak kaçınılmaz sondur. Reel kesim şirketlerine ve sokaktaki insana yansımayan para basımı çılgınlığı, bu yansıma söz konusu olmaya başladığında, ilk etki olarak enflasyon patlaması şeklinde kendini gösterecektir.

Küresel ekonomilerin dış ticaret düzeylerinde ve temel emtia fiyatlarında yaşananlar, küresel ekonomik büyümeyi doğrudan etkiler konumunda bulunmaktadır.

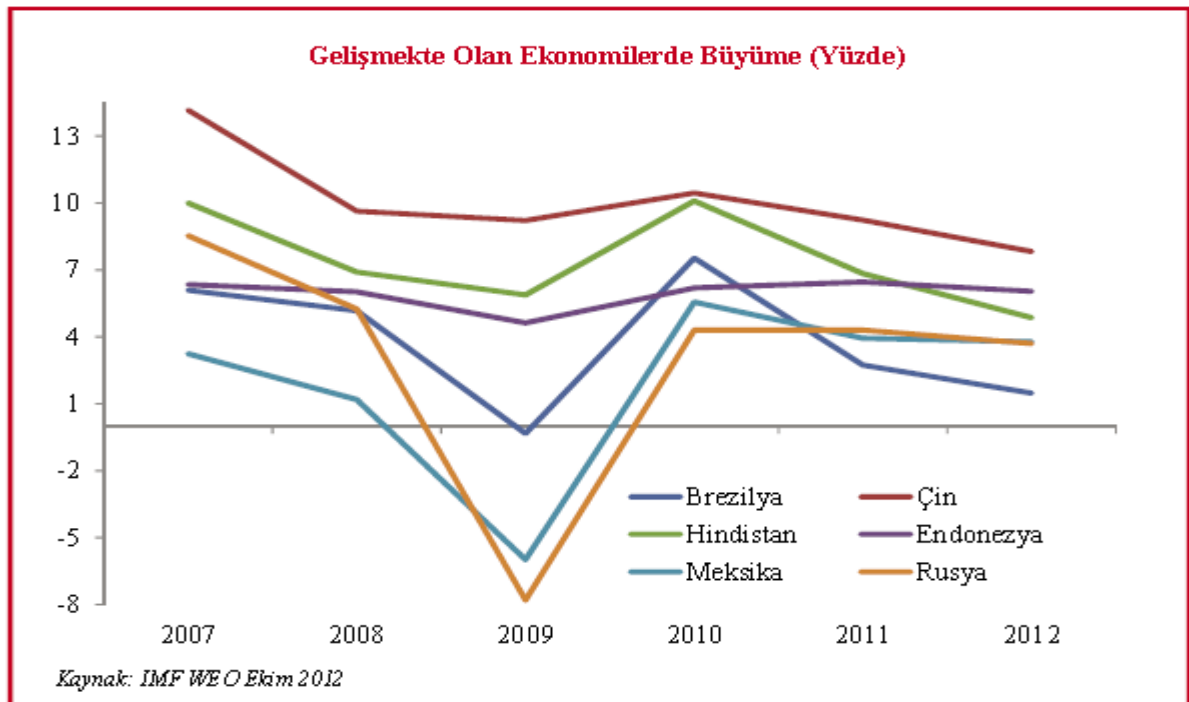
Ekonomik büyüme performanslarını gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomiler ayırımına göre bir değerlendirmeye tabi tutarsak, Şekil-1.9 ve 1.10.'u dikkate almamız gerekir.

Şekil-1.9. Gelişmiş Ekonomiler GSYİH Büyümleri.

Şekil-1.9.'da ki gelişmiş ekonomi büyümleri, 2007 yılı 4. Çeyreği =100 kabul edilerek hesaplanmıştır. Burada; ABD, Avro Bölgesi ve Japonya ekonomileri 2007 yılı 4. Çeyreğine göre 2011 yılında küçülmüş durumdadırlar. En fazla küçülen yaklaşık %5 ile Japonya ekonomisidir. Ondan sonraki kötü ise yaklaşık %3 küçülme ile Avro Bölgesi ekonomisidir. ABD ekonomisi ise 2011 yılında, 2007 yılı 4. Çeyreğindeki büyüklüğüne ancak gelebilmiştir.

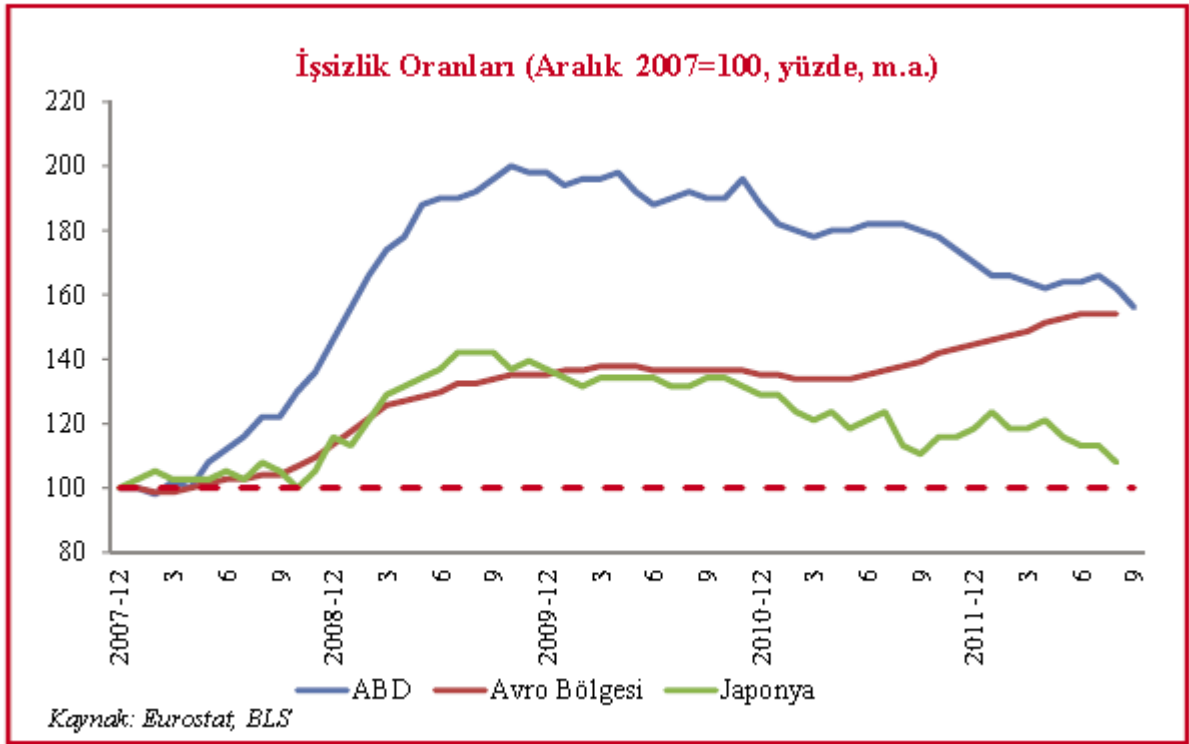
Şekil-1.10. Gelişmekte Olan Ekonomilerdeki % Büyüme

Gelişmiş ekonomilerin hemen tamamının 2009 yılında yaşadığı ekonomik küçülmeyi, gelişmekte olan ekonomilerden Rusya ve Meksika yaşamıştır. Brezilya, Hindistan, Çin ve Endonezya ekonomileri; 2009 yılında pozitif büyümeleri başarmışlardır. Çin %10 civarındaki büyüme ile en yüksek performansı gösteren gelişmekte olan ülke olmuştur.

Ekonomik büyüme performansı doğal olarak işsizlik oranları üzerinde belirleyici bir konuma sahip bulunmaktadır. İşsizliğin seyrini de yine gelişmiş, gelişmekte olan ekonomiler ve dünya geneli için kriz öncesinden başlayarak değerlendirmeyi Şekil-1.11 ve 1.12.'yi inceleyerek yapmak mümkündür.

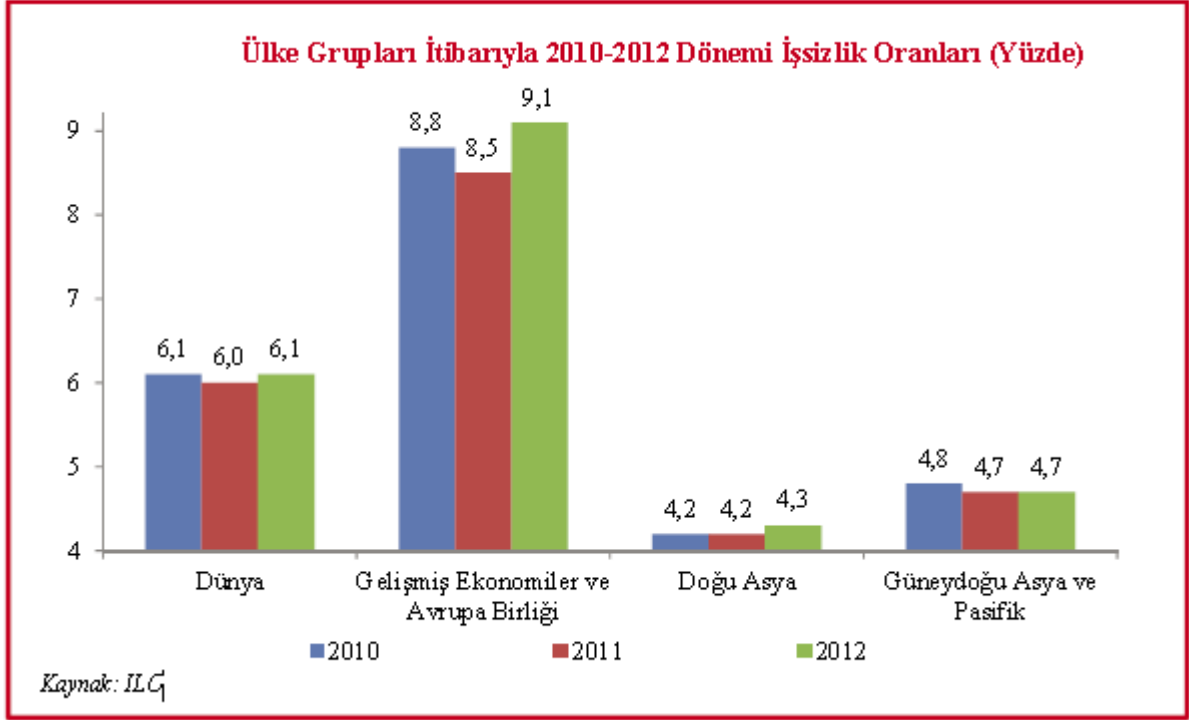
Şekil-1.11. Gelişmiş Ekonomilerde İşsizlik Oranları, 2007=100

Yine kriz öncesi yıl olan 2007=100 temel yıl referansı ile ABD, Avro Bölgesi ve Japonya'daki işsizlik oranları eğilimi Şekil-1.11'de verilmektedir. Görüldüğü gibi 2009 yılında işsizlik tavan yapmış ve ABD'de %100, Avro Bölgesinde ve Japonya'da ise %40 civarında, 2007'ye göre artmıştır. 2011 yılına gelindiğinde hala işsizlik ciddi artış göstermeye devam etmiştir. Sadece Japonya'da işsizlik oranı, 2007 yılına yaklaşmış, ABD'de bir azalma yaşanırken, Avro bölgesinde ise işsizlik oranı artmaya devam etmiştir. Yani 2011 yılında işsizlik oranı eğilimi en kötü olan Avro Bölgesi olmuştur.

Dünya geneli için ve bölgesel bir ayrımla işsizliğe baktığımızda Şekil-1.12. bize karşılaştırılmalı bir değerlendirme yapma olanağı vermektedir.

Şekil-1.12. Dünya ve Bölgesel İşsizlik Oranları.

2010-2012 dönemini kapsayan işsizlik oranlarında açık ara önde olan, %9'a varan ortalama ile gelişmiş ekonomiler olmuştur. Dünya ortalamasının %6 olduğu bu dönemde Doğu ve Güneydoğu Asya bölgelerinde işsizlik ortalama %4.5 civarında gerçekleşmiştir.

Bu dönem; üretemeyen, dolayısıyla büyüyemeyen ve borç sarmalından kurtulamayan bir gelişmiş ekonomiler grubu söz konusudur. Bu durum dünya ekonomisini genel olarak birinci dereceden olumsuz etkilemektedir. Fakat diğer taraftan, büyüme hızını bir miktar düşürmüş olsa da gelişmekte olan ekonomiler, başta Çin, Hindistan, Brezilya ve Endonezya gibi ülkeler olmak üzere, gelişmişlik farkını azaltma fırsatı yakalamışlardır.

13 yıllık uzun bir dönem değerlendirmesi ile dünya ekonomisinin bazı temel büyüklüklerindeki eğilimleri gösteren Şekil-1.13. dikkate alındığında; dünya büyümesi, ticaret hacmi ve petrol fiyatları arasındaki kuvvetli ilişkiyi çıplak gözle görmek mümkün olmaktadır.

Şekil-1.13’de enflasyon 13 yıllık süre sonunda hala benzer %4’lük seyrini devam ettirmektedir. Buna karşılık ABD deposit faiz oranı ise 13 yılın sonunda %6.6’dan, %0.7 gibi fahiş düşük bir seviyeye indirilmiş durumdadır. Tarihi düşük düzeyde seyreden faiz oranına rağmen, ekonomik büyüme performansı hala istenen hızdan çok uzakta seyretmektedir. Dolayısıyla işsizlik de bu kötü performanstan nasibini fazlasıyla almaktadır.

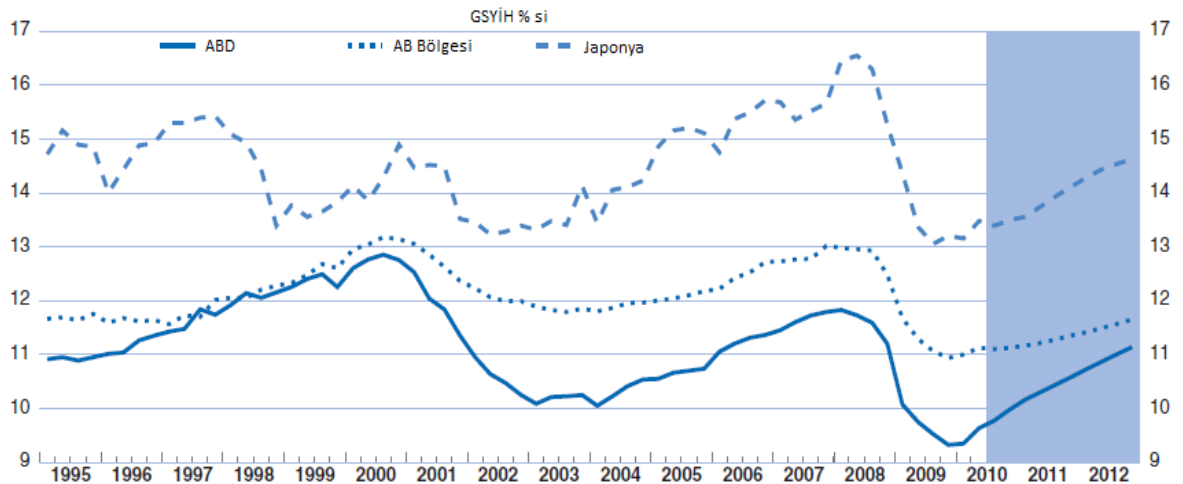
Şekil-1.13. Dünya Ekonomisinden Bir Görünüm.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Dünya Büyümesi	4,8	2,3	2,9	3,6	4,9	4,6	5,3	5,4	2,8	-0,6	5,3	3,9	3,5
Dünya Ticaret Hacmi	12,2	0,0	3,6	6,1	11,2	8,0	9,1	7,7	3,0	-10,7	12,9	5,8	4,0
Enflasyon	4,6	4,2	3,5	3,7	3,6	3,8	3,7	4,0	6,0	2,5	3,7	4,8	4,0
ABD \$ Deposit Faiz Oranı	6,6	3,7	1,8	1,2	1,8	3,7	5,3	5,2	3,0	1,1	0,5	0,5	0,7
Petrol Fiyatları (\$)	28,2	24,3	25,0	28,9	37,8	53,4	64,3	71,1	97,0	61,8	79,0	104,1	114,7

Kaynak: IMF Dünya Ekonomik Görünüm Raporu, Nisan 2012

Dünya ekonomisindeki bu görünüm, iş dünyasının ekonomi içindeki yatırım eğiliminin de tarihi dip seviyeye düşmesine sebep olmuştur. Özellikle gelişmiş ekonomiler içindeki iş dünyasının yatırım oranları ciddi düşüşler göstermiştir.

Şekil-1.14. İş Dünyası Yatırımları, GSYİH İçindeki pay.

Kaynak: OECD

Türk Ekonomisi'nin 2011 yılı büyüme performansı, Çin'in oldukça altında ama Hindistan ve Endonezya düzeyinde kalarak %8.8'lik büyüme olarak gerçekleşmiştir. Bu büyümenin sektörel kaynakları ve boyutları Tablo-1.2.'de verilmektedir. Üretim yöntemiyle hesaplanan bu büyüme, toplam 20 sektör toplamıyla gerçekleştirilmiştir. 2004 ve 2005 yılları yıllık toplam halinde verilirken, 2006-2011 dönemi üçer aylık (çeyrek) dönemler ve yıllık toplamlar olarak verilmiştir. Tablodaki yüzde artışlar, 1998 temel yıl ve sabit fiyatlarla yaşanan büyümeleri göstermektedir. Bu dönemde toplam büyümeye en fazla katkı yapan inşaat ve mali kuruluşlar olurken, net ihracat sürekli negatif etki yaratmıştır.

Tablo-1.2. Türk Ekonomisi, Sektörel ve Çeyrek Dönemler Büyümesi (1998 fiyatlarıyla, sabit).

Dönem/İktisadi faaliyet kodları Quarter/Kind of economic activity	Tarım, avıllık ve ormancılık Agriculture, hunting and forestry	Balgıçlık Fishing	Madencilik ve Taşocaklığı Mining and quarrying	İmalat Sanayi Manufacturing	Elektrik, gaz, buhar ve sıcak su üretimi ve dağıtımı Electricity, gas and water supply	İnşaat Construction	Toplam ve perakende ticaret Wholesale and retail trade	Otelier ve Lokantalar Hotels and Restaurants	Ulaştırma, depolama ve haberleşme Transport, storage and communication	Mali aracı kuruluşların faaliyetleri Financial Intermediation	Konut sahipliği Ownership of dwellings	Gayrimenkul kiralama ve iş faaliyetleri Real estate, renting and business activities	Kamu yönetimi ve savunma, zorunlu sosyal güvenlik Public administration and defence; compulsory social security	Eğitim Education	Sağlık işleri ve sosyal hizmetler Health and social work	Diğer sosyal faaliyetler Other community, social and service activities	Evli personel çalıştıran hanehalkın Private household with employed persons	Doleji ölçülen mali aracılar Financial Intermediation	Sektörler Sectoral total	Yerli ve yabancı measured	Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (Alıcı fiyatlarıyla) Gross Domestic Product (Purchaser's Price)
2004	2,7	9,6	3,4	11,9	7,1	14,1	13,8	6,8	10,7	14,0	3,8	13,2	3,1	1,1	-1,1	4,7	12,7	9,6	-	9,9	9,4
2005	6,6	28,8	9,0	8,2	14,1	9,3	9,9	0,4	11,7	13,6	3,6	10,2	-5,0	4,3	17,8	5,3	10,8	8,5	-	10,9	8,4
1.çeyrek-quarter	-3,2	4,1	3,6	6,1	12,1	14,5	6,8	-1,0	7,0	13,6	2,5	17,3	-4,6	3,4	8,2	9,8	17,4	6,9	-	4,3	5,9
2.çeyrek-quarter	0,4	3,0	12,6	12,4	9,4	20,4	10,4	2,4	10,4	18,3	2,8	14,0	6,9	1,5	-2,1	9,5	15,1	10,4	-	10,1	9,7
3.çeyrek-quarter	0,2	2,6	11,3	9,0	8,9	20,2	5,6	4,6	6,2	13,9	2,2	9,3	-1,9	10,2	4,5	8,0	10,4	6,8	-	6,2	6,3
4.çeyrek-quarter	6,3	4,9	-5,6	6,0	5,8	18,5	2,7	0,9	3,8	11,2	3,3	9,6	0,8	6,4	5,0	8,9	10,4	6,2	-	5,9	5,7
2006	1,3	4,1	3,2	8,4	8,6	18,5	6,3	2,5	6,8	14,0	2,7	12,6	0,1	5,2	3,9	9,1	13,5	7,5	-	6,6	6,9
1.çeyrek-quarter	-3,3	5,9	9,7	9,8	7,3	12,7	6,8	8,8	8,5	13,0	2,6	15,1	0,3	8,9	0,7	6,5	13,2	8,2	13,2	10,1	8,1
2.çeyrek-quarter	-5,0	5,9	9,5	4,3	8,4	7,3	2,3	0,6	5,1	8,0	2,4	11,9	1,0	5,1	1,4	3,7	9,8	4,0	6,2	3,4	3,8
3.çeyrek-quarter	-8,8	-6,9	10,7	4,8	6,2	3,9	6,7	0,5	6,7	10,9	2,6	13,6	3,9	1,8	2,6	5,5	12,5	3,4	10,1	5,2	3,2
4.çeyrek-quarter	-6,7	-1,0	2,6	4,1	5,7	0,3	7,3	1,8	8,3	7,8	1,0	14,5	-0,4	3,0	2,3	5,6	12,7	4,3	7,1	5,5	4,2
2007	-7,0	0,7	8,1	5,6	6,8	5,7	5,7	2,1	7,1	9,8	2,1	18,9	1,2	4,8	1,7	5,4	12,2	4,8	9,0	5,9	4,7
1.çeyrek-quarter	7,3	-7,7	8,4	8,5	8,3	-3,1	9,7	0,1	8,1	9,3	1,5	7,3	5,8	2,0	5,8	3,2	6,8	6,9	8,0	9,5	7,0
2.çeyrek-quarter	-0,2	11,8	7,7	3,9	5,9	-5,0	4,1	0,0	4,3	9,6	1,6	9,3	-1,0	1,4	2,9	3,1	7,7	3,5	9,9	-2,0	2,6
3.çeyrek-quarter	6,5	-6,9	3,9	-0,6	4,0	-9,6	-1,7	-6,0	1,6	8,0	2,5	7,5	-3,3	-0,6	2,2	0,2	5,6	1,1	6,7	1,9	0,9
4.çeyrek-quarter	3,9	-10,4	2,7	-12,0	-1,2	-14,1	-16,6	2,9	-7,5	9,4	3,5	3,4	0,3	1,8	2,1	0,5	2,6	-5,5	9,2	-10,8	-7,0
2008	4,6	-5,7	5,4	-0,1	3,7	-8,1	-1,5	-2,0	1,5	9,1	2,3	6,7	0,8	1,2	3,3	1,8	5,6	1,3	8,4	-0,6	0,7
1.çeyrek-quarter	-1,3	0,2	-13,0	-22,4	-6,1	-18,5	-26,4	2,9	-16,4	10,6	2,8	-0,6	2,4	0,7	0,7	-2,9	-2,0	-12,4	10,7	-22,0	-14,7
2.çeyrek-quarter	6,4	-0,4	-15,3	-11,7	-5,8	-20,9	-15,2	1,8	-10,2	7,5	3,0	1,9	1,8	1,3	2,8	-2,0	0,2	-6,9	6,6	-7,8	-7,8
3.çeyrek-quarter	4,4	9,8	-3,2	-4,4	-4,6	-18,2	-7,1	4,7	-4,8	7,8	2,5	6,5	3,5	3,3	4,5	0,8	4,6	-1,6	9,5	-7,9	-2,8
4.çeyrek-quarter	2,4	-3,3	3,5	12,7	1,5	-6,5	10,4	4,0	2,9	8,3	2,3	9,9	3,6	3,1	4,8	-0,4	7,1	6,3	11,5	6,3	5,9
2009	3,7	-0,3	-6,7	-7,2	-3,4	-16,1	-10,4	3,7	-7,2	8,5	2,6	4,4	2,9	2,0	3,1	-1,2	2,3	-3,6	9,7	-8,2	-4,8
1.çeyrek-quarter	3,8	1,6	6,1	22,0	2,4	9,0	21,2	-1,1	12,7	3,5	1,8	12,8	0,4	1,2	4,3	2,4	9,7	11,8	7,8	17,7	12,6
2.çeyrek-quarter	2,8	2,3	14,2	15,4	8,3	21,7	14,0	2,5	10,4	6,8	1,7	10,5	0,2	0,8	2,1	2,3	8,1	10,3	12,4	13,8	10,4
3.çeyrek-quarter	0,9	2,2	0,1	7,2	11,4	23,7	7,5	0,7	6,0	6,7	2,6	2,2	-0,1	-0,7	-1,4	-1,2	0,2	5,6	13,2	8,2	5,3
4.çeyrek-quarter	4,5	1,3	0,9	11,3	6,5	18,7	13,4	-0,9	13,8	9,7	1,3	4,5	1,4	0,8	-0,7	0,2	2,8	9,4	14,1	13,5	9,3
2010	2,4	1,7	4,7	13,6	7,3	18,3	15,6	0,5	10,6	6,8	1,8	7,6	0,5	0,6	1,2	1,0	5,4	8,1	12,0	13,1	9,2
1.çeyrek-quarter	9,2	-0,7	10,8	15,4	12,3	15,7	18,6	6,0	13,4	10,0	1,9	10,4	3,2	4,1	3,6	0,7	7,8	12,2	14,6	17,1	12,4
2.çeyrek-quarter	7,1	1,7	1,2	9,6	5,9	13,5	13,8	10,5	12,1	9,2	1,7	7,2	3,5	4,1	3,3	1,0	5,6	9,4	12,6	10,9	9,3
3.çeyrek-quarter	5,1	2,3	0,3	9,9	6,8	10,7	11,1	9,9	11,6	12,9	1,3	10,5	5,1	7,0	6,8	3,3	9,7	9,1	14,5	10,2	8,7
4.çeyrek-quarter	6,2	2,8	5,5	5,6	10,5	7,1	2,6	11,7	5,7	6,8	2,3	9,2	3,8	5,4	7,7	1,9	8,3	5,6	8,9	4,8	5,3
2011	6,2	1,8	3,9	10,0	8,8	11,5	11,2	9,7	10,5	9,6	1,8	9,3	3,9	5,1	5,3	1,7	7,8	8,9	12,4	10,5	8,8

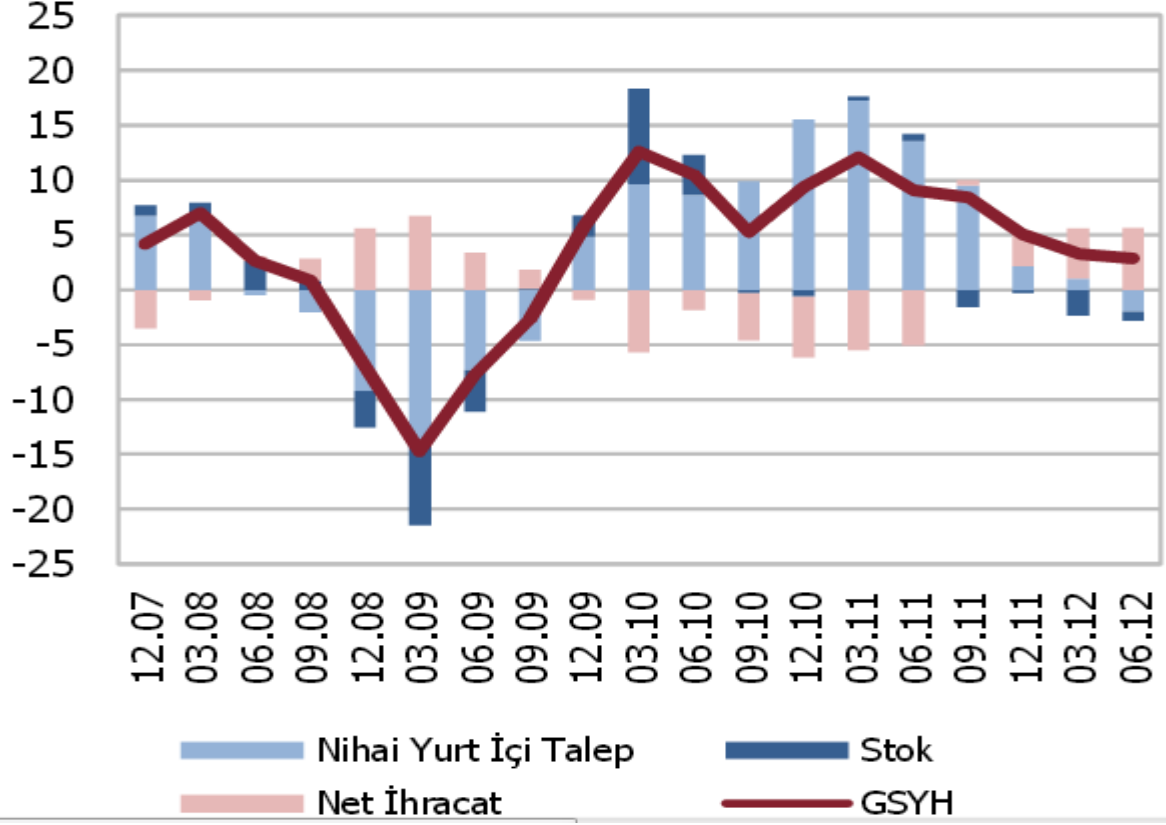
Türk ekonomisinin büyüme eğilimini bu kez de harcama yöntemiyle ve ana harcama kalemlerinin büyümeye etkileriyle görmek için Tablo-1.3. düzenlenmiştir. Bu tabloya göre en çok dikkat çeken konu, hanehalkı tüketiminin büyümeye %7.7 ile en büyük katkıyı yapmış olmasıdır. Böyle bir katkı, bu döneme kadar hiç yaşanmamıştır. Büyümede bir diğer dikkat çekici konu ise kamu sektörünün % -2.2 olumsuz etkisi olmuştur. Yine kamunun reel büyümeye bu düzeyli olumsuz katkısının olduğu başka bir yıl olmamıştır.

Tablo-1.3. Türk Ekonomisi, Harcama Kalemleriyle Büyümesi, (1998 Fiyatlarıyla, Sabit)

Yıl	Dönem	GSYİH	HaneHalkı Tüketimi	Kamu Nihai Tüketimi	Maaş, Ücret	Mal ve Hizmet Alımları	Gayri Safi Sabit Sermaye Oluşumu	Kamu Sektörü	Özel Sektör	Mal ve Hizmet İhracatı	(Eksi) Mal ve Hizmet İthalatı
2006	Toplam	6,9	4,6	8,4	0,4	19	13,3	2,6	15	6,6	6,9
	1.dönem	5,9	6,6	8,6	0,5	26,4	19,3	5,4	21	6,5	11,5
	2.dönem	9,7	9	14,5	0,3	38,4	14,4	2,2	16,3	8,5	12,4
	3.dönem	6,3	2,9	11,2	0,8	26,7	12,6	-1,2	14,9	4,1	3,3
	4.dönem	5,7	0,6	2	0,3	3,3	8,2	4,7	8,9	7,9	1,6
2007	Toplam	4,7	5,5	6,5	1,1	12,6	3,1	6,3	2,6	7,3	10,7
	1.dönem	8,1	4,9	7	0,8	17,8	2,4	3,2	2,3	13,3	8,1
	2.dönem	3,8	2,3	13,5	1,3	28,3	1,6	7,8	0,8	9,8	4,8
	3.dönem	3,2	7,7	4,2	1,1	7,7	1,9	12,7	0,4	4,6	13,9
	4.dönem	4,2	7,1	2,7	1,1	3,9	6,3	1,7	7,2	3,3	15,6
2008	Toplam	0,7	-0,3	1,7	-0,4	3,9	-6,2	12,7	-9	2,7	-4,1
	1.dönem	7	5,7	5,5	0,4	13,1	7,3	18,3	6,2	13	14
	2.dönem	2,6	0,6	-3,4	-0,3	-6,5	-2	14,8	-4,5	4,3	2
	3.dönem	0,9	-0,4	2,6	-2,1	7,8	-8,7	4,9	-10,9	3,8	-3,8
	4.dönem	-7	-6,7	2,8	0,8	4,5	-18,7	15,1	-25	-8,2	-24,9
2009	Toplam	-4,8	-2,3	7,8	1,4	13,9	-19	-0,6	-22,5	-5	-14,3
	1.dönem	-14,7	-10,2	5,3	0,9	11,1	-27,9	0,7	-31,2	-11,1	-31
	2.dönem	-7,8	-1,7	-0,1	1,2	-1,5	-24,5	-3,3	-28,1	-10,8	-20,6
	3.dönem	-2,8	-1,9	5,1	1,7	8,4	-18,2	1,3	-22	-5,2	-11,7
	4.dönem	5,9	5	18,2	1,8	29,8	-4,2	-0,8	-5,2	7,2	11
2010	Toplam	9,2	6,7	2	1,2	2,7	30,5	17,7	33,6	3,4	20,7
	1.dönem	12,6	7,9	0,5	0,4	0,6	17,2	15,7	17,5	-0,8	22
	2.dönem	10,4	3	4,7	0,5	9	29	17,9	31,6	12,5	19,2
	3.dönem	5,3	6,8	-0,9	1,4	-3	30,7	16,1	34,5	-1,6	16,3
	4.dönem	9,3	8,9	3,1	2,2	3,6	42,7	19,8	49,5	4,2	25,4
2011	Toplam	8,8	7,7	4,7	3,9	5,3	18	-2,2	22,3	7,9	10,7

Türk ekonomisinin reel büyümesine yaptığı sürekli olumsuz etki özelliği ile net ihracat bu tabloda da kendisini göstermiştir. Nitekim 2011 yılında %7.9'luk ihracat büyümesine karşılık, %10.7'lik ithalat büyümesi yaşanmıştır.

Şekil-1.15. Reel GSYİH Büyümesine Katkılar (% , Yıllık)

Kaynak: TCMB

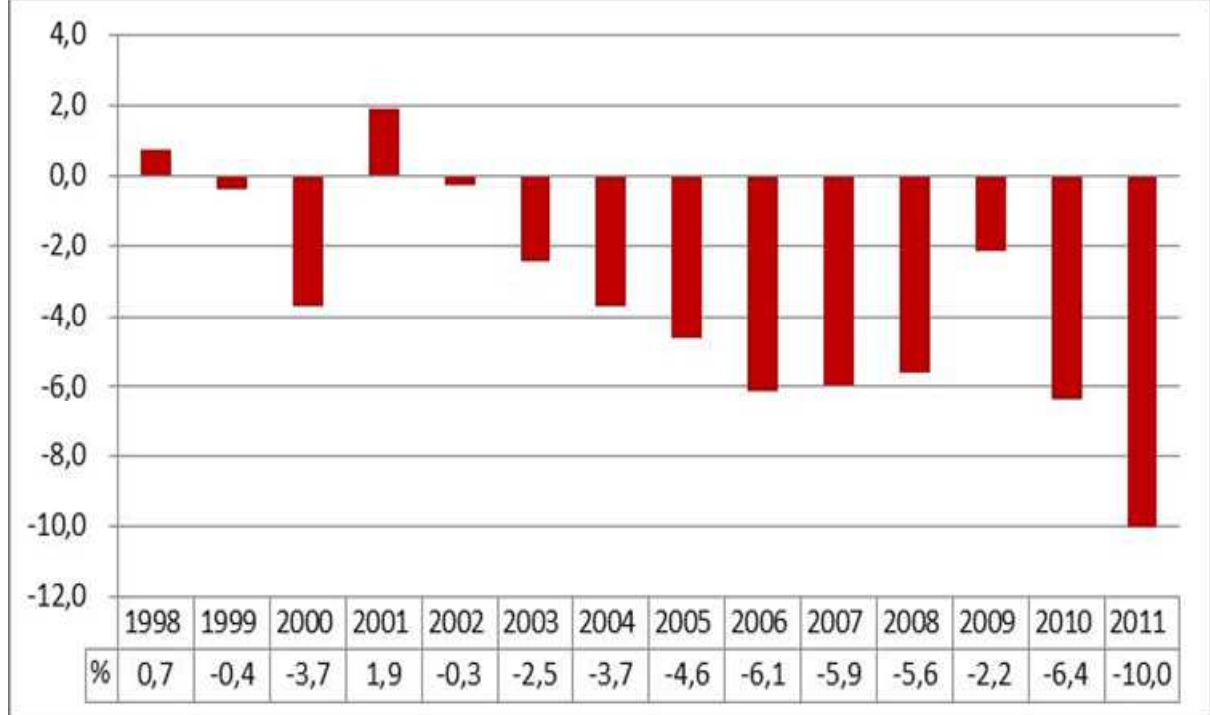
2007-2011 döneminde üçer aylık reel verilerle Gayrisafi Yurtiçi Hasılaya katkıları değerlendirildiğinde en yüksek katkının net yurtiçi talep tarafından yapıldığını gözlemlemekteyiz. Net ihracat ise sadece 2009 kriz yılında olumlu katkı yapmış diğer yıllarda net ihracat, büyümeye olumsuz (negatif) etki yapmış bulunmaktadır. Stok kalemi ise büyümeye 2008 ve 2010 yıllarında nispi bir olumlu katkı yapmıştır. Sonuç olarak Türk Ekonomisinin büyümesinin temel kaynağı tüketim olmuştur diyebiliriz.

Büyümenin lokomotifi niteliğindeki tüketim artışının ve fahiş pahalı USD kurunun etkisiyle Türk Ekonomisi, 2003 yılından itibaren eşi benzeri görülmemiş bir cari açık patlamasına konu olmuştur.

Cari açık, ülkenin dış dünya ile olan alışverişinin bakiyesidir ve bizim için sürekli büyüyen bir açık pozisyonu söz konusu olmuştur.

Bir ekonomide kırılmalık bakımından çok tehlikeli bir durum olarak tanımlanan ikiz açık verme durumundan biri cari açıktır. Bilindiği gibi diğeri de bütçe açığıdır.

Şekil-1.16. Cari Açık / GSYİH (%)

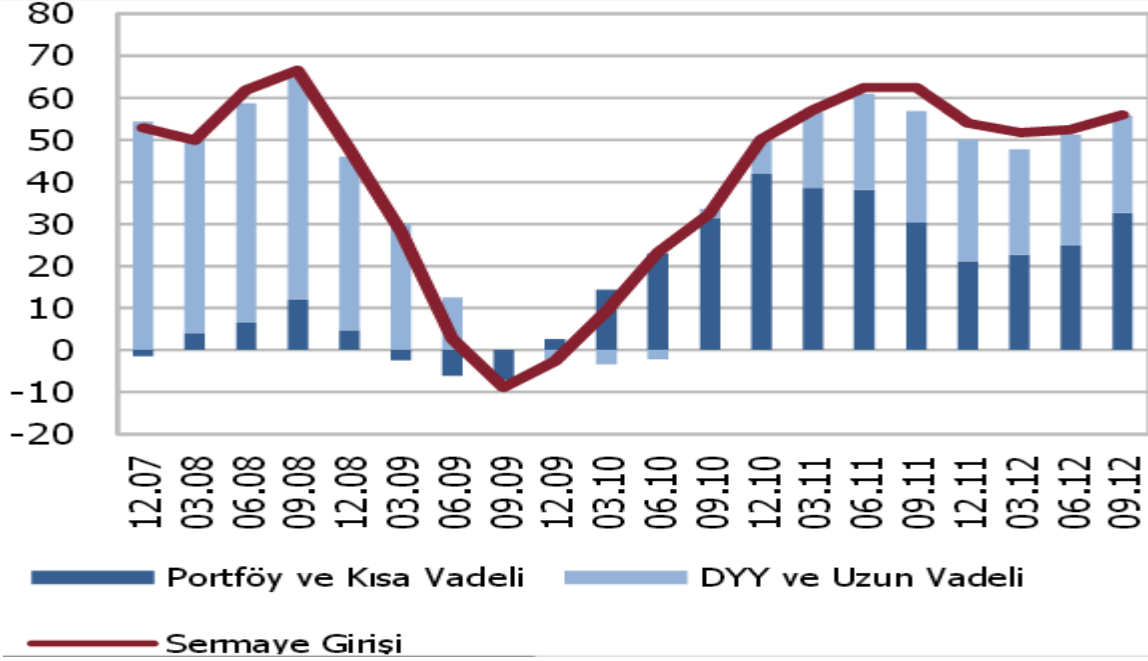
Şekil-1.16. da uzun dönem cari açık / GSYİH oranı yüzde değişim olarak verilmektedir. Özellikle 2003 yılından itibaren süreklilik arz eden ve gittikçe artan oranda bir cari açık seyrimiz olmuştur. Nihayet 2011 yılında fahiş bir düzeye gelerek GSYİH'nın %10'nu bulan bir açık gerçekleşmiştir.

Cari açığın bu fahiş artışlı eğilimi bir sorun teşkil ederken, ondan daha önemli sorun ise cari açığın finansman yapısıdır. Yani cari açığı finanse etmenin kalitesidir. Beklenen odur ki, yabancı kaynakla finanse edilmesi zorunluluğu olan bu açığın hem sürdürülebilirliği, hem de büyümeye olumlu katkı sağlayabilirliği için doğrudan yabancı yatırımlarla bunun finanse edilmesidir.

Şekil-1.17'de cari açığın finansman kompozisyonu zaman serisi olarak verilmektedir. Burada dikkat edilirse, cari açığın finansmanında 2009 yılına kadar büyük ölçüde doğrudan yabancı yatırımlar (DYY) etkili olmuşken, bu tarihten itibaren kompozisyon hızla tersine dönmüş ve büyük ölçüde portföy ve kısa vadeli para girişleri ile cari açık finanse edilmiştir.

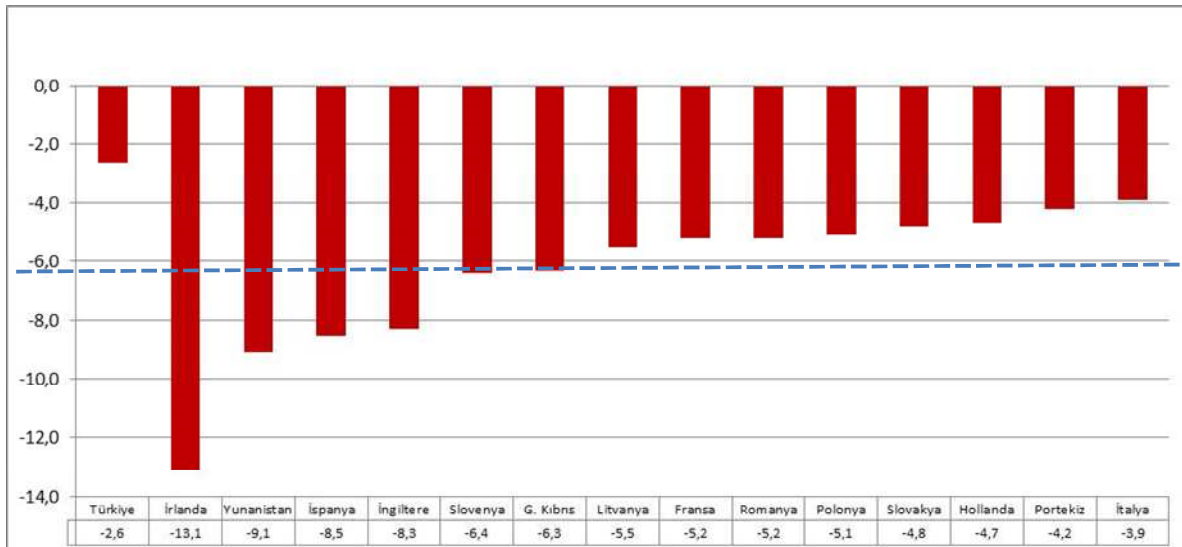
2011 yılında toplam 60 milyar USD'lik cari açığın 40 milyar USD'si kısa vadeli sıcak para tabir edilen para girişi ile finanse edilmiştir. Böyle bir kompozisyonun sürdürülebilir yönü bulunmamaktadır.

Şekil-1.17. Cari Açığın Finansman Kompozisyonu (milyar USD, yıllık)

Yukarıda da bahsedildiği gibi ikiz açıklardan diğeri de bütçe açığıdır. Avro Bölgesi ekonomilerine göre nispi olarak düşük açık pozisyonuna sahip bulunmaktayız. Bunun önemli sebeplerinden biri, özelleştirmelerdir

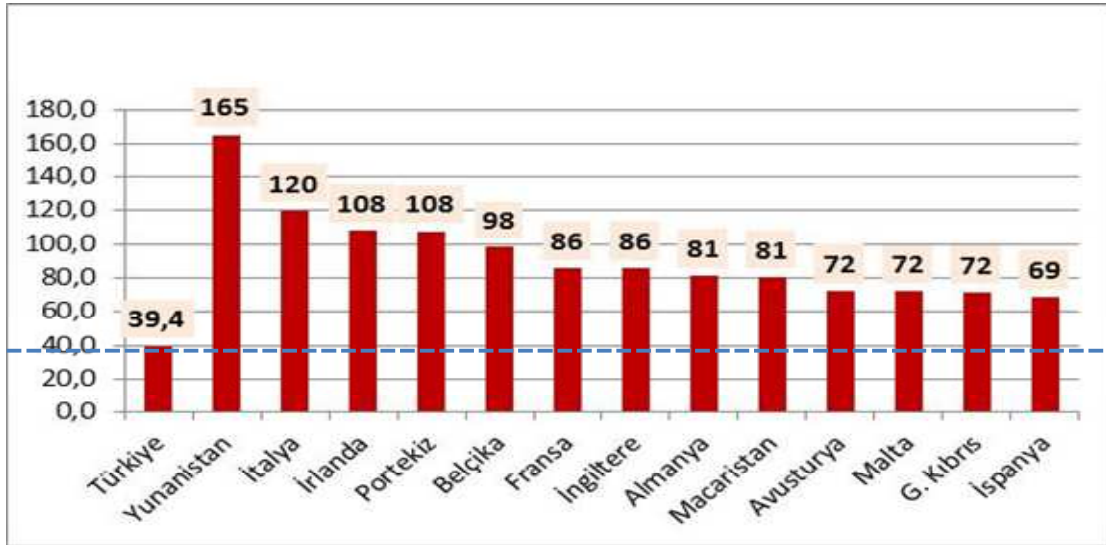
Şekil-1.18. Merkezi Yönetim Bütçe Açığı/GSYİH (2011, AB Tanımlı)

Türkiye, hesaplamalarımıza göre 2011 yılında Maastricht kriteri olan %3'ü aşmayan bütçe açığı/GSYH oranını sağlamıştır. Avro Bölgesinde bu oran ortalama %4,1 olmuştur.

Türkiye'nin yabancı para cinsinden kamu borcunun, GSYİH'ya oranı, Avro Bölgesi ülkelerine göre nispeten düşük durumdadır. Nitekim Şekil-1.19'da görüldüğü gibi Maastricht Kriterlerine göre %60 olması normal karşılanan kamu borcu/GSYİH oranı, 2011 yılında %39.4 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil-1.19. Türkiye ve AB Ülkeleri Kamu Borcu / GSYİH Oranı, 2011

Türkiye, 2011 yılında Maastricht kriteri olan %60'ı aşmayan kamu borcu/GSYH oranını sağlamıştır. Avro Bölgesinde bu oran ortalama %87,2 olmuştur.

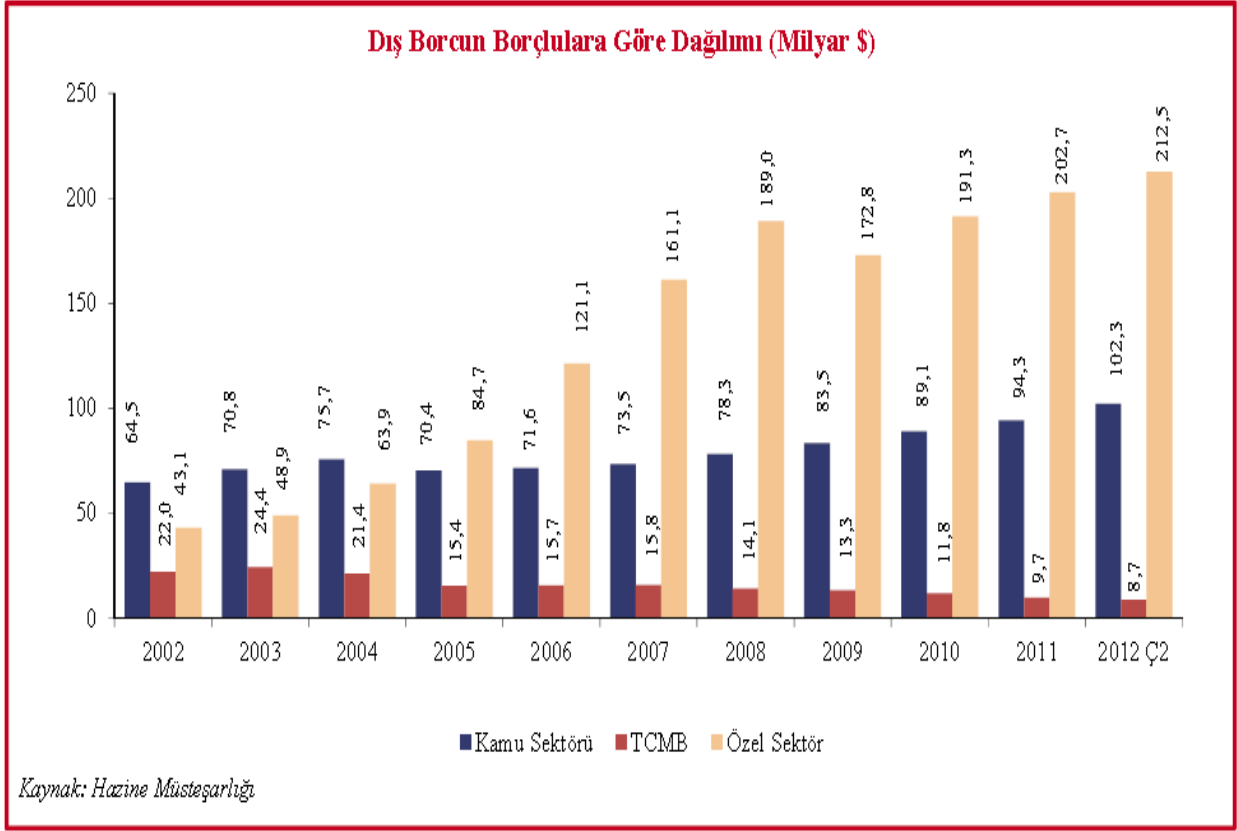
Borç sarmalında bulunan Avro Bölgesine göre kamu borçlanma oranında nispeten makul düzeye sahip görünen Türk Ekonomisi, özel sektör ve hanehalkı borçlanmasında bu performansı gösterememiştir.

Türkiye'nin yabancı para cinsinden dış borcu, 2002-2011 döneminde hem miktar olarak, hem de kompozisyon olarak ciddi büyüme ve değişimlere konu olmuştur. Şekil-1.20'den de izlenebileceği gibi 2002 yılında; 64.5 milyar USD olan kamu borcu %47'lik artışla 94.3 milyar USD' çıkmıştır.

Aynı dönemde TC Merkez Bankası borcu 22 milyar USD'den %56'lık azalışla 9.7 milyar USD'ye düşmüştür.

Özel sektör borcu ise 2002 yılında 43.1 milyar USD iken, 2011 yılında 202.7 milyar USD'ye fırlamıştır. Yani, %470 artmıştır.

Şekil-1.20. Dış Borç ve Dağılımı

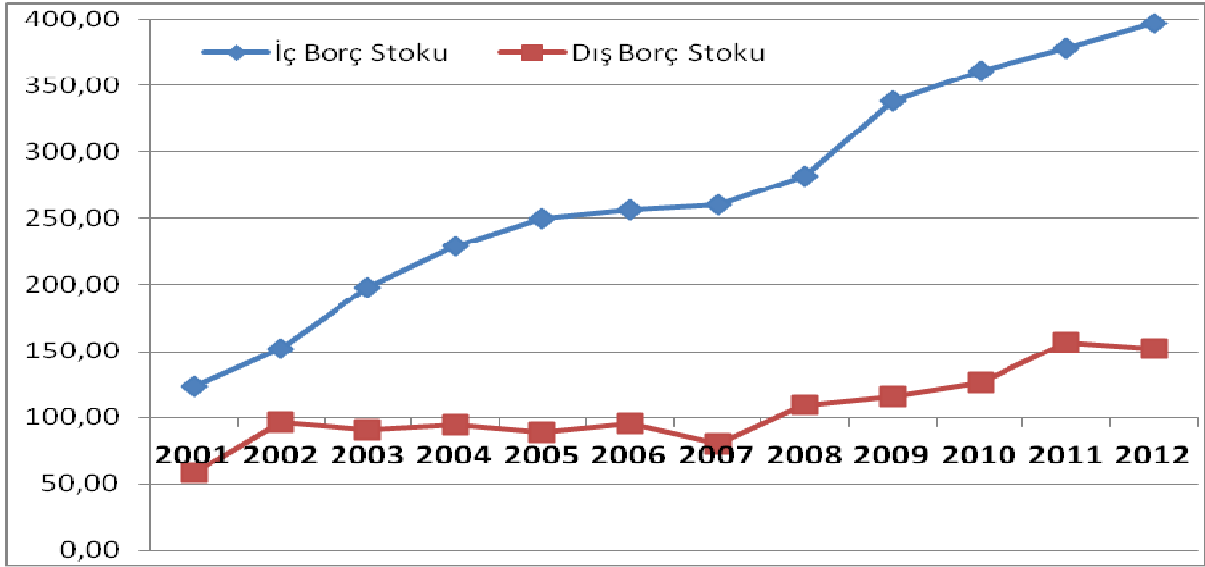

Özel sektörün yabancı para cinsinden dış borçlanma patlaması yaşamasının iki önemli kaynağı bulunmaktadır. Bunlardan biri, fahiş pahalı TL politikası, diğeri ise küresel piyasalardaki para bolluğu yaratma politikasıdır. Yani hem içeriden, hem de dışarıdan yaratılan politikalarla bu borçlanma aşırı motive edilmiştir.

Dış borçlanmada, özel sektör bakımından kamu tarafına göre yaklaşık 10 kat daha fazla borçlanma ile geçen bu dönem, borç yükümlülüğünün aşırı arttığı bir dönem olmuştur. Özel sektörün bu derece dolarize olmuş yapısı, onu kur hareketliliğine karşı doğal olarak duyarlı hale getirmiştir. Fahiş pahalı olan TL fiyatı, önümüzdeki dönemde olması gereken düzeye doğru inmesi halinde özel sektörün USD borç yükümlülüğü, ciddi bir sorun teşkil eder hale gelebilir durumdadır. Gerçekleşme potansiyeli yüksek olan kurdaki bu düzeltme hareketi; özel sektörün hem borç ödeme kapasitesini zayıflatacak, hem de borç çevirme maliyetini yükseltecektir.

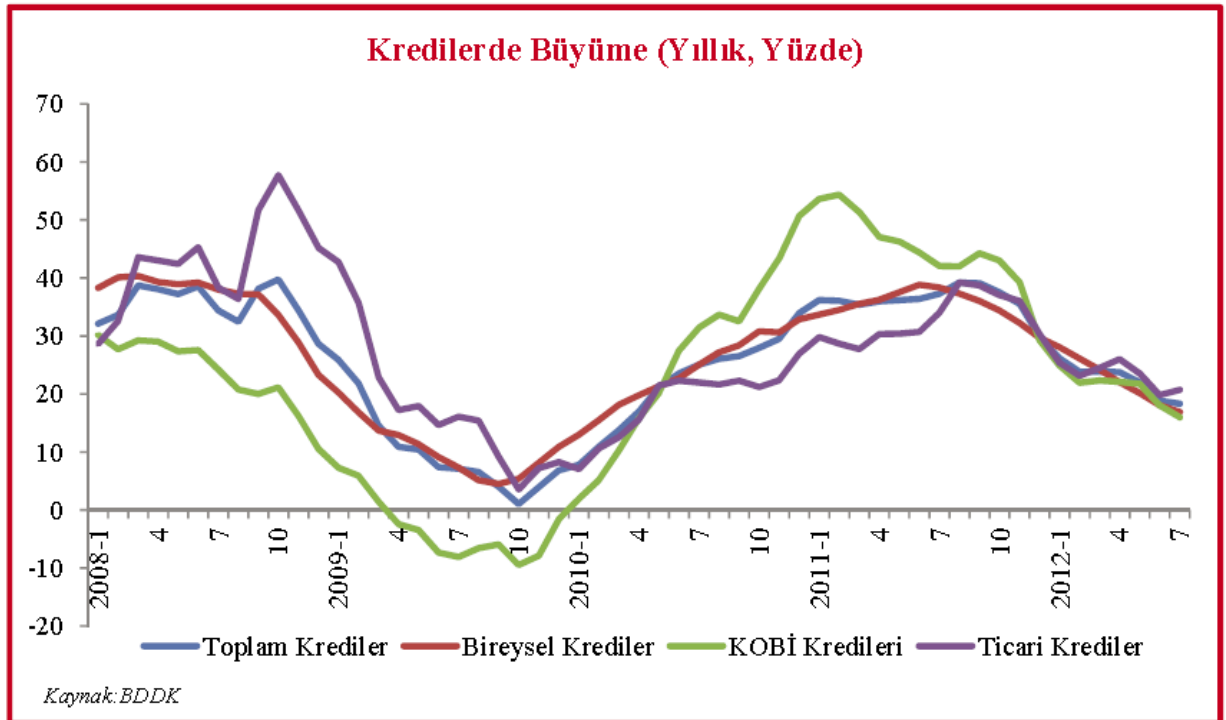
Bu dönemde dış borçlanma eğiliminden çok daha yüksek bir hıza sahip olan iç borçlanmada durum Şekil-1.21. de verilmektedir.

Şekil-1.21. Türk Ekonomisinin dış ve iç borç stoku (Milyar TL)

Türk Ekonomisinin dış ve iç borç stoku, 2001-2011 dönemi için TL olarak verilmiştir. Görüldüğü gibi toplam dış borç stoku yaklaşık 3 kat artmışken, iç borç stoku 4 kata yakın bir hızla artmıştır. 2011 yılı itibariyle 500 milyar TL olan toplam borç yükünde, iç borç büyüklüğü, dış borç büyüklüğünün 3 katına ulaşmıştır.

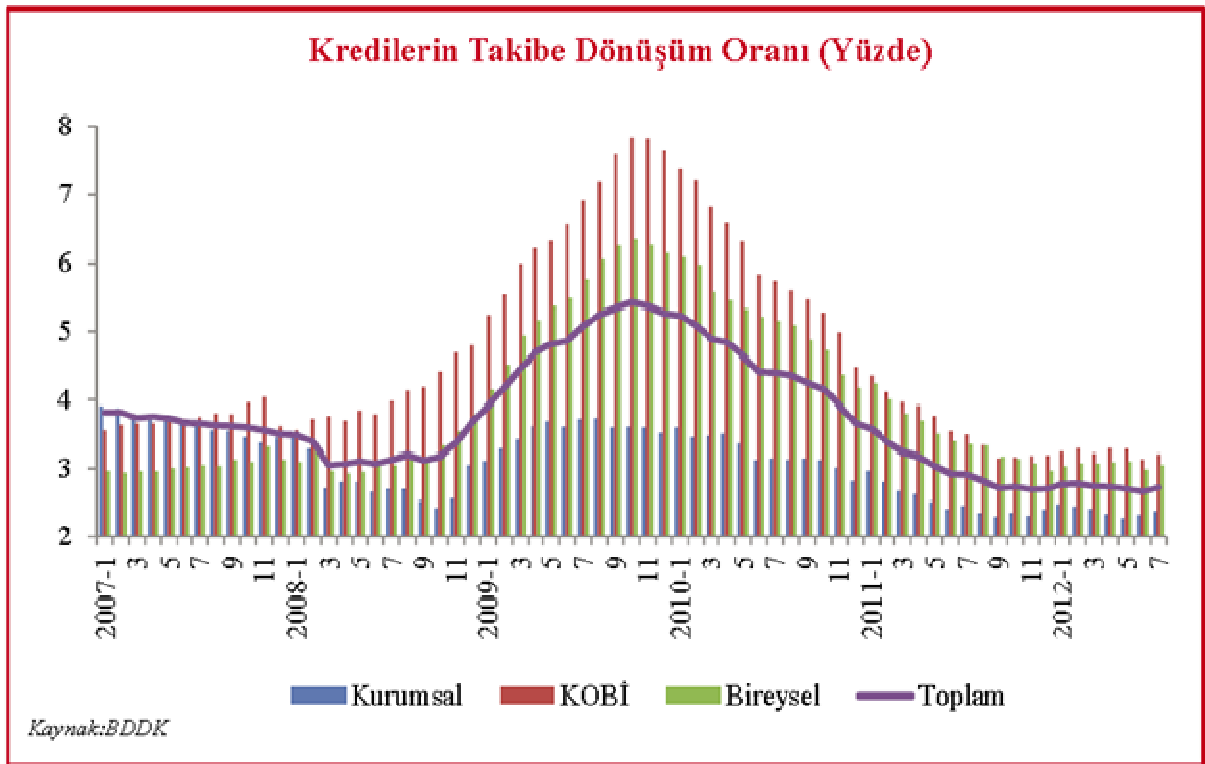
Şekil-1.22. Bankacılık Sisteminin Sağladığı Kredilerde Büyüme.

Şekil-1.22. de bankacılık sisteminin sağladığı kredilerdeki büyüme eğilimi; bireysel, ticari ve KOBİ kredileri ile toplam kredi cinsinden verilmektedir. Görüldüğü gibi 2011 yılında KOBİ kredilerindeki büyüme diğer tüm kredi büyümelerinden yüksek olmuştur.

Kredilendirme kompozisyonu böyle bir manzaraya sahipken, kredilerin takibe dönüşme oranları da bu dönemde ciddi değişimlere sahip olmuştur. Şekil-1.23. de bu değişimler gösterilmiştir.

Şekil-1.23. Kredilerin Takibe Dönüşüm Oranları (%)

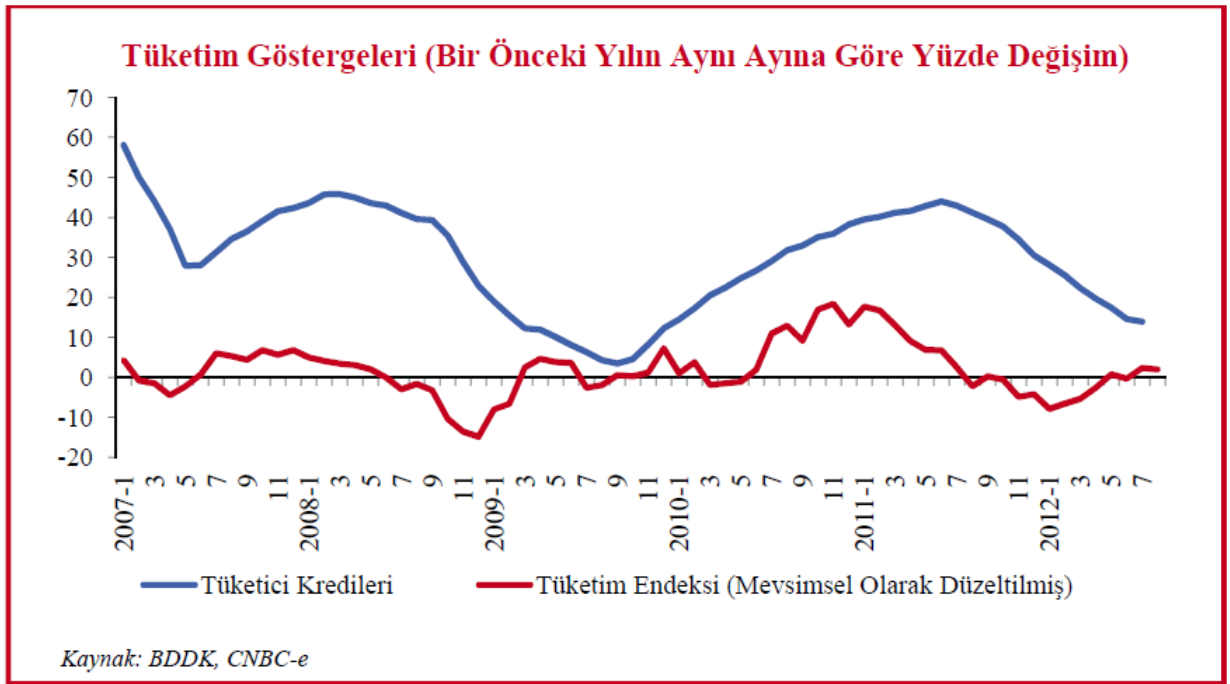

Kredilerin takibe dönüşüm oranı, kredinin zamanında ödenmemesi dolayısıyla takibe düşen miktarın toplam krediye oranıdır. Ekonomik faaliyetlerin sağlıklı yürüyüp yürümediğinin göstergelerinden biridir. Şekil-1.22 ve 1.23 doğal olarak birbirleriyle ters ilişki içerisinde bulunmaktadır. Örneğin 2010 yılında büyüme eğilimi düşen KOBİ kredilerinin nedenini, takibe düşme oranı şeklinde görmek mümkündür. Zira o yıl takibe düşme oranı sıradışı artmış gözükmektedir. 2011 yılındaki KOBİ kredi artışı, takibe düşme oranının düşmesinden de kaynaklanmıştır.

Genel bir değerlendirme ile 2010 yılında hemen tüm kredi alanlarında takibe düşme oranı ciddi düzeyde artmıştır. Takibe düşme oranında genel olarak KOBİ kredileri ile bireysel kredilerin takibe düşme oranı, kurumsal krediye göre yüksek seyretmektedir.

Bankacılık sisteminin sağladığı krediler ile tüketim endeksi, 2011 yılında rekor artış göstermiştir. Tüketici kredilerindeki büyüme de benzer bir eğilim göstermiştir. Şekil-1.24.de bu eğilim gösterilmiştir.

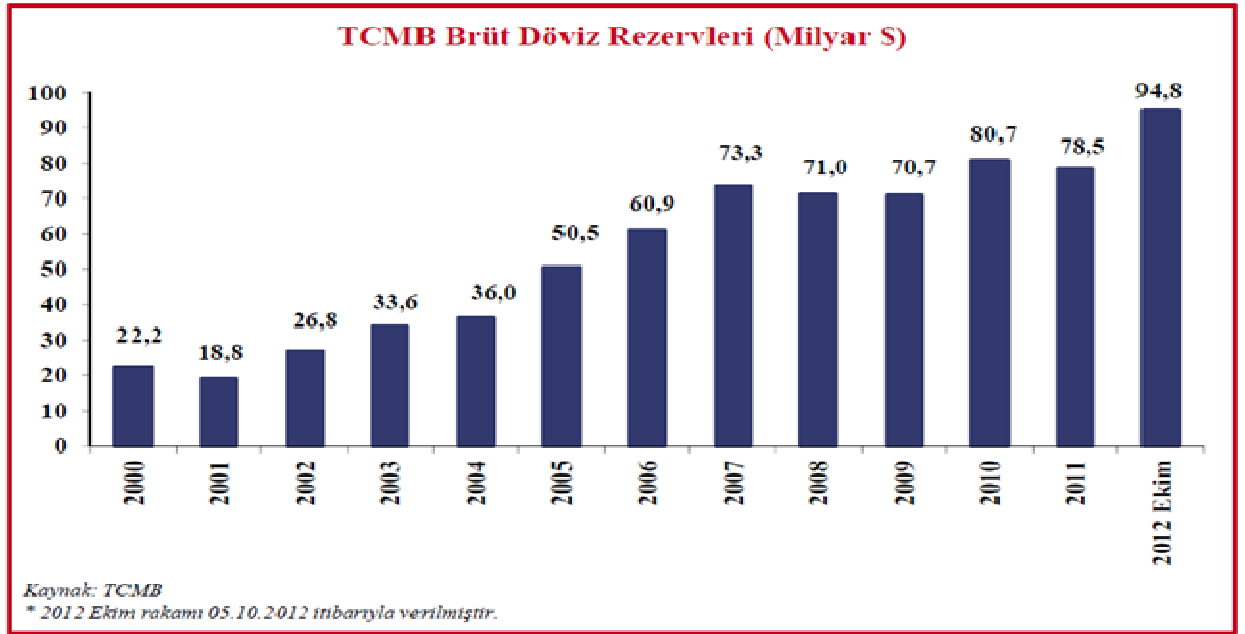
Şekil-1.24. Tüketim Göstergeleri.

Borçlanma ve tüketim eğiliminin arttığı bu döneme en büyük yardımcı ucuz döviz kuru olmuştur. ABD ve AB merkez bankalarının genişlemeci para politikaları sonucunda rekor miktarda yabancı para girişi yaşanan ekonomimizde özellikle sıcak para akımı yoğunlaşmış, bu durum da talep ve tüketim eğilimini körüklemiştir.

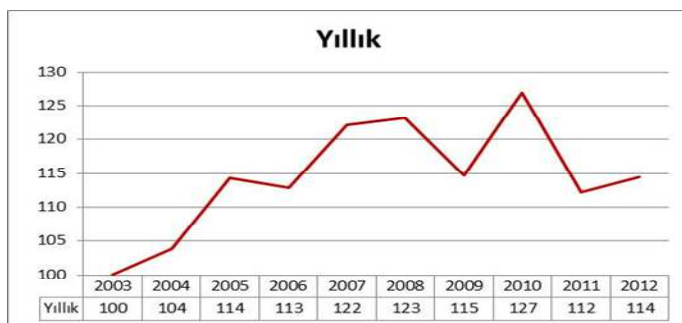
Pahalı TL politikası, bu dönemde fiyatlar genel seviyesi ve yerli üretim kabiliyeti üzerinde baskılayıcı bir rol oynamıştır. Buna rağmen TC Merkez Bankasının döviz rezervleri, ucuz döviz sayesinde ciddi düzeyde yükselmiştir. Şekil-1.25. de döviz rezervlerindeki artış eğilimi verilmiştir.

Şekil-1.25. TCMB Brüt Döviz Rezervleri (Milyar USD)

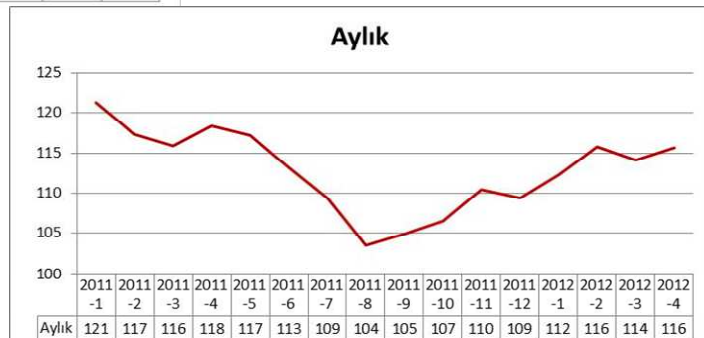
2000 yılında 22.2 milyar USD düzeyinde bulunan brüt döviz rezervi, 2011 yılında 78.5 milyar USD düzeyine ulaşmıştır. Nominal döviz rezervinin yanı sıra döviz ya da yerli para fiyatının reel düzeyini gösteren reel kur endeksi de önemli bir göstergedir. Uzun dönemli ele alınan reel kur endeksi eğilimi Şekil-1.26. da verilmiştir.

Şekil-1.26. Reel Kur Endeksinin Yıllık ve Aylık Seyri (2003=100)

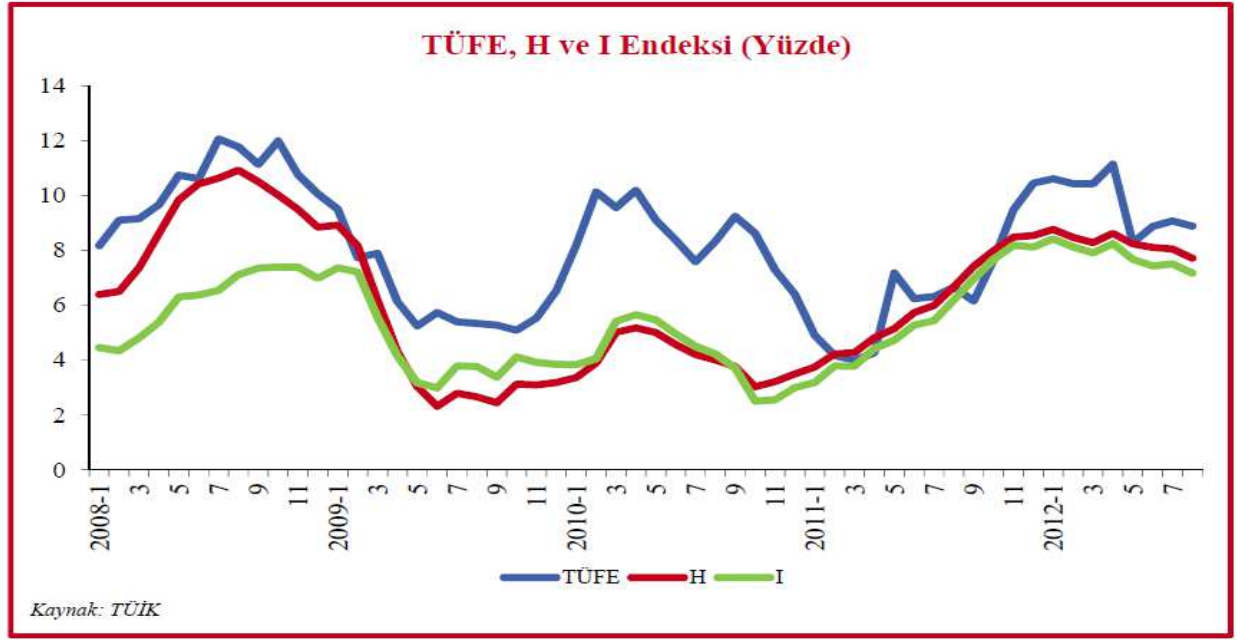
TL, reel ve ortalama olarak, 2010'da %10,8 değerlenmiş, 2011'de ise %11,6 değer kaybetmiştir.

2012 Nisan ayında, TL, reel olarak,
- 2011 Nisan'a göre, %2,2 değer kaybederken;
- 2011 Ağustos'a göre %11,8 daha değerlidir.

Türk Ekonomisi büyük ölçüde dolarize olmuş bir ekonomidir. Ucuzlayan dolar (USD), ilk etki olarak enflasyon üzerinde ciddi baskılayıcı bir rol oynamıştır.

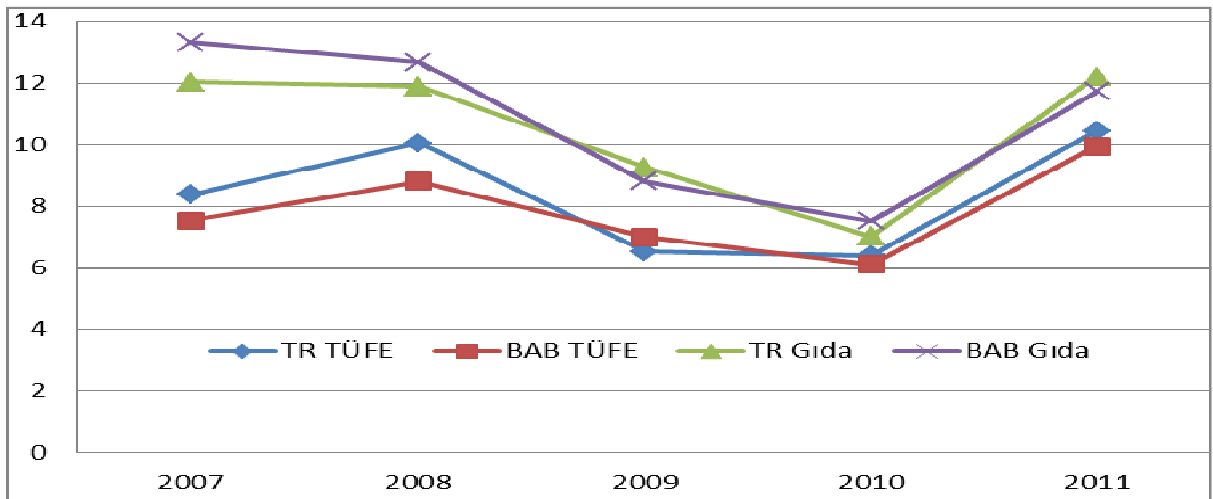
Şekil-1.27. Tüketici (TÜFE), H ve I Endeksi (Çekirdek Enflasyon) %, yıllık.

Yıllık tüketici enflasyonu ile H ve I endeksleri olarak tanımlanan çekirdek enflasyon verileri, ortalama eğilim itibariyle birbirlerini takip etmektedir. TÜFE ortalama %7 civarında seyrederken, çekirdek enflasyon ise ortalama %5 civarında seyretmiştir. Bu ortalama düzeyler aslında kendi içinde nispi olarak düşük gözükse de, küresel ortalamanın çok üzerinde seyretmektedir. Öyle ki, son sekiz yıldır en yüksek üç enflasyondan biri bizim enflasyonumuz olmuştur.

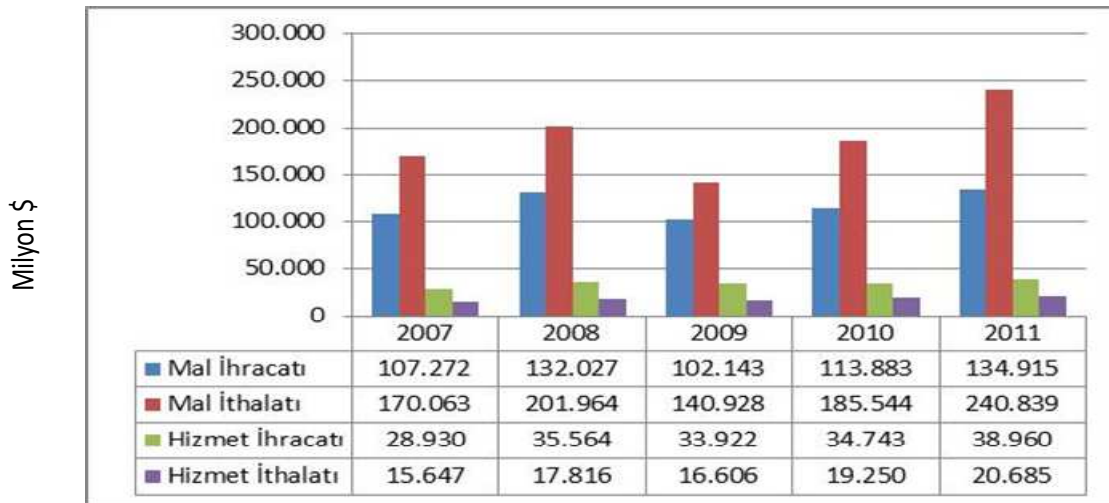
TÜFE'nin Türkiye ve Batı-Akdeniz Bölgesi için seyri Şekil-1.28. de verilmiştir.

Şekil-1.28. Türkiye, Batı-Akdeniz TÜFE-Gıda Enflasyonu

Türk dış ticareti büyüklük ve kompozisyon olarak bu dönemde önemli değişimlere uğramıştır. Ancak dünya ticaretindeki yeri bu değişime uyumlu olmamış ve uzun dönem geçmiş eğilim aynen devam etmiştir. Şekil-1.29. da Türk dış ticaretinin büyüklük eğilimi ve dünya ticaretindeki yeri verilmiştir.

Şekil-1.29. Türk Dış Ticaretinin Mal-Hizmet Büyüklüğü ve Dünya Ticaretindeki Yeri.

Türkiye, 2011 itibariyle, dünyada,
- Mal ihracatında %0,74, mal ithalatında %1,31,
- Hizmet ihracatında %0,92, hizmet ithalatında %0,52
paya sahiptir. (DTÖ, TÜİK, TCMB)

Görüldüğü gibi ihracat ile ithalat arasında gittikçe aleyhimize bozulan bir kompozisyon söz konusu olurken, hizmet dış ticaretinde ise dünya payı küçük olmasına rağmen lehimize bir yapı söz konusu olmuştur.

Tablo-1.4. Geniş Ekonomik Tanıma Göre Dış Ticaret (milyon USD)

	Yıllık		Yüzde Değişme	Ocak-Mayıs		Yüzde Değişme
	2011	2012		2012	2013	
Toplam İthalat	240.842	236.545	-1,8	96.957	104.790	8,1
Yatırım Malları	37.271	33.925	-9,0	14.284	14.888	4,2
Ara malları	173.140	174.930	1,0	71.717	77.392	7,9
Tüketim Malları	29.692	26.699	-10,1	10.698	12.208	14,1
Diğer	738.6	990.2	34,1	258.1	301.9	17,0
Enerji İthalatı (27. Fası)	54.118	60.117	5,6	24.614	22.943	-6,8
Enerji Dışı İthalat	186.724	176.428	-5,5	72.343	81.846	13,1

Kaynak: TÜİK

Tablo-1.5.Türk Ekonomisinin 2002-2011 Genel Görünümü

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Ortalama	Oran
MİLLİ GELİR, İKTİSADİ												
GSYİH (Milyar TL)	291	400	500	646	787	977	1011	1017	1200	1207	817	107,1
GSYİH (Milyar \$)	291	395	500	623	821	1000	1002	1017	1197	1197	818	26,7
GSYİH Büyüme Hızı (Yıllık %)	1,2	3,7	3,9	7,9	1,8	9,7	3,7	-9,7	15,2	7,9	5,1	9,9
İç Talep Oranı (Yıllık %)	8,48	6,88	8,18	7,18	7,18	8,28	10,48	7,88	10,18	10,48	8,18	21,51
İç Talep Oranı (Yıllık %)	11,7	10,3	10,7	10,8	11,2	11,7	11,8	11,9	12,1	12,2	11,1	7,8
MERKEZİ YÖNELİMİNİN DİNÇ GÖSTERGELERİ *												
İDDB Gelişim (Milyar TL)	110.114	141.247	162.117	181.117	192.117	216.117	227.117	237.117	247.117	257.117	181,117	65,117
İDDB Gelişim (Milyar \$)	110.114	141.244	162.114	181.114	192.114	216.114	227.114	237.114	247.114	257.114	181,114	29,114
İDDB Değişim (Milyar TL)	-48.114	-48.114	-21.114	-4.114	-6.114	-15.114	-15.114	-41.114	-41.114	-17.114	-17,114	-15,114
Faiz Değ. Faiz (Milyar TL)	133.44	177.11	217.11	277.11	317.11	317.11	317.11	317.11	317.11	317.11	317,11	11,11
İDDB Değişim (GSYİH (Yıllık %)	-1,1	-0,7	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,7	-0,1	-0,1	-0,1	-0,2
Faiz Değ. Faiz (GSYİH (Yıllık %)	4,5	4,3	4,3	4,2	4,0	3,2	3,1	3,1	2,6	2,6	3,8	3,2
Faiz Gelişim (GSYİH (Yıllık %)	14,7	12,3	11,1	7,1	1,1	1,7	1,7	1,1	4,1	5,1	1,1	5,1
Yatırı Gelişim (GSYİH (Yıllık %)	17,2	17,1	17,1	17,1	17,1	17,1	17,1	17,1	17,1	17,1	17,1	17,1
Faiz Gelişim (Yatırı Gelişim (Yıllık %)	79,7	70,1	61,1	37,1	37,1	37,1	37,1	37,1	37,1	37,1	37,1	11,1
Genel Dönüşüm Değişim (GSYİH (Yıllık %)	-11,7	-7,8	-4,1	-4,1	-1,7	-4,2	-3,1	-4,1	-4,1	-4,1	-4,1	-4,1
DEVLET BÖLÜMÜ												
Merkez Yönelimli İç Talep Bütçesi (Milyar TL)	148.778	181.227	214.117	244.117	261.117	281.117	276.117	276.117	276.117	276.117	214,117	27,117
ABY Tamamli İç Talep Bütçesi (GSYİH (Yıllık %)	51,1	45,3	42,8	37,3	33,1	29,1	27,1	27,1	23,1	23,1	26,1	24,1
Tarım ve Enerji İç Talep Bütçesi (GSYİH (Yıllık %)	11,1	11,1	11,1	11,1	11,1	11,1	11,1	11,1	11,1	11,1	11,1	11,1
İç Talep Bütçesi (Milyar TL)	148.111	180.117	213.117	243.117	260.117	280.117	275.117	275.117	275.117	275.117	213,117	27,117
Değ. Talep Bütçesi (Milyar TL)	237.112	277.111	317.112	357.112	397.112	437.112	477.112	517.112	557.112	597.112	437,112	51,112
DİDB Faiz Oranı (Yıllık %)	12,7	10,3	10,7	10,8	11,2	11,7	11,8	11,9	12,1	12,2	11,1	7,8
EMPLASYON VE PARASİYAL GÖSTERGELER												
GSYİH Değişim (Yıllık Oran) (GSYİH (Yıllık %)	1,2	3,7	3,9	7,9	1,8	9,7	3,7	-9,7	15,2	7,9	5,1	9,9
TÜPCE Yıllık Değişim (Yıllık %)	11,7	12,6	1,6	1,7	1,7	2,6	11,1	1,1	1,6	11,1	1,1	1,7
Faiz Oranı (Milyar TL)	133.44	177.11	217.11	277.11	317.11	317.11	317.11	317.11	317.11	317.11	317,11	11,11
TÜPCE Faiz Oranı (Yıllık %)	46,1	43,1	43,1	43,1	43,1	43,1	43,1	43,1	43,1	43,1	43,1	43,1
DIŞ TİCARET VE ÖZ DEĞERLER DEN GEÇİ												
Carli İşlemler Değişim (Milyar \$)	-421	-73,1	-14,117	-21,117	-21,117	-21,117	-21,117	-21,117	-21,117	-21,117	-21,117	11,117
Carli İşlemler Değişim (GSYİH (Yıllık %)	-1,4	-1,8	-0,7	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
İhracat (Milyar \$)	281,11	472,11	571,11	721,11	781,11	1171,11	1221,11	1221,11	1221,11	1221,11	781,11	26,11
İthalat (Milyar \$)	133,11	117,11	117,11	117,11	117,11	117,11	117,11	117,11	117,11	117,11	117,11	26,11
İhracat/İthalat (Yıllık %)	11,1	12,1	11,1	11,1	11,1	11,1	11,1	11,1	11,1	11,1	11,1	11,1
Değ. İhracat Değişim (Milyar \$)	-11,11	-21,11	-11,11	-11,11	-11,11	-11,11	-11,11	-11,11	-11,11	-11,11	-11,11	-11,11
Tarım Değ. İhracat (GSYİH (Yıllık %)	11,1	11,1	11,1	11,1	11,1	11,1	11,1	11,1	11,1	11,1	11,1	11,1
TÜPCE Değ. İhracat (Milyar \$)	281,11	472,11	571,11	721,11	781,11	1171,11	1221,11	1221,11	1221,11	1221,11	781,11	26,11
Değ. İhracat Değ. İhracat (Milyar \$)	281,11	472,11	571,11	721,11	781,11	1171,11	1221,11	1221,11	1221,11	1221,11	781,11	26,11
Değ. İhracat Değ. İhracat (Milyar \$)	281,11	472,11	571,11	721,11	781,11	1171,11	1221,11	1221,11	1221,11	1221,11	781,11	26,11
Değ. İhracat Değ. İhracat (Milyar \$)	281,11	472,11	571,11	721,11	781,11	1171,11	1221,11	1221,11	1221,11	1221,11	781,11	26,11
Değ. İhracat Değ. İhracat (Milyar \$)	281,11	472,11	571,11	721,11	781,11	1171,11	1221,11	1221,11	1221,11	1221,11	781,11	26,11
Değ. İhracat Değ. İhracat (Milyar \$)	281,11	472,11	571,11	721,11	781,11	1171,11	1221,11	1221,11	1221,11	1221,11	781,11	26,11
Değ. İhracat Değ. İhracat (Milyar \$)	281,11	472,11	571,11	721,11	781,11	1171,11	1221,11	1221,11	1221,11	1221,11	781,11	26,11
Değ. İhracat Değ. İhracat (Milyar \$)	281,11	472,11	571,11	721,11	781,11	1171,11	1221,11	1221,11	1221,11	1221,11	781,11	26,11
Değ. İhracat Değ. İhracat (Milyar \$)	281,11	472,11	571,11	721,11	781,11	1171,11	1221,11	1221,11	1221,11	1221,11	781,11	26,11
Değ. İhracat Değ. İhracat (Milyar \$)	281,11	472,11	571,11	721,11	781,11	1171,11	1221,11	1221,11	1221,11	1221,11	781,11	26,11
Değ. İhracat Değ. İhracat (Milyar \$)	281,11	472,11	571,11	721,11	781,11	1171,11	1221,11	1221,11	1221,11	1221,11	781,11	26,11
Değ. İhracat Değ. İhracat (Milyar \$)	281,11	472,11	571,11	721,11	781,11	1171,11	1221,11	1221,11	1221,11	1221,11	781,11	26,11
Değ. İhracat Değ. İhracat (Milyar \$)	281,11	472,11	571,11	721,11	781,11	1171,11	1221,11	1221,11	1221,11	1221,11	781,11	26,11
Değ. İhracat Değ. İhracat (Milyar \$)	281,11	472,11	571,11	721,11	781,11	1171,11	1221,11	1221,11	1221,11	1221,11	781,11	26,11
Değ. İhracat Değ. İhracat (Milyar \$)	281,11	472,11	571,11	721,11	781,11	1171,11	1221,11	1221,11	1221,11	1221,11	781,11	26,11
Değ. İhracat Değ. İhracat (Milyar \$)	281,11	472,11	571,11	721,11	781,11	1171,11	1221,11	1221,11	1221,11	1221,11	781,11	26,11
Değ. İhracat Değ. İhracat (Milyar \$)	281,11	472,11	571,11	721,11	781,11	1171,11	1221,11	1221,11	1221,11	1221,11	781,11	26,11
Değ. İhracat Değ. İhracat (Milyar \$)	281,11	472,11	571,11	721,11	781,11	1171,11	1221,11	1221,11	1221,11	1221,11	781,11	26,11
Değ. İhracat Değ. İhracat (Milyar \$)	281,11	472,11	571,11	721,11	781,11	1171,11	1221,11	1221,11	1221,11	1221,11	781,11	26,11
Değ. İhracat Değ. İhracat (Milyar \$)	281,11	472,11	571,11	721,11	781,11	1171,11	1221,11	1221,11	1221,11	1221,11	781,11	26,11
Değ. İhracat Değ. İhracat (Milyar \$)	281,11	472,11	571,11	721,11	781,11	1171,11	1221,11	1221,11	1221,11	1221,11	781,11	26,11
Değ. İhracat Değ. İhracat (Milyar \$)	281,11	472,11	571,11	721,11	781,11	1171,11	1221,11	1221,11	1221,11	1221,11	781,11	26,11
Değ. İhracat Değ. İhracat (Milyar \$)	281,11	472,11	571,11	721,11	781,11	1171,11	1221,11	1221,11	1221,11	1221,11	781,11	26,11
Değ. İhracat Değ. İhracat (Milyar \$)	281,11	472,11	571,11	721,11	781,11	1171,11	1221,11	1221,11	1221,11	1221,11	781,11	26,11
Değ. İhracat Değ. İhracat (Milyar \$)	281,11	472,11	571,11	721,11	781,11	1171,11	1221,11	1221,11	1221,11	1221,11	781,11	26,11
Değ. İhracat Değ. İhracat (Milyar \$)	281,11	472,11	571,11	721,11	781,11	1171,11	1221,11	1221,11	1221,11	1221,11	781,11	26,11
Değ. İhracat Değ. İhracat (Milyar \$)	281,11	472,11	571,11	721,11	781,11	1171,11	1221,11	1221,11	1221,11	1221,11	781,11	26,11
Değ. İhracat Değ. İhracat (Milyar \$)	281,11	472,11	571,11	721,11	781,11	1171,11	1221,11	1221,11	1221,11	1221,11	781,11	26,11
Değ. İhracat Değ. İhracat (Milyar \$)	281,11	472,11	571,11	721,11	781,11	1171,11	1221,11	1221,11	1221,11	1221,11	781,11	26,11
Değ. İhracat Değ. İhracat (Milyar \$)	281,11	472,11	571,11	721,11	781,11	1171,11	1221,11	1221,11	1221,11	1221,11	781,11	26,11
Değ. İhracat Değ. İhracat (Milyar \$)	281,11	472,11	571,11	721,11	781,11	1171,11	1221,11	1221,11	1221,11	1221,11	781,11	26,11
Değ. İhracat Değ. İhracat (Milyar \$)	281,11	472,11	571,11	721,11	781,11	1171,11	1221,11	1221,11	1221,11	1221,11	781,11	26,11
Değ. İhracat Değ. İhracat (Milyar \$)	281,11	472,11	571,11	721,11	781,11	1171,11	1221,11	1221,11	1221,11	1221,11	781,11	26,11
Değ. İhracat Değ. İhracat (Milyar \$)	281,11	472,11	571,11	721,11	781,11	1171,11	1221,11	1221,11	1221,11	1221,11	781,11	26,11
Değ. İhracat Değ. İhracat (Milyar \$)	281,11	472,11	571,11	721,11	781,11	1171,11	1221,11	1221,11	1221,11	1221,11	781,11	26,11
Değ. İhracat Değ. İhracat (Milyar \$)	281,11	472,11	571,11	721,11	781,11	1171,11	1221,11	1221,11	1221,11	1221,11	781,11	

Tablo-1.6. Türk Ekonomisinin 2000-2011 Özet Görünümü.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
GSYH (cari fiy., milyar dolar)	266	196	232	303	392	483	529	649	730	614	736	778
Kişi Başına GSYH (dolar)	4,150	3,050	3,503	4,534	5,795	7,039	7,654	9,241	10,277	8,520	10,077	10,524
Nüfus (milyon kişi)	66.2	67.3	68.4	69.5	70.6	67.2	68.1	68.9	69.7	70.5	71.3	73.9
GSYH Artışı	6.8	-5.7	6.2	5.3	9.4	8.4	6.9	4.7	0.7	-4.8	9.0	8.4
Özel Tüketim Artışı	5.9	-6.6	4.7	10.2	11	7.9	4.6	5.5	-0.3	-2.3	6.6	7.7
Kamu Tüketimi Artışı	5.7	-1.1	5.8	-2.6	6	2.5	8.4	6.5	1.7	7.8	2	4.5
Sabit Sermaye Yatırımı Artışı (% GSYH)*	17.5	-30	14.7	14.2	28.4	17.4	13.3	3.1	-6.2	-19	29.9	18.3
İhracat Artışı (1)	8.3	22.1	15.9	19.5	13.8	12.3	12.2	11.3	6	-8.1	6.3	5.6
İthalat Artışı (1)	30.6	-24.8	20.5	24.8	20.5	12.3	8.5	12.8	-2.1	-13.2	21.4	18.5
Genel Devlet Dengesi/GSYH	-	-	-13.9	-10	-3.9	0	0	-1.6	-2.4	-5.6	-2.7	-0.3
Genel Devlet Brüt Borç Stoku/GSYH	51.3	77.6	73.7	67.4	59.2	52.3	46.1	39.4	39.5	46.1	42.2	39.5
Devresel Bütçe Dengesi	-	-	-	-	-	-	-1.7	-3.2	-3.3	-4.9	-3.7	-
İşsizlik Oranı	6.5	8.3	10.3	10.5	10.3	10.6	10.2	10.2	10.9	14	11.9	9.9
Yurtiçi Tasarruf Oranı	17	17	17.3	15.1	15.7	15.4	16	15.2	16	12.6	13.6	12.5
Enflasyon Oranı	55	54.2	45.1	25.3	8.6	8.2	9.6	8.8	10.4	6.3	8.6	6.5
Cari Denge/GSYH	-3.7	1.9	-0.3	-2.5	-3.7	-4.6	-6.1	-5.9	-5.7	-2.3	-6.4	-9.9

Kaynak: IMF Dünya Ekonomik Görünüm Raporu, Nisan 2012

(1) TL cinsinden reel artış oranıdır.

(*)IMF Tahminleri, (**)OVP Tahmin ve Hedefleri

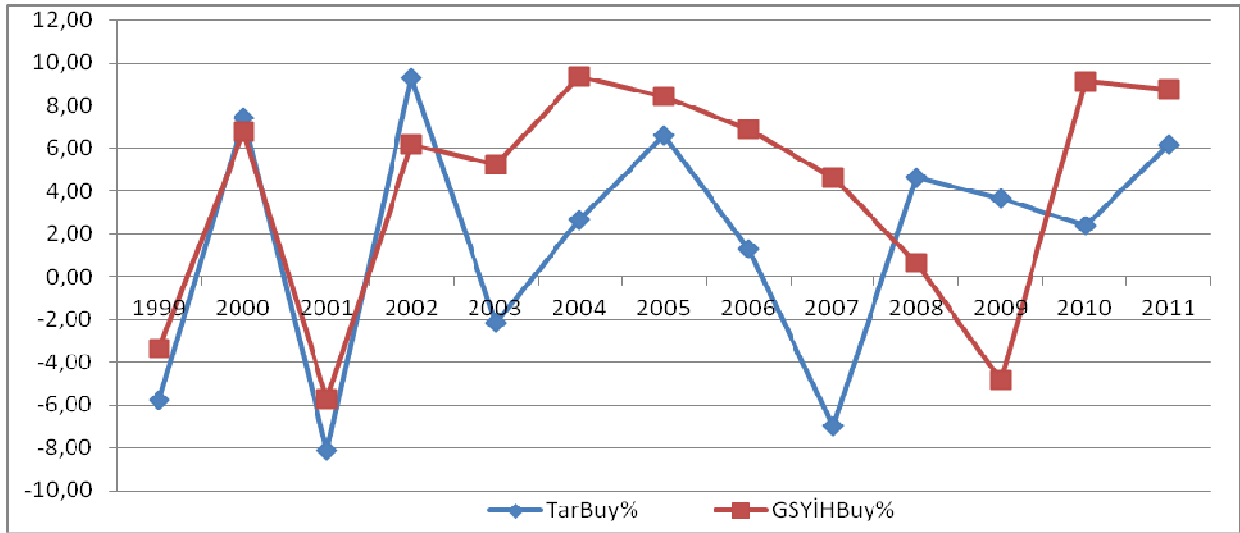
Türk Ekonomisinin genel ve özet görünümleri birlikte değerlendirildiğinde, 2000'li yıllarda cari açık, işsizlik, tasarruf oranı ve borçlanma gibi göstergeler ciddi düzeyde kötüye, enflasyon ise ciddi düzeyde iyiye gitmiş gözükmektedir.

Antalya Ekonomisi için olduğu kadar, Türkiye Ekonomisi için de stratejik konuma sahip olan tarım sektörü 2003-2011 döneminde, genel ekonomik eğilimden farklı ve kötü bir seyir göstermiştir.

Sadece 2008-2009 döneminde genel ekonomik büyümeden bir miktar daha iyi performans gösteren tarım sektörü, diğer tüm yıllarda genel ekonomik büyümeden daha düşük bir performans sahip olmuştur.

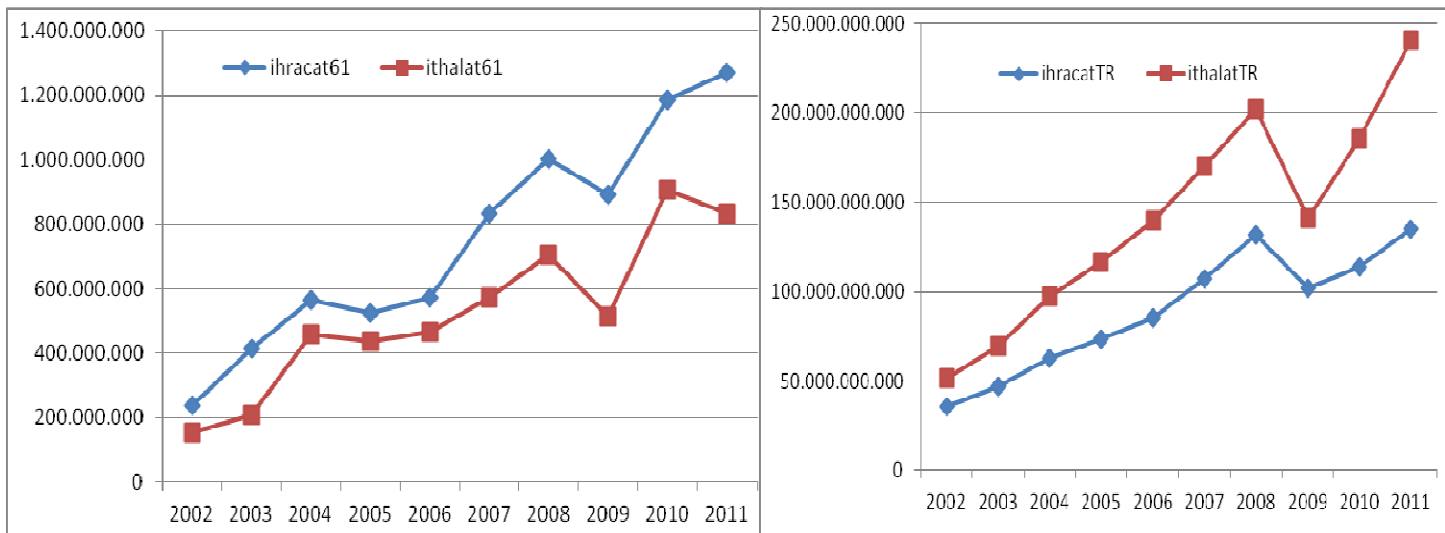
Şekil-1.30. da açıkça görüldüğü gibi tarım sektörü büyümesi, genel ekonomik büyümenin hızlandığı 2004 ve 2010 yıllarında adeta bastırılmış bir büyüme göstermiştir. Bu yıllar ithalat lokomotifini ile sağlanmış büyümelere işaret etmektedir ki, ithalatla terbiye etmenin mümkün olmadığı tek sektör olan tarım sektörü bu yıllarda genel ekonomik büyümeden adeta kopmuştur.

Şekil-1.30. Genel Ekonomik Büyüme ve Tarım Sektörü Büyümesi (%)

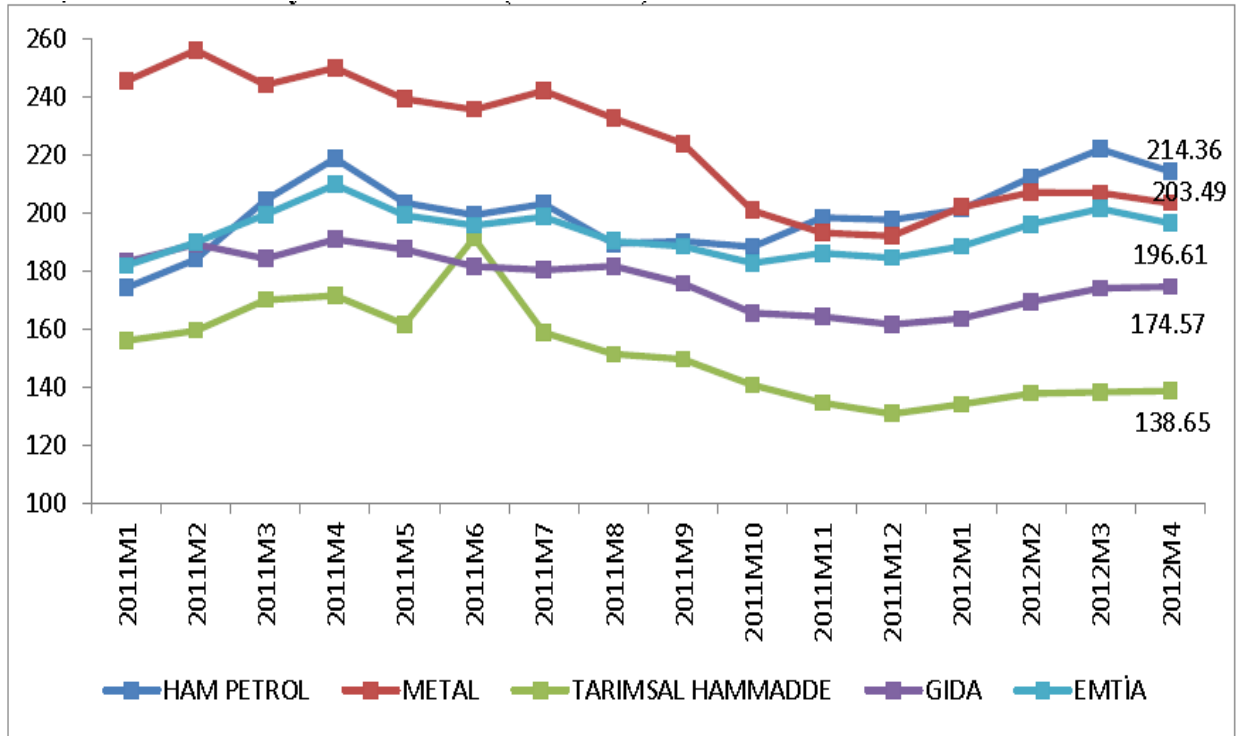
Antalya Ekonomisinin iki temel sektöründen biri olan tarım sektörü de bu olumsuz gelişmeden nasibini almıştır. Tabii bu olumsuz seyirden dolayı Antalya Ekonomisi de büyük ölçüde etkilenmiştir. Nitekim Antalya, bu dönemde her yıl Türkiye genelinden daha kötü bir ekonomik büyüme performansı göstermiştir. Buna rağmen Antalya özellikle dış ticaret performansındaki olumlu kompozisyonunu kaybetmemiştir. Şekil-1.31.deki sol çizim Antalya'nın dış ticaret performansını gösterirken, sağ çizim ise Türkiye'nin dış ticaret performansını göstermektedir. Antalya ihracatı sürekli ithalatının üzerinde seyrederken, Türkiye'nin ihracatı açık ara her yıl ithalatının altında kalmıştır. Bu performansta hiç şüphesiz tarımın ciddi katkısı vardır. Zira tarımın ulusal katma değer oranı tüm olumsuz koşullara rağmen hala çok yüksektir ve pozitif net ihracat yaratmaktadır.

Şekil-1.31. Antalya Dış Ticareti ve Türkiye Dış Ticareti Eğilimleri (USD)

Tarımsal dış ticaret, küresel piyasalarda bu dönemde çok zor koşullar altında başarılmaktadır. Her şeyden önce tarımsal ticarete çok ciddi ve zorlu rekabet koşulları söz konusudur küresel piyasalarda. Bir taraftan ulusal korumacı politikalar yoğunlaşmışken, diğer taraftan da neredeyse tekelleşen bir küresel piyasa söz konusudur. Bu durumun bir göstergesi olarak Şekil-1.32 önemlidir.

Şekil-1.32. Küresel Emtia Fiyat Endeksleri (Aylık, 2005=100)

Kaynak: IMF -IFS, Nisan 2012 veri tabanı

- (1) Ham Petrol Endeksi: Brent , Dubai ve Teksas ham petrol fiyatlarının basit ortalamasından oluşan endekstir.
- (2) Metal Endeksi: Bakır, alüminyum, demir, nikel, kalay, çinko, kurşun ve uranyum fiyatlarından oluşan endekstir.
- (3) Tarımsal Hammadde Endeksi: Pamuk, yün, ahşap, lastik ve hayvan derisi fiyatlarından oluşan endekstir.
- (4) Gıda Endeksi: Tahıl, bitkisel yağ, et, deniz ürünleri, şeker, muz ve portakal fiyatlarından oluşan endekstir.
- (5) Emtia Fiyat Endeksi: Yakıt ve yakıt dışı fiyatlardan oluşan endekstir.

Burada yeşil renkli çizimle gösterilen tarımsal ve mor çizgiyle gösterilen gıda ürünlerinin ortalama fiyat endeksleridir. 2011 yılında özellikle bu iki ürün grubunda fiyat düşüşleri hat safhadadır. Örneğin tarımsal hammadde fiyat endeksi, 2011 yılı içerisinde 160'dan 130 civarına gerilemiştir. Yani yaklaşık %20'lik bir fiyat gerilemesi söz konusu olmuştur.

Dünyada ve Türkiye’de yukarıda özetlenen son 15 yıllık ekonomik gelişmeler ve eğilimler söz konusu olmuşken Antalya da bu eğilimlerden ve gelişmelerden güçlü ve zayıf yönleriyle etkilenmiştir.

Son 15 yıllık sürede genel olarak kentimiz, turizm ve tarım ağırlıklı kimliğini korumuştur. Ancak bunları geliştirme ve yeni boyutları ekonomisine kazandırma konusunda ne kadar başarılı olmuştur? Sorusu tek ve net bir cevapla açıklanamayacak kadar karmaşık ve belirsiz konumdadır. Dolayısıyla bazı temel göstergelerle bu konu değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Antalya, TÜFE göstergesinde ise son onbeş yılda 8 kez Türkiye genelinin üzerinde gerçekleşmeler ile daha yüksek fiyat artışları yaşamıştır. 2004 ve 2005 yıllarında da Türkiye ortalamasının üzerinde fiyat artışları yaşama eğilimini artırarak sürdürmüştür. Bu gerçekleşmelerde, göç alma hızında yaşanan yükselişin ve Türkiye birinciliğine ulaşan nüfus artış hızının ciddi etkisi olmuştur.

2006 yılında gerek turizm, gerek tarım sektörünün çok kötü bir yıl geçirmiş olmasının da etkisi ile fiyat artışları Türkiye ortalamasının altında kalmıştır. Bu gerçekleşme geçen yıllardaki ekonomik raporlarda da belirtildiği gibi aslında beklenen bir gerçekleşmedir.

2007 yılında durum, tarımdaki çeyrek dönemler itibariyle ciddi daralmalara bakıldığında geleceğe ait beklentiler daha kötümserleşmektedir.

2007 yılında dikkate değer bir diğer konu da doğal olarak turizm sektöründeki kötüye gidiştir. Özellikle aşırı değerlendirilen TL dolayısıyla yabancılar açısından nispi pahalılaştan Türkiye pazarında ciddi kar kayıpları söz konusu olmuştur.

2008 yılı Antalya’da tarım ve turizm açısından bir önceki yıla göre nispeten daha iyi geçmiştir. En azından pozitif büyümenin nimetlerinden kentimiz yararlanmayı başarabilmiştir.

2009 yılı itibariyle en önemli sorun, yaşanmakta olan küresel kriz etkileridir. Bu etkileri kentimiz Türkiye ortalamasının çok üzerinde hissetmiş ve hissetmeye de devam etmektedir. Özellikle turizm ve hizmetler kesiminin çok yoğun olduğu kentimizde, başta ticaret olmak üzere, hemen tüm ekonomik faaliyetler ciddi darbe yemiş bulunmaktadır. Kentimizin yapısal özelliklerinden dolayı işsizlik konusunda da ortalamanın çok üzerinde bir olumsuzlukla karşı karşıya kalınmıştır. Büyüememe ve işsizlik, çok büyük bir göç alma oranının yaşandığı kentimiz için en önemli ekonomik darboğaz olarak tanımlanmalıdır.

2009 yılı kentimiz açısından turizm ve ticaret üzerinde yarattığı ciddi olumsuzluklar dolayısıyla kriz yılı olarak geçmiştir. Özellikle tarım ve turizmdeki mevsimsellik etkisinin aşırı yüksek olmasından dolayı söz konusu olumsuzluklar, ortalamanın üzerinde etkili olmuştur.

ANTALYA TİCARET BORSASI
2011 YILI EKONOMİK RAPORU

28/11/2012

Ver:1.0

43 / 69

2010 yılı, Antalya Ekonomisi için Türkiye genelinde yaşanan hızlı büyümeden gerekli ivmelenmenin sağlanamadığı bir yıl olmuştur. Özellikle aşırı pahalalmış TL'nin bu yıl turizm ve tarım sektörü üzerine ve yarattığı etkisiz ekonomik hareketlilik üzerine bozucu etkisi yadsınamaz boyutta olmuştur. Dolayısıyla Antalya'nın 2010 yılı performansı, genel ekonomik performanstan aşağıda kalmıştır.

2011 yılı ise Antalya için, Türkiye genelinde yaşanan ciddi bozulma emarelerinin en yoğun hissedildiği bir dönem olmuştur. Yani Türkiye'de işler yolunda giderken Antalya bundan yeteri kadar yararlanamadığı gibi, işler genel düzeyde kötüleşmeye veya bozulmaya başladığında ise Antalya bu durumu daha şiddetli yaşar konuma gelmiştir. 2011 yılı tam da böyle bir yıl özelliğine sahip olmuştur.

2. Ekonomik Coğrafya

Antalya'nın coğrafi, doğal ve ekolojik özellikleriyle ekonomik işleyişinin doğrudan ve dolaylı etkileşimleri bu ve takip eden bölümlerin kapsamını oluşturmaktadır.

2.1. Coğrafi Yapı

Antalya; 36,06° – 37,25° kuzey enlemleri ile 39,12° – 32,35° doğu boylamları arasında 20.723 km²'lik alanı ile Türkiye'nin % 2,6'sını kaplayan Batı Akdeniz'de yer alan bir ilimizdir. Gazipaşa – Anamur sınırından Kaş – Fethiye sınırına kadar 640 km.'lik sahil şeridinde sahiptir. Bu uzunluk toplam Türkiye kıyı şeridinin % 11'ini teşkil eder. Tarihsel ve doğal zenginlikleri ile ün salmış olan Antalya aynı zamanda bir Akdeniz limanıdır. Kuzeyinde Burdur ve Isparta, kuzeydoğusunda Konya, doğusunda İçel, batısında da Muğla illeri vardır; güneyini tamamen Akdeniz çevreler.

Antalya körfezi, Akdeniz bölgesi'nin batı kesiminde, Anadolu içine sokulan geniş bir girintiye sahiptir. Batıda Teke yöresinin dik falezlerine dayanır ve Gelidonya Burnu ile onun uzantısı olan Beşadalar tarafından sınırlanır; doğuda ise Anamur Burnuna kadar uzanır. Körfezin karaya en fazla sokulduğu kuzeybatı ucunda, Antalya kenti ve limanı vardır.

Antalya Körfezinin batı kesiminde oldukça dar bir kıyı şeridi vardır. Bu şeritte, akarsuların getirdiği alüvyonlardan oluşan küçük kıyı ovaları ile plajlar yer alır. Antalya – Kemer arasındaki dik falezler bu genel yapının dışında kalır. Fazla girintili çıkıntılı olmayan bu kesimde, deniz hızla derinleşerek birden 100 – 200 m. derinliğe ulaşır. Kemer'in batısı, Kocaburun ile Beşadalar arası, oldukça girintili çıkıntılıdır. Burada Çıralı Limanı, Çavuş (Adrasan) Limanı, Frenkçi Koyu gibi birçok girinti vardır. Akarsuların ve zaman zaman denizin içlerine kadar ilerleyen tatlı su kaynaklarının çokluğu nedeniyle, tuzluluk çok fazla değildir. Antalya kenti ve çevresinde yer alan 30 – 40 m. yükseklikteki dik falezlerin önünde, denizin derinliği birden 200 m.'ye iner.

Ancak kentin batısındaki Konyaaltı ve doğusundaki Lara plajlarında, deniz daha yavaş derinleşir, ancak birkaç yüz metre açıkta derinlik 200 m.'yi bulur.

Antalya Körfezinin doğu ve kuzeydoğu kıyıları, Anamur Burnu'na kadar geniş yaylar çizerek uzanır. Dağların doğrudan denize indiği kesimlerde dik falezler vardır. Ama kıyı şeridi Manavgat yakınlarında genişler ve ünlü Side plajlarını oluşturur. Burada denizin derinliği fazla değildir. Aynı özellik Alanya ve çevresinde de görülür.

Körfezde tuzluluk genel olarak yüksektir. Ortalama % 39 – 40 arasında değişen tuzluluk oranı, akarsu ağzlarında ve denizde kaynayan tatlı su kaynaklarının çevresine düşer. Deniz suyu sıcaklığı ise kışın 15 – 17°C, yazın 22 – 27°C arasındadır. Antalya Körfezi, gerideki yüksek topografyanın bir sonucu olarak oldukça derindir. Derinlik birden artar ve bir deniz mili içinde 1.000 – 1.500 m.’yi bulur. Körfezin en derin yeri batıda, Beş adaların 30 km. doğusundadır (2.500 m.).

2.2. Topoğrafik Yapı

Antalya Havzası yüzey şekilleri açısından oldukça büyük bir çeşitlilik gösterir, temel oluşumları da dağlardır. Bunlar genellikle havzanın doğu ve kuzey kesimlerini kaplar. Yer yer yüksekliği 2.000 m.’yi aşan dağların çevrelediği kuzeydoğu kesimlerinde, yükseltilerin arasında, kısmen fluvio-karstik, kısmen de tektonik çukurluklar ve bu çukurlukların ortasında yer alan alüvyal ovalar bulunur. Kuzeydoğuda, özellikle Akseki Korkuteli yöresinde ilginç karstik erime çukurları dikkati çeker.

Havzadaki ovalar, güneyde Akdeniz’e açılan ve ortalama yüksekliğin 100 m. olduğu kıyı ovalarıyla, batı ve kuzeyde yer alan ve yüksekliğin 800 – 1.200 m. arasında değiştiği yüksek ovalardır. Akarsuların oluşturduğu kıyı ovaları batı kesiminde daha geniştir, doğuya doğru daralarak ince bir kıyı şeridi durumuna girer. Torosların çoğunlukla denize paralel olmasından dolayı bu ovalar iç kesimlere fazla sokulamaz. Yüksek ovalar ise, özellikle batıda yüksek dağların arasına sıkışıp kalmış kapalı karstik erime çukurlukları (polye) niteliğindedir.

Havzanın akarsuları genellikle düzensiz rejimlidir. Hemen hemen tümü, kalker kütlelerinin kalsiyumca zengin sularını taşır. Kıyıya yakın alanlarda, taban suyunun yüzeye yakın olması göllenmelere yol açtığından, havzanın taban topraklarında yaygın bir tuzluluk ve alkalilik sorunu vardır.

2.3. Dağlar, Akarsular ve Irmaklar

Antalya toprakları temel olarak, geniş ve parçalanmış iki platodan oluşur. Bu platolardan batıdakine Teke Yaylası, doğudakine Taşeli Yaylası adı verilir. Söz konusu platolar, kıyıda denize dik inen ve falezler oluşturan içerde ise kıyıya paralel uzanan Toros dağları ve kolları tarafından parçalanmıştır. Buradaki en yüksek tepe (3.070 m.), Teke yaylasının doğusunda, Antalya kentinin hemen batısında yer alan ve denize dik yamaçlarla inen, kuzey – güney doğrultulu Bey dağlarındadır. Yüksekliği 2500 m.’yi geçen doruklara da sık rastlanır.

Elmalı ovasının güneybatısına yayılmış olan ve Muğla il sınırına paralel uzanan Akdağ sırası üstündeki At Kuyruk Sallamaz Tepesi (3.024 m.), Ziyaret Tepesi (2.591 m.), Taşeli Yaylasında kuzeybatı –güneydoğu doğrultusunda uzanan ve Konya il sınırı çizen Geyik Dağları (2.560 m.)’dır.

Teke ve Taşeli Yaylaları, Toros Dağlarından doğan, rejimleri genellikle düzensiz, büyüklü küçüklü bir çok akarsu ile de yarılmıştır. Bu akarsuların en önemlileri Aksu, Köprü, Manavgat, Düden, Dim, Kargı, Alara, Karpuz, Korkuteli ve Alakır çaylarıdır.

Manavgat yakınlarında ünlü Manavgat çağlayanını oluşturan Manavgat Çayı üzerinde Oymapınar, Alakır Çayı üzerinde Alakır, Korkuteli Suyu üzerinde de Korkuteli barajları bulunur. Bu akarsuların denize döküldükleri yerlerde oluşmuş ovaların en önemlisi Teke ve Taşeli Yaylalarının arasında, Antalya Körfezi kıyısında yer alan, alüvyal Antalya ovasıdır.

2.4. Bitki Örtüsü

Havzanın iklim, toprak ve topografya özelliklerinin çeşitliliği, doğal bitki örtüsünün de çeşitlenmesine yol açmıştır. Makiler hemen kıyıdan başlar ve 600 m. yüksekliğe kadar çıkar. Bir çok yerde bunların arasına gene kıyıdan başlayan ve 1.200 m.’ye kadar çıkan Kızılçamlar da girmiştir. 1.000 –1.400 m. arasında sedir ve karaçama rastlanır. Sedir ormanları yer yer (özellikle de 1.400 –1.700 m.’ler arasında) göknar ve ardıçla karışıktır. Ardıç ve sedir karışımı ormanlar 2.100 m.’ye kadar devam eder. 2.500 m.’nin üstünde ise Alp tipi çayırlar başlar. Havzadaki akarsu boylarında söğüt, kavak, karaağaç, akçağaç ve çınarlardan oluşan bitki toplulukları yer alır. Tüm bu ağaç topluluklarının altında çeşitli otsu bitkiler yetişmektedir.

2.5. İklim

Antalya ili iklimini; yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlı olarak tanımlayabiliriz. İlimizde iki çeşit iklim görülebilir. Birincisi sahil bölgesindeki tipik Akdeniz iklimi, ikincisi ise yukarı bölgedeki, Akdeniz iklimi ile İç Anadolu iklimi arasında geçiş oluşturan kara iklimidir.

Antalya ili güney ve güneydoğudan gelen rüzgarlara açık olduğu için kış ayları ılık, yaz ayları sıcak ve nemlidir. Yağışlarda mevsimlere göre büyük farklılıklar gösterir. Yağışlar, güneyden kuzeye gidildikçe azalır. En çok yağış kış ve ilkbahar aylarında, en az yağış ise yaz aylarında görülür. Antalya’nın fazla yağış almasının nedeni merkezin doğusunda bulunan Toros Dağları ile batısında bulunan Beydağları’nın hava kütlelerinin hareketlerini Antalya üzerine çekmeleridir.

Tablo-2.1. Meteorolojik Değerler ve Sıcaklıklar

AY	ORTALAMA MAKSİMUM (°C)	ORTALAMA MİNİMUM (°C)	ORTALAMA SICAKLIK (°C)	NEM (%)	EKSTREM MAKSİMUM (°C)	EKSTREM MİNİMUM (°C)	ORTALAMA RÜZGAR (m/sn)	TOPLAM YAĞIŞ (Kg/m ²)	TOPLAM BUHARLAŞMA (Litre)
OCAK	15.3	7.1	10.7	46.1	18.2	3.5	2.5	12.8	0.0
ŞUBAT	15.8	7.6	11.3	52.1	23.2	0.6	2.4	8.0	64.6
MART	20.0	12.1	15.7	64.3	27.0	7.6	2.2	96.6	85.5
NİSAN	21.1	14.4	17.6	70.7	25.8	10.8	2.0	61.4	90.3
MAYIS	25.6	17.9	21.1	62.7	34.6	14.8	2.0	5.2	4.2
HAZİRAN	32.1	23.5	27.1	57.3	40.5	20.0	2.1	0.6	164.7
TEMMUZ	34.6	26.0	29.5	56.4	41.9	23.5	2.2	0.0	179.4
AĞUSTOS	34.6	26.9	30.2	60.8	40.7	21.0	1.9	20.4	156.6
EYLÜL	29.4	22.9	26.0	64.2	35.4	17.6	1.9	6.6	0.0
EKİM	26.8	18.6	22.1	52.0	30.9	14.3	2.0	13.0	94.6
KASIM	22.4	15.3	18.3	59.4	32.1	10.4	1.8	48.0	56.0
ARALIK	17.8	10.0	13.2	54.9	23.0	4.2	2.1	75.0	50.7
ORT	24.6	16.9	20.2	58.4	31.1	12.4	2.1	347.6	78.9
MAX	34.6	26.9	30.2	70.7	41.9	23.5	2.5	96.6	179.4
MİN	15.3	7.1	10.7	46.1	18.2	0.6	1.8	0.0	0.0

(Kaynak: Meteoroloji Bölge Müdürlüğü)

Tablo-2.2. Bazı İlçeler İçin Meteorolojik Değerler ve Sıcaklıklar

METEOROLOJİK DEĞERLER		SAHİL KESİMİ		YAYLA KESİMİ	
		ALANYA	FİNİKE	ELMALI	KORKUTELİ
ORTALAMA SICAKLIK	°C	20,01	19	13,2	12,3
MAX.ORTALAMA SICAKLIK	°C	24,1	24,5	20	19,7
MİN.ORTALAMA SICAKLIK	°C	17	14,3	7	5,9
EXTERM MAX.SICAKLIK	°C	35,4	40,06	37	38
EXTERM MİN.SICAKLIK	°C	4	3,4	-10,2	-9,5
TOPLAM DONLU GÜN SAYISI	GÜN	0	0	70	78
NİSBİ NEM ORTALAMASI	%	66	67,3	52,1	56,7
YILLIK YAĞIŞ TOPLAMI	kg/m ²	623,8	895	412,1	370,8
TOPLAM YAĞIŞLI GÜN SAYISI	GÜN	63	72	70	63
TOPLAM AÇIK GÜN SAYISI	GÜN	171	201	176	147
ORTALAMA RÜZGAR HIZI	m/saniye	1	1,6	1,4	1,2

2.6. Demografik Yapı

Bu bölümde Antalya'nın nüfus ve sosyo-ekonomik özellikleri ele alınmaktadır.

2007 yılı başlangıcı ile Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) uygulaması sonuçlarına göre Türkiye'nin toplam nüfusu; 2007'de 70,586,256 kişi iken, 2011'de 74,724,269 kişi olmuştur. Bu dönemde Türkiye %5.9'luk bir nüfus büyümesi yaşamıştır.

ADNKS'ye göre Antalya nüfusu 2007'de 2,460,321 kişi iken, 2011'de 2,705,254 kişi olmuştur. Bu dönemde Antalya %10'luk bir nüfus büyümesi yaşamıştır. Bu artış, ülke artışından %66 daha yüksektir. Yani bu dönemde de Antalya, 80'li yıllardan beri olduğu gibi ülke nüfus büyümesinin üzerinde bir nüfus büyümesine konu olmuştur. Bunun bilinen ve bilinmeyen pek çok nedenden kaynaklandığı ifade edilebilir.

Antalya nüfusunun %68.5'i şehirde, %31.5'i ise köylerde yaşamaktadır. Türkiye nüfusunun ise %74.9'u şehirlerde, %25.1'i ise köylerde yaşamaktadır. Nüfus yoğunluğu bakımından ise 2008 yılı gerçekleştirmeleri Türkiye için 93 Kişi/km² olurken, Antalya'da yoğunluk 90 Kişi/ km² olmuştur. Geçmiş onbeş yıllık yoğunluk ortalaması dikkate alındığında, Antalya nüfus yoğunluğunun çok hızlı bir şekilde Türkiye ortalamasına yaklaştığı görülür. Bu durumun Antalya açısından en önemli riski, sahip olduğu dağlık ve ormanlık arazi oranının yüksekliğinde bulunmaktadır. Eğer bu haliyle yoğunluk artışı devam eder ve Türkiye ortalamasına eşit ya da daha yüksek bir yoğunluk ile karşı karşıya kalırsa, bunun kaçınılmaz sonucu ya ormanlık alanların telef olma oranı yükselecek, ya da yerleşim alanlarındaki nüfus sıkışması ciddi boyutlara ulaşacaktır.

Antalya nüfusunun iktisadi faaliyet kollarına göre dağılımında tarım hâlâ en önemli sektördür. 1998 yılında, tek başına Antalya ili istihdamının % 57'sini oluşturmaktadır. Bu oran 1970'den bu yana hızlı bir düşüş eğilimi izlemişse de hala Türkiye ortalamasının (%42,5) çok üzerindedir. Üstelik tarımsal aktif nüfus göreceli olarak düşmesine karşın mutlak olarak artmaktadır.

Antalya nüfusunun ilçelere göre dağılımı Tablo-2.3'de verilmektedir. Bu dağılımda ADNKS verileri ve yeni kurulan ilçeler de dikkate alınmıştır. Antalya özellikle 1990'lı yıllardan itibaren ciddi bir göç alış yoğunluğu ile karşı karşıya kalmıştır. Bu durum son yıllarda artarak devam etmektedir. Özellikle ADNKS uygulamasına geçildikten sonra bu durum daha açık ve sürekli bir biçimde, güncel olarak izlenebilir hale gelmiştir. Tüm Türkiye için geçerli olan bu izleme olanağı, merkezi ve yerel karar vericiler için önemli bir karar faktörü ya da değişkeni olarak kullanılabilir durumdadır.

Tablo-2.3. Nüfus ve Yerleşim

İLÇELERE GÖRE ŞEHİR ve KÖY NÜFUSLARI					
İLÇELER	Bulunan Yere Göre Nüfus			Belde Sayısı	Köy Sayısı
	Toplam Nüfus	Şehir Nüfusu	Köy Nüfusu		
TOPLAM	1,859,275	1,273,940	585,335	93	538
AKSEKİ	15,838	3,203	12,625	7	41
ALANYA	233,919	92,223	141,696	17	68
ELMALI	38,077	14,442	23,635	3	49
FİNİKE	46,520	11,244	35,276	5	14
GAZİPAŞA	48,675	21,415	27,260	2	41
GÜNDÜĞMÜŞ	9,246	2,135	7,111	4	23
DEMRE	25,076	15,662	9,414	2	9
KAŞ	50,786	6,322	44,464	6	48
KEMER	35,639	19,342	16,297	4	3
KORKUTELİ	49,553	19,762	29,786	7	47
KUMLUCA	65,109	30,015	35,094	4	24
MANAVGAT	179,311	76,605	102,706	10	78
SERİK	101,961	47,784	54,177	10	47
İBRADI	3,979	2,284	1,695	2	3
AKSU	57,072	41,016	16,056	2	12
DÖŞEMEALTI	40,637	26,189	14,448	5	14
KEPEZ	387,904	379,600	8,304	1	7
KONYAALTI	92,126	86,635	5,291	1	10
MURATPAŞA	377,857	377,857		1	--

Kaynak: Valilik İl Planlama Md., TÜİK

Şehir Nüfusu: İl ve ilçe merkezlerinin Belediye sınırları içindeki nüfus

Köy Nüfusu: İl ve ilçe merkezlerinin Belediye sınırları dışındaki bucak ve köyler nüfusu

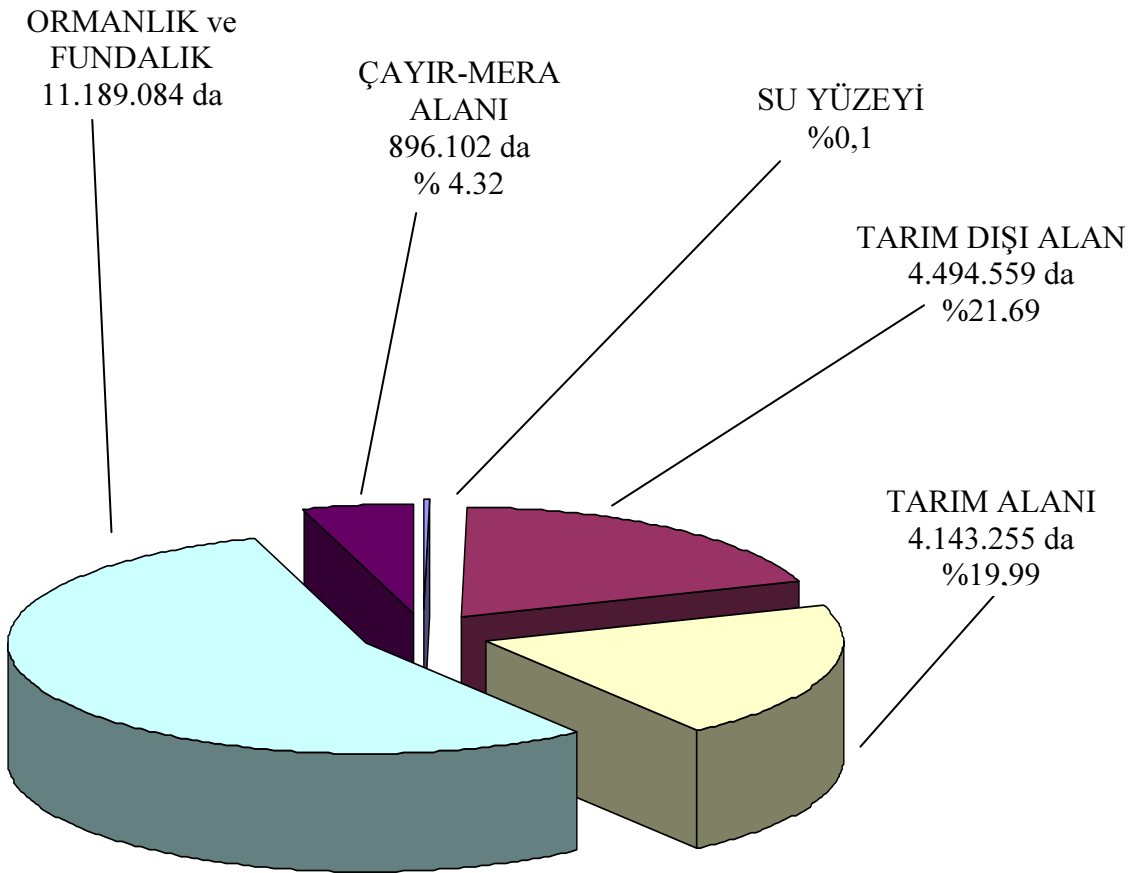
Bulunan Yere Göre Nüfus: Nüfus tespit gününde kişilerin sayıldıkları yere göre nüfus

1996 ve 2003 yıllarında Devlet Planlama Teşkilatı uzmanları tarafından yapılan illerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması analizine göre Antalya önce 7. il ve sonraki çalışmada da 10. il olma başarısızlığını göstermişti. Her ne kadar ikinci çalışmada illerin sayısı değişmiş ve Yalova, Düzce gibi iller çalışmaya sonradan dahil edilmişlerse de, hala Antalya açısından bu durum anlamlı bir mazeret oluşturmamaktadır. İller rekabetinde nispi olarak geriye gidiş açıkça ortadadır. Sadece bir örnek oluşturması bakımından belirtmek gerekirse, 1990'lı yılların özellikle ikinci yarısında ÖSYM ve Anadolu Liseleri sınavlarında en başarılı iller sıralamasında ilk 3 de yer alan Antalya, 2000'li yıllar boyunca bu konumunu sürekli kaybetmiştir. Son yıllarda ise ilk 20 il arasına bile girmekte zorlanmaktadır.

3. Tarımsal Yapı ve Ticareti

Antalya İlinin toplam yüzölçümü 20.723.000 dekadır. Bu alanın ancak % 19,99'luk bölümü olan 4.143.255 dekarını Tarım Alanları, % 4,32 ile 896.102 dekarını Çayır-Mera, % 53,99 ile 11.189.084 dekarını Orman ve Fundalıklar ve % 21,69'luk oran ile 4.494.599 dekarını da Tarım dışı alanlar ve yerleşim alanları oluşturmaktadır.

Şekil-3.1. Antalya İli Genel Arazi Dağılımı (20.723.000 dekar)

Antalya İlinin genel arazi dağılımı ilçeler bazında ve detaylı olarak aşağıdaki tabloda görülmektedir.

Tablo-3.1. Antalya İli ve İlçeleri Arazi Dağılımı

GENEL ARAZİ DAĞILIMI (da)					
İLÇELER	TARIM ALANI	ÇAYIR-MER'A ALANI	ORMAN VE FUNDALIK	TARIM DIŞI ALAN	TOPLAM YÜZEY
MERKEZ	448.940	42.020	975.320	553.720	2.020.000
AKSEKİ	114.060	36.372	1.134.090	478	1.285.000
ALANYA	261.290	98.600	1.060.915	177.195	1.598.000
ELMALI	593.350	240.000	509.272	287.378	1.630.000
FİNİKE	71.010	10.520	507.310	64.160	653.000
GAZİPAŞA	165.150	114.760	613.820	27.270	921.000
GÜNDOĞMUŞ	105.915	64.620	492.120	680.345	1.343.000
İBRADI	13.630	17.200	460.595	750.575	1.242.000
KALE	53.500	500	313.455	6.545	374.000
KAŞ	225.360	19.500	1.147.800	474.340	1.867.000
KEMER	29.680	0	363.910	74.410	468.000
KORKUTELİ	1.014.650	58.000	906.672	551.678	2.531.000
KUMLUCA	170.000	77.760	576.300	395.940	1.220.000
MANAVGAT	423.360	106.950	1.496.625	210.065	2.237.000
SERİK	453.360	9.300	630.880	240.460	1.334.000
İL TOPLAMI	4.143.255	896.102	11.189.084	4.494.559	20.723.000
%	19,99	4,32	53,99	21,69	100

(Tarım İl Müdürlüğü)

Arazi büyüklüğü itibariyle Korkuteli ve Manavgat ilçeleri ilk iki sırayı almaktadır. Buna karşılık Kale ve Kemer ilçeleri ise son iki sırayı oluşturmaktadır.

İbradı ve Gündoğmuş ilçeleri ise toplam alanlarındaki tarım dışı alan büyüklüğü ile dikkat çekmektedir. Toplam arazilerinin yarısından fazlası tarım dışı konumundadır ve ortalama değerin çok üzerinde bulunmaktadır.

3.1. Tarımsal Alanlar ve Kullanımı

Antalya, tarımsal alanları ve kullanımını itibariyle son derece değerli bir konuma sahiptir. Her ne kadar son yıllardaki genel eğilime uygun olarak tarımın, hem arazi kullanımı hem de üretim değeri itibariyle daraltıldığı bir dönem söz konusu olsa da Kent, sahip olduğu tarımsal potansiyelini korumaya ve geliştirmeye önem vermelidir.

Hayati önemdeki bu durum, sadece Antalya için değil, aynı zamanda Batı-Akdeniz Bölgesi ve Türkiye için de geçerlidir. Aşağıda son üç yıldaki kentsel, bölgesel ve ulusal düzeyde tarım topraklarındaki büyüklükler verilmektedir.

Tablo-3.2. Tarım Alanlarının Dağılımı

IBBS3	IBBS3 ADI	YIL	TOPLAM ALAN (DEKAR)	EKİLEN TARLA ALANI (DEKAR)	NADAS ALANI (DEKAR)	SEBZE BAHÇELERİ ALANI (DEKAR)	MEYVE ALANI (DEKAR)
TR611	Antalya	2011	3.598.173	2.098.504	411.678	443.467	644.524
TR612	Isparta	2011	2.073.160	1.287.125	366.534	47.659	371.842
TR613	Burdur	2011	1.608.828	1.383.230	103.967	56.445	65.186
	Türkiye	2011	236.300.634	158.455.139	40.171.970	7.343.092	30.330.433

IBBS3	IBBS3 ADI	YIL	TOPLAM ALAN (DEKAR)	EKİLEN TARLA ALANI (DEKAR)	NADAS ALANI (DEKAR)	SEBZE BAHÇELERİ ALANI (DEKAR)	MEYVE ALANI (DEKAR)
TR611	Antalya	2010	3.672.513	2.226.143	381.919	439.941	624.510
TR612	Isparta	2010	2.057.821	1.290.297	351.215	47.754	368.555
TR613	Burdur	2010	1.636.147	1.417.175	103.313	51.996	63.663
	Türkiye	2010	243.942.052	164.598.614	42.490.255	7.294.478	29.558.705

IBBS3	IBBS3 ADI	YIL	TOPLAM ALAN (DEKAR)	EKİLEN TARLA ALANI (DEKAR)	NADAS ALANI (DEKAR)	SEBZE BAHÇELERİ ALANI (DEKAR)	MEYVE ALANI (DEKAR)
TR611	Antalya	2009	3.566.431	2.142.091	376.057	438.662	609.621
TR612	Isparta	2009	1.988.558	1.231.095	349.747	47.514	360.202
TR613	Burdur	2009	1.566.499	1.333.188	113.743	55.694	63.874
	Türkiye	2009	242.946.808	163.358.541	43.229.628	7.414.411	28.944.228

Toplam tarım topraklarında son üç yıl içinde ülke genelinde yaklaşık 7 milyon da'lık bir daralma yaşanmıştır. Antalya ise bu dönemde ortalamaya nispeten daha iyi bir durumda kalmıştır. Keza Isparta ve Burdur da tarım topraklarını korumayı başarmış gözükmektedir. Tarım topraklarında en büyük kayıp, ekili tarla alanlarında yaşanmıştır. Meyve alanlarında ise nispi bir artış söz konusu olmuştur.

Antalya’da tarım alanları bakımından bir diğer önemli konu da sulanabilirlik durumudur. Antalya İli ve ilçeleri kapsamındaki tarım alanlarının sulanma kabiliyeti ve sulanma çeşitliliği aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo-3.3. İlçelere Göre Sulanan Alanlar

İLÇE	TOPLAM TARIM ALANI (da)	DEVLET SULAMALARI				HALK SULAMASI		TOPLAM SULANAN	
		D.S.İ.		K.H.G.M.		ALAN (da)	ORAN (%)	ALAN (da)	ORAN (%)
		ALAN (da)	ORAN (%)	ALAN (da)	ORAN (%)				
MERKEZ	448.940	330.840	74	23.480	5	29.500	7	383.820	85
AKSEKİ	114.060	580	1	2.650	2	3.500	3	6.730	6
ALANYA	261.290	39.500	15	19.710	8	74.000	28	133.210	51
ELMALI	593.350	71.300	12	9.810	2	114.130	19	195.240	33
FİNİKE	71.010	47.940	68	13.230	19	5.000	7	66.170	93
GAZİPAŞA	165.150	20.850	13	17.790	11	56.800	34	95.440	58
GÜNDOĞMUŞ	105.915	0	0	3.860	4	3.480	3	7.340	7
İBRADI	13.630	0	0	0	0	2.500	18	2.500	18
DEMRE	53.500	18.600	35	90	0	8.500	16	27.190	51
KAŞ	225.360	17.400	8	14.650	7	103.000	46	135.050	60
KEMER	29.680	14.320	48	10.430	35	1.800	6	26.550	89
KORKUTELİ	1.014.650	93.840	9	17.960	2	115.000	11	226.800	22
KUMLUCA	170.000	61.290	36	4.820	3	54.500	32	120.610	71
MANAVGAT	423.360	219.100	52	8.780	2	43.000	10	270.880	64
SERİK	453.360	373.800	82	3.640	1	54.200	12	431.640	95
İL TOPLAMI	4.143.255	1.309.360	32	150.900	4	668.910	16	2.129.170	51

(Tarım İl Müdürlüğü)

Notlar:

1-D.S.İ. sulamalarına K.H.G.M. Y.A.S. kooperatifleri sulamaları dahildir(72510 da)

2-Halk Sulamaları ,Projesiz ve noksan sulamalardır.

3-K.H.G.M. sulamaları yer üstü sulamadır.KHGM yerüstü sulamalarına 3 adet gölet sulaması dahildir.

4- Sulama sahaları brüt dekar üzerindedir.

Tablo-3.4. Tarım Alanlarının Kullanımı

	Ekilen	Nadas	Sebzelik Alan	Bağlar	Meyvelik	Zeytinlik	Ormanlar
TÜRKİYE	18.103.934	4.954 378	805.237	520.000	1.557.706	644.000	20.703.000
ANTALYA	240.743	42.654	39.683	2.281	40.407	9.915	1.118.908
ANT/TÜR%	1,33	0,86	4,93	0,44	2,59	1,54	5,40

(Tarım İl Müdürlüğü)

İlimizde örtülü alanlar önemli bir yer kaplamakta ve bu alanlar her geçen gün daha da artmaktadır. Antalya ili Türkiye’de örtü altı yetiştiriciliğin miktar ve oransal olarak en fazla yapıldığı ildir. Antalya’da 2010-2011 sezonu itibariyle 224.879 da örtü-altı alan bulunmaktadır. Türkiye cam sera alanlarının % 84’ü, plastik seraların % 44’ü Antalya’da bulunmaktadır. Örtülü alanların % 27’lik bölümünde, yılda 2 kez ekiliş yapılmaktadır.

Tablo-3.5. Örtü Altı Alanların Dağılımı (da)

TESİSLER	03-06 Değişim %	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Cam Sera	-2,5	54685	58.385	84.382	91.304	90.097	67.012	64.624
Plastik Sera	11,9	81919	88.018	126.947	129.227	144.779	120.298	131.568
Plastik Tünel (Yük. ve Alçak)	-18,5	27089	26.683	29.846	27.396	24.911	28.359	28.687
Toplam Örtülü Alan	1,03	163693	173.086	241.175	248.427	259.787	215.669	224.879

(Tarım İl Müdürlüğü)

2011 yılı itibariyle toplam sera alanının % 28’i cam sera, % 58’i plastik sera ve %12’si tünel alandır.

Tablo-3.6. İlçeler Toplam Örtü Altı Alanlar Dağılımı (da)

İlçeler	Örtü Altı	Cam Sera	Plastik Sera	Yüksek Tünel	Alçak Tünel
MERKEZ	28.290	13.380	14.700	210	0
AKSEKİ	0	0	0	0	0
ALANYA	23.038	3.400	11.088	1.050	7.500
ELMALI	483	0	270	213	
FİNİKE	9.480	2.100	4.100	3.150	130
GAZİPAŞA	21.415	11.355	3.460	6.400	200
GÜNDOĞMUŞ	0	0	0	0	0
İBRADI	1	0	1	0	0
KALE	9.900	4.550	5.350		
KAŞ	15.100	6.450	6.600	2.050	0
KEMER	200	55	114	0	31
KORKUTELİ	206	0	206	0	0
KUMLUCA	36.770	6.740	30.030	0	0
MANAVGAT	6.810	155	4.000	1.755	900
SERİK	12.000	6.500	2.000	2.500	1.000
TOPLAM	163.693	54.685	81.919	17.328	9.761

(Tarım İl Müdürlüğü)

Tarımsal işletmelerin arazi büyüklükleri gün geçtikçe azalmaktadır. İlimizde mevcut tarımsal işletmelerin % 84,4'ü 50 dekardan küçük, % 0,02'si de 1.000 dekardan büyük olan işletmelerdir.

Tablo3.7. Tarımsal İşletme Büyüklükleri ve Arazi Kullanımları

İşletme Büyüklüğü	İşletme Sayısı	Sayısal Oranı (%)	Arazi (da)	Toplam Araziye Oranı (%)	Ortalama İşletme Büyüklüğü (da)
1-49 da	59.888	84,4	1.014.186	50,5	17
50-99 da	9.136	13	605.304	30,1	66,2
100-499 da	1.837	2,6	361.790	18	197
500-999	9	0,01	4.663	0,2	518
1000 ve yukarısı	17	0,02	21.063	1,04	1.239
	70.888	100	2.007.206	100	

(Tarım İl Müdürlüğü)

Tablo-3.8. Üretim Değerlerine Göre Öncelikli Faaliyet Konuları

Bitkisel Üretim	Sebze Üretimi	% 60,35
	Meyve Üretimi	% 19,16
	Tarla Üretimi	% 10,98
	Kesme Çiçek Üretimi	% 2,19
Hayvansal Üretim		% 4,98
Su Ürünleri Üretimi		% 2,34
Toplam		100

(Tarım İl Müdürlüğü)

Tablo-3.9. Tarım Alanlarının İlçelere ve Kullanım Amaçlarına Göre Dağılımı (da)

İLÇENİN ADI	TOPLAM	TARLA ALANI		TARİEL OLUP KULLANILMAYAN ARAZİ	AÇIK TARLA SEBZE	ÖRTÜ ALTI	SÜS BİTKİLERİ (Açıkta-Örtü altı)	MEYVE LİKLER
		EKİLEN	NADAS					
İL TOPLAMI	4,143,255	2,397,444	420,855	286,690	259,258	197,072	5,409	576,527
MERKEZ	448,940	255,350	5,000	15,743	49,112	41,709	4,322	77,704
AKSEKİ	114,060	54,335	5,667	46,296	314	4	3.2	7441
ALANYA	261,290	135,600	23,021	22,159	16,600	21,000	90	42820
ELMALI	593,350	419,843	11,400	12,113	55,020	2,793	0	92,181
FİNİKE	71,010	10,600	4,750	7,400	300	10,180	0	37,780
GAZİPAŞA	165,150	75,370	12,670	10,545	8,680	24,570	5	33,310
GÜNDOĞMUŞ	105,915	45,892	51,621	1,701	1,996	0	4	4,701
İBRADI	13,630	9,049	800	2,036	30	1	0	1,714
DEMRE	53,500	15,850	13,832	708	55	12,600	0	10,455
KAŞ	225,360	117,695	27,690	6,571	6,450	15,902	0	51,052
KEMER	29,680	9,440	5,034	6,078	14	197	0	8,917
KORKUTELİ	1,014,650	822,280	95,900	1,130	12,310	290	0	82,740
KUMLUCA	170,000	46,050	38,470	1,522	2,782	37,060	22	44,094
MANAVGAT	423,360	233,500	50,000	46,691	43,225	7,767	380	41,797
SERİK	453,360	146,590	75,000	105,997	62,370	22,999	583	39,821

(Tarım İl Müdürlüğü)

Antalya ilçelerindeki tarım alanlarının kullanım amaçlarına göre dağılımında dikkat çeken konulardan biri, toplam arazinin yaklaşık %10 nun nadas bırakılmasıdır. En büyük tarım alanına sahip Korkuteli İlçesinde çok büyük ölçüde açık tarla üretimi yapılmaktadır. Kullanım amaçları içerisinde bağcılık en az yeri işgal etmektedir. Daha sonra zeytincilik gelmektedir. Sebzeçilik ve süs bitkiciliği ise toplam alanın yaklaşık %10 nu kapsamaktadır.

3.2. Tarımsal Üretim Değeri ve Ticareti

Toplam üretim değeri içerisindeki tarımsal üretim değerinin payı nispi olarak benzer seyretmiştir. Türkiye İstatistik Kurumunun il düzeyindeki büyüme ve sektörel mili gelir konularına ilişkin veri açıklamaları en son 2001 yılında gerçekleşmişti. Daha sonra gerek AB uyum çalışmaları dolayısıyla, gerek diğer açıklanmış ve açıklanmamış gerekçelerle il düzeyinde sınırlı ve kesikli veriler açıklanmaya başlanmıştır.

Antalya tarımsal üretim değerinin bir göstergesi olarak GSYİH içindeki payını 1987 ile 2000 yılları arasında Türkiye yıllık ortalama büyümesinin üzerinde artırmayı başarmıştır. Ancak Akdeniz Bölgesindeki ortalama büyümenin altında kalmıştır. Zira bu uzun dönem ortalama yıllık büyümede Türkiye %1.4, Akdeniz Bölgesi %2.3 ve Antalya %2.1 büyüme gerçekleştirmiştir.

Antalya, son on yılda tarım sektörünün GSYİH içindeki pay itibarıyla Türkiye ortalamasının üzerinde bir paya sahip olmuştur. Diğer taraftan tarım sektörünün ulusal düzeydeki son derece dalgalı ve zayıf büyümesinden ciddi boyutlarda etkilenmiştir.

Antalya ekonomisinin turizme ve tarıma dayalı yapısı son dönemde de kendisini devam ettirmiştir. Ancak artan ticaret ve taşımacılık ta ilave sektörler olarak öne çıkmıştır. Genel bir değerlendirme ile 15 milyar USD'lik üretim değerini aşan büyüklüğü ile Antalya, hala Türk Ekonomisi içindeki potansiyel payını alabilmiş değildir. Turizm, tarım, ticaret ve taşımacılıktaki büyüklüğü ve potansiyeli dikkate alındığında 50 milyar USD'ye ulaşan bir büyüklüğü başarması mümkün gözükmemektedir.

Tarım sektörünün ekonomi içerisindeki payı, yapısal olarak milli gelir içindeki tarım payından oldukça yüksektir. 2011 yılındaki %8'lik tarım payından çok daha yüksek bir tarım payı geçerlidir.

Kent ve bölge ekonomileri açısından dikkate alınan temel göstergelerden biri de dış ticaret sayılarıdır. Bu gösterge özellikle son on yılda rekabetçi kıyaslama, büyüme ve yapısal dönüşümler itibarıyla tipik bir öncü gösterge olma niteliği kazanmıştır. Küresel ekonomiye açılımın yaygınlaşmasıyla dış ticaretin, kent ve bölge ekonomileri açısından öncü ve belirleyici gösterge olma niteliği daha bir önem ve baskınlık kazanacaktır.

Antalya Ekonomisi için dış ticaret, önümüzdeki süreçte, tüm boyutlarıyla birincil önem taşıyarak baskınlığını artıracaktır. Dolayısıyla, konuyla ilgili araştırmacı ve uygulayıcılar dış ticaret göstergelerine çok daha fazla sorgulayıcı ve yorumlayıcı önem atfedeceklerdir.

TÜİK, DTM ve ihracatçı birlikleri gibi kurumların dış ticaret verileri incelendiğinde görülmektedir ki Antalya şirketleri son beş yıl içerisinde dış ticaret hacmi ve eğilimi bakımından,

ulusal dış ticaret eğiliminden farklı bir yapı göstermiştir. Üstelik bunu beş yıl boyunca da sürdürmeyi başarmıştır.

2009 yılında dış ticaret fazlasında kapanan aralık, ithalatın daha hızlı düşmesiyle bir miktar genişlemiştir. 2009 yılında yaşanan bu dış ticaret fazlasındaki artış, ihracattaki nominal düşmeye rağmen ithalatın çok daha fazla düşmesiyle yaşanmıştır.

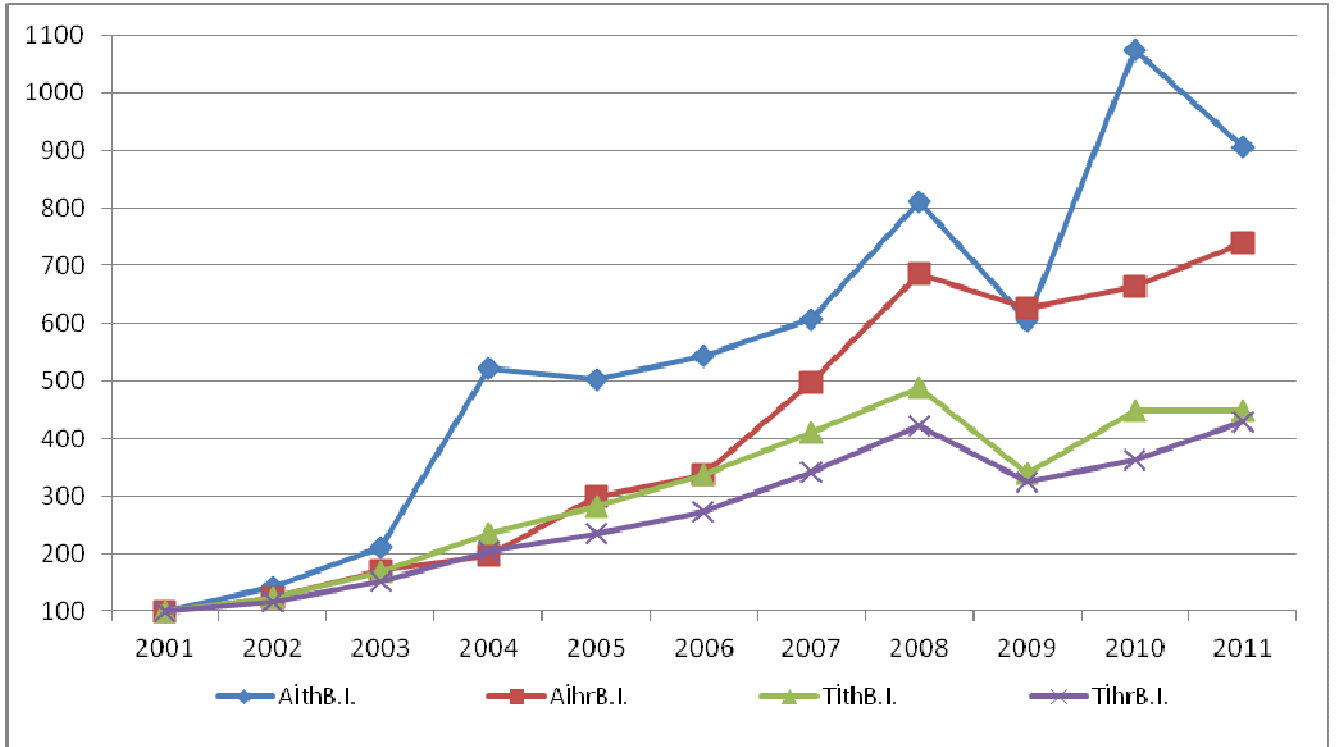
Tablo-3.10. Kalemler İtibariyle Antalya Dış Ticareti

ANTALYA	İHRACAT \$	İTHALAT \$
Tarım ve ormancılık	341.976.361	60.969.583
Balıkçılık	140.033	14.823
Madencilik ve taşocakçılığı	48.536.977	6.001.958
İmalat sanayi	263.793.010	392.416.129
Elektrik, gaz ve su	646	
Toptan ve perakende ticaret	935.076	1.139.278
Gayrimenkul, kiralama, ve iş faaliyetleri	30.027	
Diğer sosyal, toplumsal ve kişisel hizmetler	1.935	28.257
TOPLAM 2009 YILI	655.414.065	460.570.028
Tarım ve ormancılık	436.879.508	77.817.342
Balıkçılık	365.105	130.489
Madencilik ve taşocakçılığı	74.504.757	10.989.287
İmalat sanayi	351.496.082	727.357.157
Toptan ve perakende ticaret	917.095	249.768
Gayrimenkul, kiralama, ve iş faaliyetleri	40.566	360
Diğer sosyal, toplumsal ve kişisel hizmetler	12.845	41.334
TOPLAM 2010 YILI	864.215.958	816.585.737
Tarım ve ormancılık	435.721.802	105.291.586
Balıkçılık	122.976	109.028
Madencilik ve taşocakçılığı	69.252.552	14.009.138
İmalat sanayi	452.438.483	569.374.593
Toptan ve perakende ticaret	3.440.383	163.345
Gayrimenkul, kiralama, ve iş faaliyetleri	34.329	
Diğer sosyal, toplumsal ve kişisel hizmetler	316	298.466
TOPLAM 2011 YILI	961.010.841	689.246.156

Dış ticaret verilerindeki farklılaşmaların temel kaynağı, kapsam tanımındaki farklılardır. Bu farklılaşmaya rağmen son dört yıl içerisindeki AİB işlem hacmi büyüme eğilimi, İl dış ticaretindeki büyüme eğilimi ile paralellik göstermektedir.

Antalya tarımsal dış ticareti son yıllarda hızlı bir gelişim ivmesi kazanmaktadır. Sahip olduğu potansiyel ile bu ivmesini hızlandırarak devam ettirme eğiliminde olan kent, gerek yerli gerek yabancı sermayenin cazibe merkezi olma durumundadır.

Şekil-3.2. Antalya Türkiye Dış Ticaret Endeksi (2001=100)

Antalya'nın dış ticaret performansı, Türkiye dış ticaret performansından daha kötü bir seyir sahibi olmuştur. 2009 yılında her ne kadar ithalat ve ihracat artış hızı birbirine yaklaşıp da, bu yılın dışındaki yıllarda Antalya ithalat artış hızı, sürekli olarak ihracat artış hızından yüksek seyretmiştir. Bu eğilimin sürekli olması, gelecekte Antalya ihracatının, ithalatını karşılayamaması tehlikesini bünyesinde barındırmaktadır. Bu eğilimin mutlaka tersine çevrilmesinde ya da hiç olmazsa her iki dış ticaret tarafının artış hızını birbirine eşitlemek gerekmektedir.

4. Tarımsal Üretim

Antalya tarımsal üretiminin 2008 yılı sonu itibariyle üretim miktarları ve değerleri; madde kalemleri, ilçeler ve üretim yöntemleri ile dış ticareti yukarıdaki bölümlerde incelenmiştir.

Altı temel grupta toplanan ve Antalya tarımında önemli yer tutan seçilmiş tarım ürünlerinin yıllar itibariyle gerçekleştirmeleri, Türkiye payı ve gelişim hızları bu raporda tartışılmış ve değerlendirilmiştir.

Temel gruplar itibariyle Türkiye gelişim hızına göre en iyi performansı meyveler grubu gösterirken, en kötü performansı ise sebzeler grubu göstermiştir.

Türkiye içindeki pay itibariyle sebzeler grubu tüm yıllar boyunca ve özellikle son beş yılda açık ara ağırlığını sürdürmüştür. Daha sonraki sırada ise meyveler grubu gelmektedir.

Tablo-4.1. Türkiye Ekili Alan (da)

	Buğday	Arpa	Mısır	Ayçiçeği	Pamuk (Kütlü)	Şekerpancarı
2001	93 500 000	36 400 000	5 500 000	5 100 000	6 846 650	3 587 630
2002	93 000 000	36 000 000	5 000 000	5 500 000	7 210 770	3 724 680
2003	91 000 000	34 000 000	5 600 000	5 450 000	6 373 290	3 153 030
2004	93 000 000	36 000 000	5 450 000	5 500 000	6 400 450	3 153 440
2005	92 500 000	36 500 000	6 000 000	5 660 000	5 468 800	3 358 120
2006	84 900 000	36 498 000	5 360 000	5 854 000	5 907 000	3 256 995
2007	80 977 000	34 280 165	5 175 000	5 546 778	5 302 528	3 002 421
2008	80 900 000	29 500 000	5 950 000	5 800 000	4 950 000	3 219 806
2009	81 000 000	30 100 000	5 920 000	5 840 000	4 200 000	3 244 428
2010	81 034 000	30 400 000	5 940 000	6 414 000	4 806 500	3 291 669
2011	80 960 000	28 688 331	5 890 000	6 557 000	5 420 000	2 972 648

Tablo-4.2. Türkiye Üretim Miktarı (ton)

	Buğday	Arpa	Mısır	Ayçiçeği	Pamuk (Kütlü)	Şekerpancarı
2001	19 000 000	7 500 000	2 200 000	650 000	2 357 892	12 632 522
2002	19 500 000	8 300 000	2 100 000	850 000	2 541 832	16 523 166
2003	19 000 000	8 100 000	2 800 000	800 000	2 345 734	12 622 934
2004	21 000 000	9 000 000	3 000 000	900 000	2 455 071	13 517 241
2005	21 500 000	9 500 000	4 200 000	975 000	2 240 000	15 181 247
2006	20 010 000	9 551 000	3 811 000	1 118 000	2 550 000	14 452 162
2007	17 234 000	7 306 800	3 535 000	854 407	2 275 000	12 414 715
2008	17 782 000	5 923 000	4 274 000	992 000	1 820 000	15 488 332
2009	20 600 000	7 300 000	4 250 000	1 057 125	1 725 000	17 274 674
2010	19 674 000	7 250 000	4 310 000	1 320 000	2 150 000	17 942 112
2011	21 800 000	7 600 000	4 200 000	1 335 000	2 580 000	16 126 489

5. Antalya Ticaret Borsası

5.1. Kuruluş ve Tarihçe

Borsamız 30.Nisan.1302 tarihli Borsalar Nizamnamesine göre; geçici encümen azaları olan Ak Hüseyin Bey, Ahmet Muhtar Bey, Hacı Kadir Bey, Tacettin Bey, Hacı İstavri Bey ve Komiser Salih Zeki Bey idaresinde 23.06.1920 tarihinde kurulmuş, ilk toplantısını 02.07.1920 tarihinde yaparak çalışmalarına **ANTALYA TİCARET ve ZAHİRE BORSASI** olarak başlamıştır.

Hükümet caddesinde küçük bir binada çalışmalarına başlayan Borsaya ürününü getiren müstahsiller daha çok Ekşili Bahçe, Bir Kapılı Han ve Kışlahan'da ürününü bekletirler ve Borsada müzayedeye çıkarırlardı. Müzayedeye çıkarılan ürünler simsarlar tarafından müstahsil ve tacirin hazır olduğu salonda açık ihale ile satılırdı.

Borsamız Kuruluş tarihi itibariyle ülkemizin en eski üçüncü Borsası olup, göller bölgesinin en gelişmiş borsası olarak görevini sürdürmektedir.

Borsamız 1924 yılında 655 sayılı Kanuna, 25.Nisan.1944 tarihinde 4355 sayılı Kanuna, 08.Mart.1950 tarihinde 5590 sayılı Kanuna intibak olunmuş ve **ANTALYA TİCARET BORSASI** unvanı kazanmıştır, 24.Aralık.1981 tarihinde 2567 sayılı Kanuna intibak olunmuştur.

Antalya Ticaret Borsası'nın ilk Bütçesi **1920 yılında 6.260.TL.**Umumi Gelire karşılık **2.960.TL.** Umumi Masraf tespit edilmiştir.

Borsamızın **2003 Yılı Bütçesi 510.000.000.000-TL.,**

2004 Yılı Bütçesi ise 615.000.000.000-TL.,

2005 Yılı Bütçesi 715.000- YTL ve

2006 Yılı Bütçesi ise 1.030.000- YTL olarak tespit edilmiştir.

2007 Yılı Bütçesi ise 1.150.000- YTL olarak tespit edilmiştir.

2008 Yılı Bütçesi ise 1.330.000- YTL olarak tespit edilmiştir.

2009 Yılı Bütçesi ise 1.642.200- TL olarak tespit edilmiştir.

2010 Yılı Bütçesi ise 2.150.000- YTL olarak tespit edilmiştir.

2011 Yılı Bütçesi ise 2.250.000- TL olarak tespit edilmiştir.

Kuruluşunda 45 üyesi bulunan Borsamız üye sayısı hayatın paralelinde devamlı artış göstermiştir. 2003 yılı itibariyle Borsaya kayıtlı üye sayısı 1026 olup, 304 üyemiz Gerçek Kişi hüviyetinde, 722 üyemiz ise Kamu ve Tüzel Kişilik hüviyetindedir.

2009 Yılı itibariyle ise Borsamızda 626 aktif üye ve üye olmadan tescil yaptıran 105 firma bulunmaktadır.

2010 Yılı itibariyle ise Borsamızda 774 aktif üye ve üye olmadan tescil yaptıran 100 firma bulunmaktadır.

2011 Yılı itibariyle ise Borsamızda 914 aktif üye ve üye olmadan tescil yaptıran 105 firma bulunmaktadır.

5.2. Temsil, İmza Yetkisi ve Ehliyet

Borsaları protokolde Meclis Başkanı veya başkanın görevlendireceği bir meclis üyesi temsil eder.

Borsanın hukuki temsilcisi Yönetim Kurulu Başkanındır.

Borsa adına düzenlenen taahhütname, sözleşme ve vekaletname gibi borsayı hukuken bağlayan belgeleri Yönetim Kurulu Başkanı veya başkan vekiliyle diğer birkaç üyenin birlikte imzalaması gerekir.

Borsaların taşınmaz mal alması, satması, rehin, ifraz ve tevhid ettirmesi ve yapı yapması, ödünç para alması ve bağışta bulunabilmesi için meclislerinin kararı gereklidir.

5.3. Borsa Komiseri

Ticaret borsalarında ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine tâbi, Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca atanan ve maaş ve özlük hakları ilgili bakanlık tarafından ödenen Borsa Komiseri bulunur.

Borsa Komiseri borsalardaki günlük alım, satım işlerini ve fiyat hareketlerini takip, borsanın her türlü kayıtlarını ve borsada aracılık yapanların muamele ve defterlerini, alım satımların borsaya tescil edilip edilmediğini tespit amacıyla, borsa konusu maddelerin alım ve satımını yapanların her türlü defter ve kayıtlarını denetler.

Borsa komiserleri borsa meslek komiteleri, meclis ve yönetim kurulu toplantılarına müşahit olarak katılırlar.

5.4. Gelir Kaynakları

Borsamız Gelir Kaynakları şöyledir.

- A) Borsaya kayıt ücretleri ile üyelerimizden alınan yıllık aidatlar,
- B) Borsaya tescil olunan muamelelerden alınan tescil ücretleri,
- C) Borsamızca yapılan diğer hizmetler karşılığı alınan ücretler,
 - Fatura tasdik ücreti,
 - Eksperlik ücreti,
 - Komisyoncu, ajan ve simsar sıfatıyla alınan nispi ücretler,
 - Borsaya konu alıcı ve satıcının ihtilâfi halinde alınan hakem ücretleridir,
- D) Kira gelirleri (gayrimenkul)
- E) Mevduat faizleri,
- F) Hisse senetleri temettüleri.

5.5. Yayın Faaliyetleri

Borsada muamele gören maddeler günlük, haftalık, aylık, yıllık bültenler vasıtasıyla diğer borsalar ve ilgili kuruluşlara gönderilmektedir.

Ayrıca diğer kişi ve kuruluşlarca yayımlanan Kanun-Tüzük, Yönetmelikler üyelerimize bildirilmekte ve üyelerimizin istekleri doğrultusunda kendilerine müşavirlik hizmetleri verilmektedir.

İzmir Ticaret Borsasında işlem gören pamuk fiyatları günlük olarak alınıp, ilgili üyelerimize bildirilmektedir.

İki aylık sürelerle yayınladığımız Borsanomi Dergisi hem tüm üyelerimize ve üst kurulumuza, hem de protokol ve kütüphaneler başta olmak üzere ilgili kamuoyuna dağıtılmaktadır.

5.6. Borsa Tescilleri

T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın onaylarıyla borsalarda işlem gören maddeler "Ticaret Borsalarına kote edilen maddeler" olarak 241 ürün borsalarda işlem görmektedir.

Borsalara dahil maddelerin en az miktarları üzerinde yapılan alım-satım işlemlerinin borsalarda tescili zorunludur.

Borsamız yasadan kaynaklanan bu görevlerini yerine getirirken tarım ve hayvancılık sektörlerinde üretici, tacir ve tüketicilerin hak ve menfaatlerini korumakta, haksız rekabetin önlenmesini sağlamakta ve vergi ziyanın önüne geçilmesine yardımcı olmaktadır.

Bir maddenin borsaya dahil edilebilmesi için aranan özellikleri genel olarak şöyle sıralanabilir:

O yörede ürünün önemli miktarda üretilmesi veya ithalat-ihracatının yapılması,
Standartlarının veya tiplerinin tespit edilmiş olması, veya numune ile temsil edilebilmesi,
Stoklamaya elverişli olması ve çabuk bozulan mallardan olmaması,
Alınıp satılabilecek asgari miktarının günün şartlarına göre belirlenmiş olması,
Borsa meclisinin; o maddeyle ilgili tescil kararı olması, Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca onaylanması,

5.7. Ticaret Borsaları Kotasyonuna Dahil Maddeler (Ana Grup İtibariyle)

Hububat ve Hububat Mamulleri,
Bakliyat,
Yağlı Tohumlar,
Küspeler,
Nebati Yağlar,
Bitkisel ve Hayvani Yağlar,
Bitkisel ve Hayvansal Gıda Maddeleri,
Kuru ve Yaş Meyveler,
Orman Mahsulleri,
Tekstil Hammaddeleri,
Canlı Hayvanlar,
Deriler,
Çeşitli Maddelerdir.

Antalya Ticaret Borsası, kendi kapsama alanında anlamlı yoğunlaşmaya sahip ana grupları, gerekli prosedürleri yerine getirerek, kotasyonuna dahil etmiştir. Diğer taraftan bu türden kotasyon listeleri statik yapıya değıldir. Bölgenin ve sektörün zaman içerisindeki gelişimine paralel olarak bu listelerde değışimler veya güncelleştirmeler yapılagelmektedir.

Sanayi Ve Ticaret Bakanlığı'nın 02/12/1988 tarih ve 1988/789 sayılı onayıyla 01/03/1989 tarihinden itibaren yürürlüğe konulan Borsa Kotasyonuna Dahil Maddeler, güncelleştirilmiş haliyle aşağıda verilmektedir:

Tablo-5.1. ATB Kapsamındaki Maddeleri Gösterir Kotasyon Cetveli

Maddenin Adı	En az Miktar	Maddenin Adı	En az miktar"
I) HUBUBAT		VII) ÇEŞİTLİ GIDA MADDELERİ	
Arpa	100 Kg	A) Bitkisel Gıda Maddeleri	
Buğday	100 Kg	Tahin	100 Kg
Çavdar	100 Kg	Kanola	500 Kg
Çeltik	100 Kg	Pekmez (üzüm-harnup)	150 Kg
Mısır	100 Kg	Patates	200 Kg
Pirinç	100 Kg	Sarımsak	200 Kg
Yulaf	100 Kg	Kabak	200 Kg
II) HUBUBAT MAMULLERİ		Mantar	500 Kg
Buğday Kepeği	100 Kg	B) Hayvansal Gıda Maddeleri	
Buğday Unu	144 Kg	Büyük Baş Hayvan Etleri	25 Kg
Bulgur	100 Kg	Küçük Baş Hayvan Etleri	16 Kg
III) BAKLIYAT		Peynir	16 Kg
Burçak	100 Kg	Bal	100 Kg
Kuru Börülce	100 Kg	Yumurta	500 Adet
Kuru Fasulye	100 Kg	Sade yağ	85 Kg
Mercimek	100 Kg	Tere yağ	85 Kg
Nohut	100 Kg	Canlı Tavuk ve Piliç	250 Adet
IV) YAĞLI TOHUMLAR		Tavuk ve Piliç Eti	50 kg
Anason	100 Kg	Peynir (Beyaz-Tulum-Kaşar)	100 Kg
Ay Çiçeği	100 Kg	Yoğurt	100 Kg
Pamuk Çekirdeği (Çiğit)	500 Kg	Hindi Eti	100 Kg
Soya Fasulyesi	200 Kg	VIII) KURU VE YAŞ MEYVELER	
Susam	100 Kg	A) Kuru Meyveler	
Yer Fıstığı	100 Kg	Keçi Boynuzu (Harnup)	100 Kg
V) KÜSPELER		B) Yaş Meyveler	
Soya Küspesi	500 Kg	Altıntop	500 Kg
Pamuk Çekirdeği Küspesi	500 Kg	Limon	500 Kg
Ay Çiçeği Küspesi	500 Kg	Mandarin	500 Kg
VI) NEBATİ YEMEKLİK YAĞLAR		Portakal	500 Kg
Ay Çiçeği Yağı	50 Kg	Nar	500 Kg
Pamuk Yağı	50 Kg	XII) SU ÜRÜNLERİ	
Soya Yağı	50 Kg	Balık (Deniz ve Çiftlik)	50 Kg
Zeytin Yağı	50 Kg	Kerevit	50 Kg
Nebati Margariner	50 Kg	Ceviz	100 Kg
IX) TEKSTİL HAMMADDELERİ		XIII) ORMAN MAHSULLERİ	
İpek Kozası	5 Kg	Defne Yapağı	500 Kg
Pamuk (Mahlıç)	50 Kg	Kekik (Kekik Otu)	300 Kg
Çekirdekli Pamuk (Kütlü)	100 Kg	Adaçayı	300 Kg
Pamuk İpliği	500 Kg	İhlamur	50 Kg
Yapağı	25 Kg	Kavak	1000 Kg
X) KASAPLIK CANLI HAYVANLAR		XI) HAM DERİLER	
A) Büyük Baş Canlı Hayvanlar	50 Kg	Büyük Baş Hayvan Derileri	50 Adet
B) Küçükbaş Canlı Hayvanlar	15 Kg	Küçük Baş Hayvan Derileri	3 Adet

5.8. Borsanın İşlem Hacmi

Borsanın 2009-2011 yılları arasındaki maddeler itibariyle miktar ve tutar olarak işlem hacimleri ve yıllık gelişmeleri aşağıda verilmiştir:

Tablo-5.2. ATB Tescil ve İşlem Hacmi Cetveli

2009	İŞLEM HACMİ	İŞLEM HACMİ	2010	İŞLEM HACMİ	İŞLEM HACMİ	2011	İŞLEM HACMİ	İŞLEM HACMİ
MADDE	KG	TL	MADDE	KG	TL	MADDE	KG	TL
YAŞ SEBZELER	211.013.101,00	140.589.123,05 TL	YAŞ SEBZELER	250.043.882,00	169.658.886,29 TL	YAŞ MEYVELER	302.054.488,00	245.102.326,76 TL
HUBUBAT	270.296.993,00	122.787.007,51 TL	YAŞ MEYVELER	231.617.129,00	165.893.163,27 TL	HAYVANSAL GIDA MADDELERİ	222.022.395,00	167.964.827,68 TL
YAŞ MEYVELER	149.756.245,00	120.723.134,34 TL	HAYVANSAL GIDA	189.976.202,00	164.940.257,39 TL	YAŞ SEBZELER	241.597.929,00	154.400.255,12 TL
HAYVANSAL GIDA	130.973.217,00	94.933.054,95 TL	HUBUBAT	153.030.158,00	80.542.177,28 TL	HUBUBAT	172.626.144,00	87.632.598,20 TL
KASAPLIK CANLI H	60.711,00	32.787.910,63 TL	TEKSTİL HAMMADD	29.282.692,00	57.952.010,33 TL	TEKSTİL HAMMADDELERİ	28.089.537,00	59.943.247,09 TL
BÜYÜKBAŞ HAYVA	2.264.488,00	27.423.153,50 TL	BÜYÜKBAŞ HAYVAN	3.082.951,00	53.710.738,77 TL	BÜYÜKBAŞ HAYVAN ETLERİ	3.061.376,00	47.203.853,86 TL
TEKSTİL HAMMAD	14.339.005,00	24.162.651,55 TL	KASAPLIK CANLI HA	46.820,00	37.751.514,82 TL	KASAPLIK CANLI HAYVANLAR	40.102,00	36.045.092,28 TL
ORMAN MAHSULL	8.108.065,00	11.230.411,89 TL	SU ÜRÜNLERİ	2.805.873,00	16.192.622,56 TL	SU ÜRÜNLERİ	2.076.625,00	17.715.944,15 TL
ÇEŞİTLİ MADDELER	12.378.286,00	10.690.459,94 TL	ÇEŞİTLİ MADDELER	11.237.962,00	14.850.295,48 TL	ÇEŞİTLİ MADDELER	11.755.364,00	16.911.061,07 TL
YAĞLI TOHUMLAR	3.725.981,00	7.796.684,41 TL	ORMAN MAHSULLE	12.111.010,00	11.419.963,71 TL	BİTKİSEL YAĞLAR	6.417.319,00	14.802.103,32 TL
BAKLİYAT	6.318.906,00	7.600.866,46 TL	KÜÇÜBAŞ HAYVAN	624.361,00	10.847.853,73 TL	ORMAN MAHSULLERİ	17.396.180,00	12.080.745,10 TL
KÜÇÜBAŞ HAYVAN	606.726,00	5.379.747,46 TL	BAKLİYAT	4.923.873,00	7.194.981,64 TL	KÜÇÜBAŞ HAYVAN ETLERİ	513.038,00	10.802.330,13 TL
KURU MEYVELER	6.765.473,00	5.137.370,73 TL	HAYVANSAL YAĞLA	189.976.202,00	4.827.950,47 TL	BAKLİYAT	4.763.836,00	8.922.292,04 TL
HAYVANSAL YAĞLA	572.791,00	4.450.934,61 TL	KURU MEYVELER	5.841.208,00	3.936.132,78 TL	KURU MEYVELER	9.079.518,00	6.330.979,25 TL
SU ÜRÜNLERİ	552.277,00	2.985.841,86 TL	YAĞLI TOHUMLAR	3.558.059,00	3.801.012,49 TL	HAYVANSAL YAĞLAR	613.914,00	5.813.435,31 TL
ET MAMÜLLERİ	173.234,00	2.250.514,30 TL	BİTKİSEL YAĞLAR	1.896.504,00	2.598.626,83 TL	YAĞLI TOHUMLAR	5.473.845,00	5.641.406,66 TL
KANATLI HAYVAN	354.053,00	1.696.666,35 TL	MEYVE ÇEKİRDEKLE	361.250,00	1.197.228,99 TL	HUBUBAT MAMÜLLERİ	2.647.937,00	1.173.887,53 TL
BİTKİSEL YAĞLAR	1.760.034,00	1.416.364,95 TL	KÜSPELER	3.919.790,00	1.168.452,36 TL	KANATLI HAYVAN ETLERİ	113.691,00	700.999,19 TL
MEYVE ÇEKİRDEKLE	213.125,00	786.093,97 TL	HUBUBAT MAMÜLL	1.805.841,00	960.541,92 TL	MEYVE ÇEKİRDEKLERİ	289.133,00	673.459,48 TL
KÜSPELER	1.661.940,00	401.585,80 TL	KANATLI HAYVAN E	85.063,00	524.887,25 TL	KÜSPELER	834.121,00	326.615,47 TL
HUBUBAT MAMÜLL	854.801,00	361.631,57 TL	ET MAMÜLLERİ	33.743,00	350.777,54 TL	ET MAMÜLLERİ	1.190,00	18.721,18 TL
BAĞIRSACLAR	433,00	6.110,19 TL	İPTAL		0,00 TL	BAĞIRSACLAR	60,00	878,25 TL
DİĞER CANLI HAYV	19,00	710,38 TL				KASAPLIK HAMDERİLER	214,00	657,90 TL
İPTAL		0,00 TL				İPTAL		0,00 TL
0,76	822.749.904,00	625.598.030,40	0,74	1.096.260.573,00	810.320.075,90	0,87	1.031.467.956,00	900.207.717,02

5.9. Yönetmel Proje ve Ar-ge Faaliyetleri

Antalya Ticaret Borsası Yönetimi ve Meclisi olarak geçtiğimiz yıl yaptığımız çalışmalara bakacak olursak bunları girişimler, toplantılar, projelerimiz ve etkinliklerimiz olarak gruplandırabiliriz.

Başlıca projelerimiz;

- Organize Tarım Bölgeleri,
- Ürün İhtisas Borsaları,
- Canlı Hayvan Borsası,
- Finike Portakalının Markalaşması,
- ISO 9001 kalite Belgesi ve Akreditasyon çalışmaları.

Başlıca etkinliklerimiz ise; Growtech Tarım Fuarı, Çiçek Festivali, Mantar Festivali, Kentimize gelecek doğal gaz şirketine ortaklığımız, yapılmakta olan kalıntı laboratuvarına verdiğimiz destek, Akdeniz Üniversitesinde düzenlenen 7. Tarla Bitkileri Kongresi ve Bölgesel Borsalar toplantısını sayabiliriz.

5.10. Sosyal ve Kültürel Etkinlikler

1. ANTALYA TİCARET BORSASI SEMT POLİKLİNİĞİ

3,500 m² alanda kurulu Semt Polikliniği 25.05.2000 tarihinde Sağlık Bakanı Osman **DURMUŞ** tarafından açılmıştır.

Borsamız tarafından armağan edilen bir ambulans acil servis hizmetinde kullanılmaktadır.

Genel cerrahi, Ortopedi, Kadın doğum, Göz, Üroloji, Çocuk, Cildiye, Kulak-Burun-Boğaz, Fizik Tedavi, Diş, Röntgen, Ultrason poliklinik hizmetleri verilmektedir.

2. ANTALYA TİCARET BORSASI ANADOLU TİCARET ve TİCARET MESLEK LİSESİ

8.500 m² alanda kurulu 40 derslikli lise, 13.10.1997 tarihinde Sn.Cumhurbaşkanı Süleyman **DEMİREL**'in huzurlarıyla açılmış ve 1997-98 yılında eğitime başlamıştır. 16 bilgisayar destekli eğitim verilmektedir.

Anadolu Ticaret ve Ticaret Meslek Lisesinde 890 öğrenci İngilizce hazırlıklı olarak eğitim görmektedir. Her iki lisede 68 öğretmen görev yapmaktadır.

6. 2012 Yılı Hedefleri ve Planları

Ülkemizde 2009 yılı kriz yılı olarak geçmiştir. Yaşadığımız %-5'lik küçülme ve %14'lük işsizlik oranları OECD ülkelerinin en yükseği düzeyinde olmuştur. Bu derece yüksek oranda kriz yaşamamızın salt nedeni, küresel kriz olmamış, onun etkilerini artıran kendi darboğazlarımız da bu olumsuz oranlarda ciddi etkili olmuştur. Keza dış ticaretimiz de ciddi boyutlarda daralmıştır. Bu sürede tek olumlu gelişme yükselmeyen enflasyon olmuştur. Zira, dolarize olmuş ekonomimize değerli TL, enflasyonist baskıyı engelleyen bir güç katmıştır.

Reel faizlerimizin OECD ülkelerinin en yükseği olması, sıcak para girişleri itibariyle hala ciddi bir cazibe kaynağı oluşturmaktadır. Ancak iç ve dış pek çok etkiyle oluşan bu değerli TL düzeyinin ilelebet sürdürülme olanağı bulunmamaktadır.

Yukarıda ifade edilen risklerin gerçekleştiği 2009 yılının tüm zorlayıcı ve yıkıcı koşullarına rağmen, 2010 ve 2011 yıllarının kabul edilebilir veya yönetilebilir nitelikte bir ekonomik iklimde geçtiği kabul edilmiştir. Buna göre 2011 yılı için kentimizin tarım ve tarımsal ticaret yapısıyla ilgili sorunları ve çözüm önerilerini gündeme getirmek, konu ile ilgili projeler üretmek ve bunları kamuoyu ile paylaşmak üzerine kurulu planlamalar yapılmaktadır.

Borsa yönetimi olarak bir yıllık faaliyetimizin temel dayanağı olan katılımcı ve paylaşımcı anlayış ve birlikte hareket ederek sinerji üretme gayretimizin bir uygulamasını, çalışma grupları organizasyonu ile gerçekleştirmeye çalıştık. Bu uygulamanın ilk ürünlerini de aynı yıl içerisinde almayı başardık.

Borsa yönetimi olarak 2006 yılında ilk örneklerini verdiğimiz sektör araştırmalarını ve eğitim çalışmalarını, 2012 yılında geliştirerek devam ettirme planlarına sahibiz.

Tarım ve tarımsal ticaretin en yoğun sektörlerini oluşturan yaş meyve ve sebze, mısır başta olmak üzere hububat, örtü altı üretim, süs bitkileri üretimi ve mantar üretimi sektörleriyle ilgili sorunları tespit etme ve çözüm önerileri hazırlama planları öncelikli konular olacaktır.

Tarım ve tarımsal ticarete standardizasyon, organizasyon ve planlama çalışmalarının projelendirilmesi önemini koruyacaktır.

Borsamız ilgi alanlarına yönelik sektörel araştırmalar için ortak çalışmalar yapılması ile ilgili planlarımız güncelliğini korumaya devam edecektir.

Borsamızın kurumsal düzeyde sahip olduğu ISO:9000 Kalite Yönetim Sistemi belgesi ile AB Akreditasyon belgesi gereklerini yerine getirmeye devam edecektir.

Sonuç ve Değerlendirme

Bu Raporda, 2011 yılı ekonomik gelişmelerinin bir zaman serisi algılayışı ile değerlendirilmesi yapılmaya çalışılmıştır.

Yapılan tespit ve değerlendirmelerin Borsamız faaliyetlerine yansımaları sayısal olarak farklı boyutlarda ve detayda gösterilmeye çalışılmıştır.

2011 yılı genel olarak Borsamız faaliyetleri bakımından, özellikle Türkiye ortalamasının çok üzerinde, yaklaşık %10'luk bir büyüme ile geçirilmiştir.